

Tuag at Ragoriaeth
Towards Excellence

ADRODDIAD BLYNYDDOL GwE

2019 – 2020

CYNNWYS

1. Cefndir a chyd-destun
2. Safonau
 - Proffil Arolygiadau Ysgolion Estyn
 - Categoriadau Cenedlaethol
3. Cwestiynau sy'n dod i'r amlwg i helpu'r Cyd-bwyllgor, swyddogion ALL a Phwyllgorau Craffu i arfarnu cynnydd, safonau a pherfformiad disgyblion.
4. Blaenoriaethau a Darpariaeth Ranbarthol GwE:
 - Datblygu proffesiwn addysg o safon uchel
 - Arweinwyr sy'n ysbrydoli ac sy'n cydweithio i godi safonau
 - Ysgolion cryf a chynhwysol sydd wedi ymrwmo i sicrhau rhagoriaeth, tegwch a lles
 - Trefniadau asesu, gwerthuso ac atebolrwydd cadarn i ategu system hunanwella.
 - Cwricwlwm trawsnewidiol
5. Y daith ddiwygio:
 - Atebolrwydd
 - Datblygu Cwricwlwm
 - Dysgu Proffesiynol
 - Digidol
 - Y Gymraeg
 - Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)
6. Gweithio mewn partneriaeth:
 - Adolygu gan Gymheiriaid
 - Ysgolion fel Sefydliadau sy'n Dysgu
 - Addysg Gychwynnol Athrawon
 - Ymchwil a Gwerthuso
7. Busnes
8. Blaenoriaethau'r Cynllun Busnes ar gyfer 2020-2021

1. CEFNDIR A CHYD-DESTUN

Mae Llywodraeth Cymru, ochr yn ochr ag amryw o bartneriaid ac arbenigwyr, wedi mynd ati i adolygu'r system atebolrwydd i ysgolion yng Nghymru.

Amlygodd y canfyddiadau bod gan y system bresennol, a'i defnydd o fesurau perfformiad, amryw o ganlyniadau anfwriadol negyddol, megis:

- culhau'r dewis yn y cwricwlwm;
- ffocws anghymesur ar grwpiau penodol o ddysgwyr;
- sut y defnyddir meincnodi, sy'n gyrru cystadleuaeth rhwng ysgolion yn hytrach nag annog cydweithredu;
- llwyth gwaith cynyddol a diangen i athrawon ac eraill yn y system, heb yr effaith na'r budd angenrheidiol i ddysgwyr; a
- cyfuno data at ddibenion *atebolrwydd*, pan y'i lluniwyd at ddibenion gwella.

O ganlyniad, mae ysgolion wedi clywed negeseuon anghyson gan y gwahanol rannau o'r system ynghylch yr hyn sy'n bwysig. Yn aml, mae hyn wedi gwro ymdrechion oddi wrth y dysgu a'r addysgu a'n symud tuag at ddiwylliant o gydymffurfio a biwrocratiaeth.

Roedd gohebiaeth ar y cyd gan Lywodraeth Cymru, Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru ac Estyn i Gadeiryddion Craffu, Aelodau Cabinet, Cyfarwyddwyr Addysg, Prif Swyddogion Gweithredol, a Rheolwyr Gyfarwyddwyr Consortia Addysg Rhanbarthol, a gyhoeddwyd ar **16 Gorffennaf 2019** yn datgan:

"Mae'n wrthgyhyrchiol rhoi pwysau anghymesur ar ysgolion ar sail mesurau unigol. Nid yw'n llesol i welliant ysgol, a gallai danseilio y newid parhaus mewn diwylliant yr ydym ni'n gweithio gyda'n gilydd i'w gyflawni. Disgwylwn i awdurdodau lleol a chonsortia rhanbarthol gefnogi ysgolion i wneud penderfyniadau priodol am eu cwricwlwm i osgoi culhau'r dewis i ddysgwyr.

Ar y cyd, rydym wedi cytuno mai dyma'r ffordd gywir i weithredu, ac fe'ch cynghorwn yn gryf i ddefnyddio ystod eang o wybodaeth a data heb ei gyfuno, fel bod modd i chi gyflawni eich dyletswyddau wrth adrodd ar berfformiad ysgolion. Bydd arfarnu perfformiad ysgolion unigol yn hytrach na chynhyrchu data wedi'i gyfuno ar lefel awdurdod lleol yn fwy buddiol ar gyfer cefnogi a herio ysgolion unigol i wella."

Bydd yr adran ar berfformiad yng Ngogledd Cymru o'r adroddiad hwn yn cadw at y canllawiau hyn.

Adrodd ar Asesiad Athro (Cyfnod Sylfaen i Gyfnod Allweddol 3)

Cyflwynwyd newidiadau cenedlaethol o ran adrodd ar asesiad athro yn y ddwy flynedd ddiwethaf. Ategir amcanion allweddol dogfen Llywodraeth Cymru: 'Cenhadaeth ein cenedl' wrth ddarparu trefniadau asesu, arfarnu ac atebolrwydd cadarn i gefnogi system sy'n hunan wella.

Er mwyn i bob dysgwr gyflawni ei botensial yn llawn, awgryma tystiolaeth ryngwladol bod angen system asesu ac atebolrwydd gydlynol. Prif ddiben asesu yw darparu gwybodaeth sy'n llywio penderfyniadau am y ffordd orau o symud dysgu disgyblion yn ei flaen.

Bellach, mae mwy o ffocws ar i ysgolion ddefnyddio data wrth hunan arfarnu. Yn y system ddiwygiedig, mae ysgolion yn cael eu harfarnu yn unol â'r gwahaniaeth a wnânt i gynnydd pob disgybl.

Mae'r data a'r wybodaeth sydd ar gael i ysgolion er mwyn mesur y cynnydd hwn yn cynnwys: data

diwedd cyfnod allweddol, data mynediad gwaelodlin, data cynnydd disgyblion dros amser, data gwerth ychwanegol rhwng y gwaelodlin a chyfnodau allweddol, data profion diagnostig ar ddarllen a rhifedd, ymchwil weithredol a data profion penodol yn ogystal â deilliannau arolygiad ESTYN.

Mae data a gyfunwyd ar i fyny yn hanesyddol, at ddibenion cymharu, wedi'i ddileu. Nid yw meincnodi, cymharu â sefydliadau eraill, data profion darllen a rhifedd, gosod ysgolion ac Awdurdodau Lleol yn ôl trefn, bellach yn dderbyniol nac yn bosibl. Ers y llynedd, yr unig ddata cymharol sydd ar gael i Awdurdodau Lleol yn y cyfnodau allweddol hyn yw cyfartaleddau Cenedlaethol diwedd y cyfnodau allweddol hyn.

Yn ychwanegol, cyhoeddodd Y Gweinidog Addysg ddatganiad ar dargedau perfformiad ysgolion ym mis Mehefin 2019. Meddai:

'....., Rwyf am ei gwneud yn gwbl glir mai dim ond fel cyfrwng i ategu gwaith hunanwerthuso ysgolion y dylid defnyddio targedau, ac na ddylid eu hystyried yn fesur perfformiad y bydd ysgolion yn atebol i awdurdodau lleol ar ei sail.'

Bydd y newidiadau diweddar hyn mewn gofynion adrodd ar asesu yn cryfhau manwl gywirdeb asesu. Bydd yn lleihau lefelau chwyddedig a 'chwarae'r gêm' ac yn sicrhau bod pob ysgol yn ystyried pob dysgwr yn ofalus, nid yn unig y dysgwyr ffiniol sy'n cael dylanwad ar a fydd ysgol yn cyflawni mesur cul ai peidio.

Bydd pwyslais o'r newydd yn y trefniadau cenedlaethol ar Asesu ar gyfer Dysgu fel rhan hanfodol ac annatod o ddysgu ac addysgu; mae'n gam arwyddocaol oddi wrth casglu gwybodaeth am berfformiad pobl ifanc fesul ysgol at ddibenion atebolrwydd.

Ni fydd data asesiad athro na data Profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol ar lefel ysgol, awdurdod lleol na chonsortia yn cael ei gyhoeddi mwyach. Mae hyn yn berthnasol i'r Cyfnod Sylfaen, Cyfnod Allweddol 2 a Chyfnod Allweddol 3 ym mhob ysgol gynradd ac ysgol uwchradd a gynhelir.

Trefniadau fydd yn parhau:

- Profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol ac Asesiad Athro ar gyfer dysgwyr unigol, fodd bynnag ni chyhoeddir unrhyw wybodaeth feincnodol lefel ysgol genedlaethol.
- Gofynnir i Benaethiaid adrodd ar berfformiad ysgol i rieni ac oedolion sy'n ddysgwyr pob blwyddyn academaidd.
- Gofynnir i Gyrff Llywodraethu lunio adroddiad blynyddol i rieni, prosbectws ysgol, cynllun datblygu ysgol a gosod targedau perfformiad ac absenoldeb. Mae gan ysgolion, cyrff llywodraethu ac awdurdodau lleol fynediad i'w data eu hunain o hyd (ynghyd â data ar lefel genedlaethol), at ddibenion hunan arfarnu.
- Mae Llywodraeth Cymru yn parhau i gasglu data ar lefel dysgwr unigol er sicrhau tryloywder ar lefel perfformiad cenedlaethol, ac i lywio'r gwaith o lunio polisiâu.

Trefniadau a fydd yn newid:

- Ni chyhoeddir gwybodaeth gymharol am asesiadau athro a phroffion mewn perthynas ag ysgolion eraill mewn awdurdod lleol, na 'theulu o ysgolion'.
- Nid yw Llywodraeth Cymru yn cynhyrchu, nac yn cyhoeddi, Adroddiadau Cymharol Ysgolion na Setiau Data Craidd Cymru Gyfan mwyach i ysgolion ac awdurdodau lleol, o safbwynt data asesiadau athrawon.
- Ar wefan *My Local School*, ni cheir mwyach ddata asesiadau athrawon sy'n is na'r lefel genedlaethol (o 2018).

Newidiadau yn y Meysydd Dysgu yn y Cyfnod Sylfaen

Ym mis Hydref 2014, adolygwyd Meysydd Dysgu (MD) y Cyfnod Sylfaen ar gyfer iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu a Datblygiad Mathemategol i gyd-fynd â'r Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol (FfLIRh), yn ogystal â'u gwneud yn fwy heriol. Yn unol â hyn, cafodd ddeilliannau'r Cyfnod Sylfaen eu hail-galibro i gyd-fynd â disgwyliadau cynyddol y Meysydd Dysgu diwygiedig.

Cyflwynwyd y MDaPh diwygiedig ar sail statudol o fis Medi 2015. Golyga hyn mai'r garfan a ddechreuodd yn y dosbarth Derbyn ym mis Medi 2015 oedd y garfan gyntaf o blant i gael eu hasesu'n ffurfiol yn erbyn y deilliannau diwygiedig ar ddiwedd y Cyfnod Sylfaen yn Haf 2018. Felly, dylid osgoi cymharu deilliannau'r Cyfnod Sylfaen â blynyddoedd blaenorol ar lefel ysgol, gan nad ydynt yn cael eu mesur ar sail gymaradwy.

Adrodd ar ganlyniadau CA4

Cyflwynwyd mesurau CA4 newydd dros dro ar gyfer 2019 yn rhan o'r rhaglen diwygio addysg yng Nghymru.

Cesglir data cenedlaethol i ysgolion unigol yn seiliedig ar ganlyniadau arholiadau cyntaf. Bydd y ddata a ddarperir yn rhanbarthol i ysgolion unigol ac AauLI hefyd yn seiliedig ar ganlyniadau arholiadau cyntaf.

Mae JCQ/CBAC wedi cyhoeddi eu data a'u cyhoeddiad i'r wasg yn seiliedig ar y 'deilliant gorau' a gyflawnwyd gan ddysgwyr 16 oed ar draws cyfres mis Tachwedd a'r Haf. Bydd gwahaniaethau rhwng y data arholiad cyntaf a'r deilliant gorau.

O ganlyniad, ar draws amryw o ddangosyddion, ni fydd modd cymharu ffigurau 2019 â pherfformiad blaenorol.

Yn y tabl isod, gwelir y mesurau dros dro newydd a'r fethodoleg a ddefnyddir ar gyfer cyfrifo. Dengys hefyd y gwahaniaethau allweddol â blynyddoedd blaenorol.

Mesur Dro Dro	Sut y caiff ei gyfrifo	Gwahaniaethau o'r blynyddoedd blaenorol, a pham na ellir cymharu
Capio 9	Mae'r Sgôr Pwyntiau 9 wedi'i gapio yn fesur perfformiad sy'n cyfrifo cyfartaledd y sgoriau am y dyfarniadau gorau i bob disgybl unigol yn y garfan, wedi'i gapio ar gyfer nifer penodol o TGAU neu gymwysterau cyfwerth. Mae tri o'r naw slot angen dyfarniadau pynciau a chymwysterau penodol er mwyn cyfrannu unrhyw bwyntiau tuag at y mesur. Mae'r slotiau hyn yn rhai maint TGAU, sy'n nodi gofynion mewn TGAU llythrennedd, rhifedd a gwyddoniaeth yn unig. Gall y radd orau o unrhyw TGAU llenyddiaeth neu Gymraeg iaith gyntaf neu Saesneg gyfrannu tuag at y slot llythrennedd.	✓ Dim ond arholiad cyntaf disgybl fydd yn cyfrif✓ TGAU Gwyddoniaeth CBAC yn unig

	Gall y radd orau o naill ai mathemateg neu fathemateg- rhifedd TGAU gyfrannu at y slot rhifedd. Gall y radd orau o TGAU gwyddoniaeth gyfrannu at y slot gwyddoniaeth (ar hyn o bryd, mae hyn wedi'i gyfyngu i ddyfarniadau yng nghyfres cymwysterau TGAU gwyddoniaeth sydd ar gael i ddysgwyr ar hyn o bryd: bioleg, cemeg, ffiseg, gwyddoniaeth (dyfarniad dwbl), gwyddoniaeth gymhwysol (dyfarniad dwbl) a gwyddoniaeth gymhwysol (dyfarniad sengl). Bydd y chwe chymhwyster sy'n weddill yn cynnwys perfformiad gorau'r disgybl naill ai mewn TGAU ac/neu gymhwyster galwedigaethol sy'n gyfwerth.	
Mesur Llythrennedd	Cyfrifo'r cyfartaledd o'r sgoriau i bob disgybl unigol yn y garfan, cymryd y radd orau o unrhyw TGAU llenyddiaeth neu Gymraeg iaith gyntaf neu Saesneg a ddyfernir i ddisgybl.	Mesur 2019 newydd, dim ond yr arholiad cyntaf fydd yn cyfrif, efo Llenyddiaeth hefyd yn cael ei derbyn o fewn y mesur hwn.
Mesur Rhifedd	Cyfrifo'r cyfartaledd o'r sgoriau i bob disgybl unigol yn y garfan, cymryd y radd orau o unrhyw TGAU mathemateg neu fathemateg - rhifedd a ddyfernir i ddisgybl.	Mesur 2019 newydd, dim ond yr arholiad cyntaf fydd yn cyfrif
Mesur gwyddoniaeth	Cyfrifo cyfartaledd y sgorau i bob disgybl unigol yn y garfan, cymryd y radd orau o TGAU gwyddoniaeth a ddyfernir i ddysgwr (ar hyn o bryd, mae hyn wedi'i gyfyngu i ddyfarniadau yng nghyfres cymwysterau TGAU gwyddoniaeth sydd ar gael i ddysgwyr: bioleg, cemeg, ffiseg, gwyddoniaeth (dyfarniad dwbl), gwyddoniaeth gymhwysol (dyfarniad dwbl) a gwyddoniaeth gymhwysol (dyfarniad sengl) - adnabyddir bod y rhain yn gallu cyfrannu tuag at fesurau gwyddoniaeth.	Mesur 2019 newydd, dim ond yr arholiad cyntaf fydd yn cyfrif
Mesur Tystysgrif Her Sgiliau Bagloriaeth Cymru	Cyfrifo cyfartaledd y sgorau i Her Sgiliau Bagloriaeth Cymru i bob dysgwr unigol yn y garfan, boed yn ddyfarniad Sylfaen (Lefel 1) neu Genedlaethol (Lefel 2).	Adroddir ar wahân fel prif ddangosydd am y tro cyntaf yn 2019

Yn y cyd-destun hwn, dylid dadansoddi'r data ar lefel leol ac fel man cychwyn i gwestiynu blaenoriaethau lleol.

Er bod data 2019 ar gael ar hyn o bryd ar fesurau perfformiad hanesyddol (L1, L2, L2+ a 5A*-A), nid yw'n ddilys cymharu â blynyddoedd blaenorol oherwydd bod yr arholiad cyntaf yn cyfrif yn hytrach na'r deilliant gorau.

Craffu ar Berfformiad Ysgolion Unigol

Cynhelir cyfarfodydd Bwrdd Ansawdd Lleol cyson rhwng Arweinyddion Craidd GwE a phob ALL. Trafodir unrhyw ysgolion sy'n achosi pryder, a nodir unrhyw gryfderau a meysydd i'w gwella. Mae hyn yn cysylltu â'r cyfarfodydd rheolaidd a gynhelir gan yr arweinydd craidd efo Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant i drafod cynnydd ysgolion. Mae'r gohebu rheolaidd rhwng yr ALL a swyddogion GwE yn sicrhau y rhennir gwybodaeth am allu ysgolion i wella. Ble gwelir bod pryderon, bydd pawb yn gweithio mewn partneriaeth i adolygu'r safonau a'r ddarpariaeth yn yr ysgol a gosod a monitro targedau pendant ar gyfer gwella.

Mae gan bob ALL ei brosesau monitro ei hun i graffu ar berfformiad ysgolion unigol. Mae hyn yn cynnwys defnyddio 'Byrddau Gwelliant Carlam' i ysgolion sy'n achosi pryder.

Ysgolion sy'n achosi pryder

Mae pob ysgol ar daith tuag at welliant, ac felly mae arnynt angen cymorth a her sy'n briodol a gwahaniaethol i amrywiol raddau. Bydd angen targedu ymyrraeth ddwysach o safbwynt rhai ysgolion.

Mae'r label 'ysgolion sy'n achosi pryder' yn un eang iawn, ac nid yw'r canllawiau cenedlaethol yn diffinio'r term ehangach yn glir. I'n dibenion ni yn GwE, rydym wedi llunio'r diffiniadau hyn:

- Ysgolion y mae arnynt angen cymorth i gynnal neu wella safonau [h.y. symud o 'dda' i 'ragorol' neu 'ysgolion sy'n perfformio'n gyfforddus'];
- Ysgolion sy'n gwella ond y mae arnynt angen rhagor o gymorth i wella'u cofnod llwyddiant ac/neu leihau amrywiad o fewn yr ysgol ymhellach;
- Ysgolion ble mae angen targedu cynhaliaeth ac ymyrraeth fwy penodol i'w hatal rhag achosi pryder sylweddol;
- Ysgolion y gwelir sy'n achosi pryder sylweddol ac/neu sydd mewn categori statudol.

Mae gan GwE, a'r awdurdodau lleol, hanes gyffredinol dda o ran cefnogi ysgolion yn effeithiol, ac yn benodol yr ysgolion hynny sy'n achosi pryder. Mae gan bob ysgol uwchradd 'Gynllun Cefnogaeth' unigryw sy'n sicrhau bod cefnogaeth GwE yn cyd-fynd yn agos â blaenoriaethau eu CDY. Fel hyn, gellir defnyddio adnoddau, arbenigedd ac arferion gorau y rhanbarth yn fwy effeithiol.

Caiff her a chefnogaeth eu targedu yn amserol ac yn effeithiol, sy'n arwain, yn y rhan fwyaf o achosion, at gyflymu'r daith wella yn yr ysgolion sydd wedi'u hadnabod a, ble'n berthnasol, cânt eu tynnu o gategori dilyniant Estyn.

Cynhelir cyfarfodydd Bwrdd Safonau Ansawdd Lleol yn gyson, rhwng yr ALL ac uwch swyddog GwE, a defnyddir y cyfarfodydd hyn i rannu gwybodaeth am berfformiad a chynnydd ysgol, a chytuno ar unrhyw addasiadau sydd angen eu gwneud i'r cynlluniau cymorth. Mae Byrddau Gwella Carlam Dros Dro yn rhoi her ac ymyrraeth i'r ysgolion hyn sydd mewn categorïau pryder difrifol. Ble erys pryderon, gweithredir ar lefel uwch allai gynnwys defnyddio pwerau ymyrraeth, fel y diffinnir gan ganllawiau cenedlaethol.

Sefyllfa bresennol y rhanbarth

Bu proffil arolygiadau ysgolion cynradd ac arbennig yn gyson gryf, ac yn cymharu'n ffafriol gyda phroffil Estyn ar gyfer ysgolion ar draws Cymru. O safbwynt yr ysgolion cynradd a roddwyd mewn categori dros y tair blynedd diwethaf, fe'u tynnwyd oddi yno yn sydyn o ganlyniad i'r her a'r gefnogaeth lefel uchel a dargedwyd.

Erys safonau yn y sector uwchradd yn destun pryder. Dros y flwyddyn a hanner ddiwethaf, mae GwE wedi:

- ail greu proffil y gwasanaeth i sicrhau bod adnoddau ychwanegol yn cael eu targedu tuag at y sector uwchradd;
- cryfhau'r tîm o YCG cyswllt uwchradd i sicrhau profiad ac arbenigedd perthnasol;
- sicrhau bod gan bob ysgol uwchradd raglen gymorth generig ac unigryw;
- hwyluso mynediad at y rhwydweithiau cwricwlwm, MAT, ôl-16 a phynciol i rannu arferion da;
- mabwysiadu dull targedu cynhaliath ar ffurf 'ton' i sicrhau gwelliannau parhaus mewn pynciau craidd;
- cyfoethogi cynnig GwE o gyfleoedd datblygiad proffesiynol [ac yn arbennig felly i arweinwyr profiadol, newydd a darpar arweinwyr y dyfodol];
- arwain y *fenter Asesu ar gyfer Dysgu* ranbarthol i wella dysgu ac addysgu efo Shirley Clarke;
- sicrhau rhagor o gymorth i benaethiaid drwy gyfarfodydd fforymau strategol, ac i'r ysgolion sy'n cymryd rhan drwy'r fforwm *Rhagoriaeth ac Arloesi* ;
- cefnogi 12 ysgol yn y rhanbarth i ymchwilio i amrywiad mewn ysgol, a rhoi sylw iddo, drwy wella prosesau tracio data ac ymyrraeth. Bydd modd trosglwyddo'r gwersi a ddysgwyd o'r peilot i bob ysgol ar draws yr ALL;
- darparu cymorth ariannol er mwyn gweithredu mewn ffordd fwy diagnostig i sicrhau gwelliannau mewn Saesneg a Mathemateg yn CA4 drwy PIXL;
- darparu hyfforddiant penodol ar gais ysgolion i arweinwyr canol cwricwlwm ac arweinwyr bugeiliol;
- cefnogi hyfforddiant unigryw i ysgolion ac adrannau targed i wella agweddau ar ddysgu ac addysgu, e.e. efo Tom Sherrington, Olevi ITP ac OTP.
- dwysau cymorth ac arweiniad i ysgolion sector uwchradd mewn awdurdod penodol fel rhan o weithredu ôl-arolygiad

Ar ben y gefnogaeth unigryw a ddarparwyd i ysgolion uwchradd yn y pynciau craidd, rhoddwyd arweiniad rhanbarthol a lleol drwy'r rhwydweithiau a'r fforymau pynciol. Dyma rai o'r meysydd allweddol gafodd sylw:

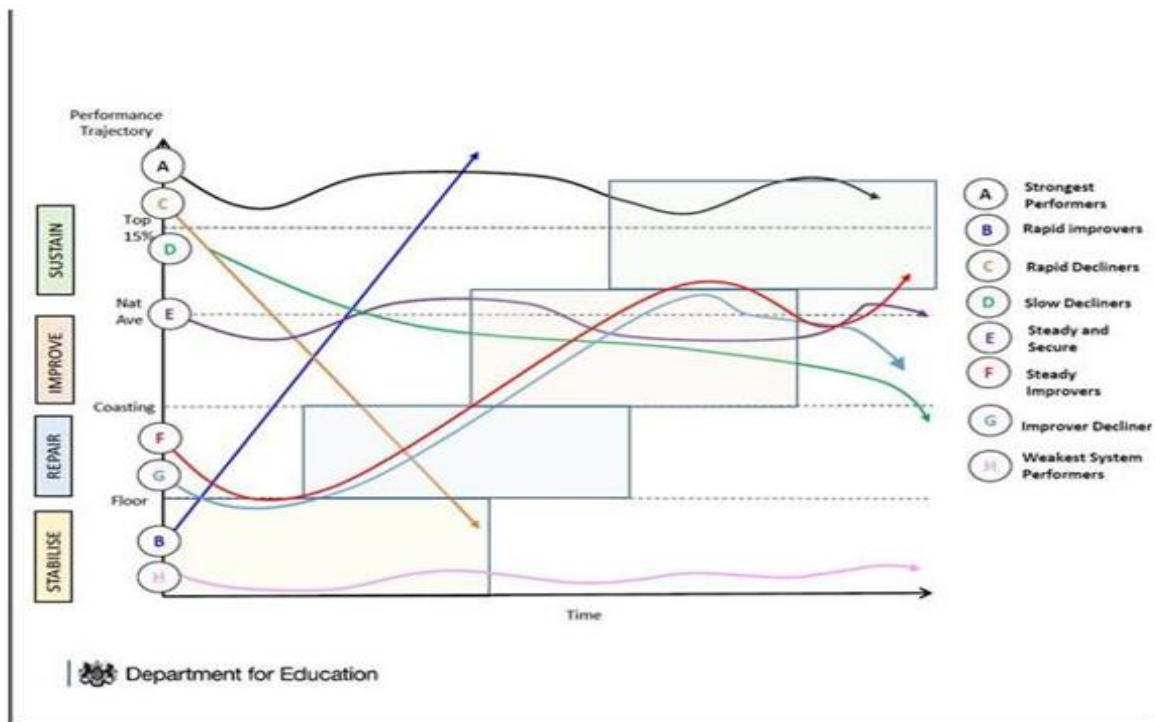
- Saesneg: Cefnogaeth astudio Safon Uwch, Hyfforddiant Darllen Carlam, datblygu llythrennedd ar draws y cwricwlwm, gwella llafaredd i gefnogi ysgrifennu, gwella tracio ac ymyrraeth yn CA4, gwella safonau ysgrifennu yn CA4, arweiniad ar ddarpariaeth MAT mewn Saesneg, datblygu adnoddau e.e. *Adnodd 'Fix-it' i gefnogi'r gwaith atgyweirio sydd ei angen i roi sylw i sgiliau gwan, Pecynnau Meistroli i CA4, Cynllun Gwaith Gothic efo pwyslais ar ramadeg i Flwyddyn 7*
- Mathemateg: arweiniad ar arweinyddiaeth a diweddariadau ar y cwricwlwm newydd, rhannu'r arferion gorau o *Whiterose Maths Academies* ar ddatblygu addysgeg yn eu clwstwr o ysgolion, datblygu addysgeg adrannol drwy 'ddyfnhau'r meddwl', datblygu addysgeg Safon Uwch, cefnogi gwaith cydweithio rhwng cydlynwyr rhifedd i adnabod yr arferion gorau o ran datblygu sgiliau ar draws y cwricwlwm, datblygu arweinyddiaeth cydlynwyr rhifedd sydd yn eu dwy flynedd gyntaf yn y swydd, datblygu dealltwriaeth o'r newidiadau yn y profion Rhifedd Gweithdrefnol.
- Gwyddoniaeth: rhagori mewn Gwyddoniaeth TGAU - rhannu'r arferion gorau, rhannu strategaethau ymyrraeth llwyddiannus yn CA4, datblygu llythrennedd gwyddonol - ymchwil sy'n seiliedig ar dystiolaeth gan Brifysgol Bangor, datblygu strategaethau i ennyn diddordeb dysgwyr mewn Gwyddoniaeth, gweithio gydag ysgolion i ddatblygu gwybodaeth wyddonol a chefnogi disgyblion wrth iddynt ddysgu am gysyniadau gwyddonol, datblygu sgiliau darllen mewn Gwyddoniaeth, rhannu 'strategaethau sut i ddysgu' ac arferion galw i gof, datblygu sgiliau darllen a deall geiriau gorchymyn a dwy haen, datblygu dealltwriaeth ddyfnach o'r manylebau TGAU.

Symud Ymlaen

Rydym yn cydnabod bod pob ysgol ar gontinwrm gwella. Mae rhai yn eu dyddiau cynnar ac yn datblygu, mae eraill yn datblygu ac yn cryfhau tra bod ein hysgolion cryfaf yn fwy annibynnol a grymus.

Yn aml, gofynnir i'r Gwasanaeth blethu lluo o fetrigau gwella ysgol mewn un diffiniad. Er hynny, mae hi'r un mor bwysig darlunio'r daith nid yn unig y 'ciplun' o ble mae'r ysgol arni ar y daith honno.

Bwriad y diagram canlynol, gan DfE yn Lloegr, yw diffinio'r camau ar hyd taith ysgol, ac mae'n dechrau diffinio taith wella ysgol:

Teimlwn fod y math hwn o ddiagram yn adnodd mwy defnyddiol wrth i ni fod yn trafod lefel a natur ofynnol y gefnogaeth efo ysgolion. O'i weithredu, gall fod yn strategaeth effeithiol hefyd i weld lle mae ysgolion arni ar ddechrau unrhyw duedd 'at i lawr', felly ni fyddai angen iddynt gael eu hadnabod fel 'ysgolion sy'n achosi pryder.'

Credwn hefyd y dylai gwaith cefnogi ac ymgysylltu â chymheiriaid fod wrth wraidd gwella ysgol. Mae gweledigaeth Llywodraeth Cymru am system werthuso, gwella ac atebolrwydd yn un sy'n deg, yn gydlynol, yn gymesur, yn dryloyw ac yn seiliedig ar werthoedd cyffredin ar gyfer addysg yng Nghymru. Mae Cenhadaeth ein Cenedl yn ein hymrwymo i weithio gyda Llywodraeth Cymru, a rhanddeiliaid allweddol eraill, i sefydlu trefniadau newydd ar gyfer arfarnu a gwella, a hynny ar bob lefel. Bydd angen i'r trefniadau hyn fod yn ddigon cadarn a chryf i sicrhau'r gwelliannau a fynnir mewn ysgolion, ac yn arbennig felly yn y sector uwchradd. O fewn y trefniadau hyn, mae disgwyliad clir i ysgolion ddatblygu nid yn unig y capasiti a'r sgiliau i herio eu hunain yn effeithiol, ond hefyd y gallu i weithio ar y cyd ac yn systematig mewn model gwella ysgolion yn seiliedig ar ymgysylltiad cymheiriaid proffesiynol.

Mae GwE a'r chwe awdurdod lleol rhanbarthol wedi cynnal proses ymgynghori â Phenaeithiaid ar yr amrywiol agweddau ar y *Daith Ddiwygio Genedlaethol*. O ran datblygu fframwaith rhanbarthol ar gyfer cefnogi ac ymgysylltu â chymheiriaid, awgrymodd y penaethiaid yr egwyddorion hyn:

- dylid mabwysiadu dull gweithredu adolygu gan gymheiriaid yn rhanbarthol er mwyn gyrru cynnydd ymhellach tuag at system hunan wella;
- ni ddylid datblygu'r model adolygu gan gymheiriaid hwn i gyflwyno *system o 'ffug arolygiadau'* ;
- dylai rhanddeiliaid weithio gyda'i gilydd yn effeithiol er sicrhau ein bod yn creu'r amodau priodol ar gyfer adolygu gan gymheiriaid sy'n effeithiol;
- dylem gytuno ar set ranbarthol o egwyddorion ac iaith dechnegol ar gyfer ein model, a'u harfer;
- dylem gytuno ar ffiniau'r fframwaith, fydd yn rhoi hyblygrwydd i ysgolion weithredu ystod o fodelau;
- dylai ysgolion gael rhyddid a hyblygrwydd i ddethol eu cymheiriaid;
- dylai'r model gynnwys ymgysylltu â chymheiriaid ar bob lefel mewn ysgol;
- dylai'r model hybu ymddiriedaeth, gonestrwydd, tryloywder a ffydd broffesiynol;
- dylai ymgysylltu fod yn broses gefnogol a chynaliadwy, yn hytrach nag un digwyddiad beichus, un-tro;
- dylai'r model gefnogi symud diwylliannol tuag at berchenogaeth ar y cyd

Mae Steve Munby a Michael Fullen (2016) yn eu papur '*Inside-out and downside-up*' yn amlinellau y 'ffactorau llwyddiant hanfodol ar gyfer cydweithrediad effeithiol ysgolion ar draws y system gyfan:

- mae'n rhaid mai pwrpas y cydweithredu yw gwella deilliannau;
- mae'n rhaid i'r bartneriaeth fod yn seiliedig ar bwrpas moesol eglur a rennir;
- mae tryloywder, ymddiriedaeth a gonestrwydd yn hanfodol;
- mae ymrwymiad i, a chapasiti ar gyfer, adolygu effeithiol gan gymheiriaid yn creu'r peiriant sy'n llywio gwelliant;
- mae angen cynnal adolygiadau gan gymheiriaid fel rhan o berthynas hirdymor ac ymrwymiad i wella arferion a systemau yn gyson drwy gylchoedd ymholi ar y cyd;
- mae'n rhaid bod gan y bartneriaeth gynllun i ddatblygu o gydweithrediad i gyfrifoldeb ar y cyd i rannu atebolrwydd proffesiynol;
- dylai'r bartneriaeth fynd y tu hwnt i arweinwyr ysgolion ac ymgysylltu â disgyblion, athrawon, teuluoedd a chymunedau;
- mae partneriaethau'n croesawu gwaith craffu a chefnogaeth gan bartneriaethau eraill fel eu cyfraniad at system leol, ranbarthol a chenedlaethol gysylltiedig.

Credwn yn gryf y dylai gwaith ymgysylltu â chymheiriaid fod yn sail i gylch trylwyr o welliant parhaus, a chynnwys:

- **Hunan-adolygiad:** dylai adolygu effeithiol gan gymheiriaid ddechrau efo pa mor dda mae'r ysgol yn adnabod ei hun, a chael ei harwain gan yr ysgol sy'n cael ei hadolygu. Dylai'r adnodd hunan arfarnu cenedlaethol a ddatblygwyd gan Estyn/OECD a'r proffesiwn chwarae rhan allweddol yn yr agwedd hon. Dylai hunan arfarnu ganolbwyntio ar y dysgwr, eu cyflawniadau, eu cynnydd a'u profiadau yn yr ysgol, a chanolbwyntio ar ddysgu ac addysgu, arweinyddiaeth, datblygu diwylliant o ddysgu, lles disgyblion a staff, cydraddoldeb a chynhwysiant. Wrth symud ymlaen, dylai hunan arfarnu hefyd ganolbwyntio ar bedwar diben y cwricwlwm newydd ac arfarnu cynnydd yr ysgol tuag at gyflawni'r cwricwlwm newydd. Dylai prosesau hunan arfarnu'r ysgol adael i'r ysgol adnabod cryfderau a blaenoriaethau gwella. Dylai hefyd nodi agweddau ar eu taith wella ble mae angen cymorth gan gymheiriaid i gefnogi gwelliant.

- **Adolygiad gan gymheiriaid:** mae ffocws cyffredin i'r adolygiadau cymheiriaid mwyaf effeithiol. Rhaid mai pwrpas y cydweithio yw gwella deilliannau a dylai unrhyw ffocws cyffredin fod yn seiliedig ar dystiolaeth gref o'r hyn sydd angen i wella, a pha ddeilliannau fyddai'n elwa'r ysgol fwyaf. Mae adolygwyr cymheiriaid sy'n gweithio fel tîm, neu driawd, yn gweithio orau ble gallant driongli tystiolaeth a dadansoddi eu canfyddiadau ar y cyd. Nid ydynt yno i farnu, ond yn hytrach chwilio am dystiolaeth a chytuno ar ganfyddiadau i'w rhannu efo'r ysgol. Mae'n hanfodol nad yw'r broses adolygu gan gymheiriaid yn dod yn *system o 'ffug arolygiadau'*. Mae'n rhaid i'r bartneriaeth fod yn seiliedig ar bwrsas moesol eglur a rennir, ble mae tryloywder, ymddiriedaeth a gonestrwydd yn allweddol ac yn greiddiol i'r broses. Dylai'r adolygu gan gymheiriaid hefyd roi cyfleoedd i ddatblygu'n broffesiynol, a chynnwys arweinwyr ar bob lefel.
- **Cymorth Ysgol i Ysgol :** os yw'r adolygu gan gymheiriaid am fod yn gyfrwng ar gyfer gwelliant parhaus mewn systemau ysgolion, yna rhaid iddo fynd ymhellach na'r adolygiad eu hun, a chynnwys cymorth ysgol i ysgol neu gymorth clwstwr. Ble mai'r staff sy'n berchen ar y deilliannau, bydd yr effaith hirdymor a'r effaith gynaliadwy, yn fwy. Bydd hyn yn helpu i ddatblygu cynhwysedd a gwella gwydnwch o fewn system sy'n hunan wella. Dylai'r bartneriaeth fynd y tu hwnt i arweinwyr ysgolion ac ymgysylltu â disgyblion, athrawon, teuluoedd a chymunedau.

Mae GwE a'r chwe awdurdod lleol rhanbarthol wrthi'n gweithio gydag ysgolion i sefydlu model rhanbarthol ar gyfer ymgysylltu â chymheiriaid, sy'n llawn adlewyrchu'r egwyddorion a'r gwerthoedd a nodwyd gan Benaethiaid, ac sydd hefyd yn dysgu o arferion da yn genedlaethol a thu hwnt. Mae Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant yn ganolog wrth i ni hwyluso a datblygu'r model hwn.

Mae hyn yn cyfleu ein dull gweithredu o fewn agwedd 'atebolrwydd' y daith ddiwygio. Mae'n manylu ar sut y gellir defnyddio gwaith ymgysylltu â chymheiriaid i fod yn sylfaen i gylch trylwyr o ddatblygiad a gwelliant parhaus. Credwn y dylai ymgysylltu â chymheiriaid fod yn rhan ganolog o wella ysgol wrth symud tuag at system hunan wella, tra hefyd yn cynnal yr ysgolion hynny sy'n achosi pryder.

2. SAFONAU

Yn hanesyddol mae'r proffil arolygiadau ar draws y rhanbarth wedi bod yn gryf, ar y cyfan.

Cyfuno arolygiadau ysgolion Medi 2017 – Chwefror 2020

Blwyddyn	Rhanbarth	Nifer a arolygwyd	Dim dilyniant		Adolygu gan Estyn		Gwelliant Sylweddol		Mesurau Arbennig	
			%	#	%	#	%	#	%	#
17/18	GwE	69	82.6	57	14.5	10	1.4	1	1.4	1
17/18	Cymru	237	75.1	178	17.3	41	4.6	11	3.0	7
18/19	GwE	64	79.7	51	17.2	11	1.6	1	1.6	1
18/19	Cymru	227	75.8	172	19.8	45	1.8	4	2.6	6
19/20*	GwE	36	63.9	23	25.0	9	2.8	1	8.3	3

*-Arolygiadau hyd at Chwefror 2020

Y farn yn yr holl ysgolion 2018-19

	Safonau		Llesiant		Addysgu		Cymorth		Arweinyddiaeth	
	GwE	Cymru	GwE	Cymru	GwE	Cymru	GwE	Cymru	GwE	Cymru

Rhagorol	18.8	11.5	25.0	19.8	17.2	11.9	23.4	18.9	28.1	17.2
Da	62.5	65.2	67.2	67.4	62.5	62.1	71.9	70.9	51.6	58.6
Digonol	15.6	21.1	7.8	12.3	20.3	24.2	4.7	8.4	18.8	20.7
Anfoddfaol	3.1	2.2	0.0	0.4	0.0	1.8	0.0	1.8	1.6	3.6

Y farn yn yr holl ysgolion a arolygwyd yn 2019-20 hyd at diwedd Chwefror 2019-20

	Safonau		Llesiant		Addysgu		Cymorth		Arweinyddiaeth	
	GwE	Cymru	GwE	Cymru	GwE	Cymru	GwE	Cymru	GwE	Cymru
Rhagorol	5.6	-	25.0	-	5.6	-	19.4	-	16.7	-
Da	75.0	-	63.9	-	66.7	-	66.7	-	47.2	-
Digonol	8.3	-	11.1	-	22.2	-	13.9	-	27.8	-
Anfoddfaol	11.1	-	0.0	-	5.6	-	0.0	-	8.3	-

Arolygiadau Ysgolion Cynradd Medi 2017 – Chwefror 2020

Blwyddyn	Rhanbarth	Nifer a arolygwyd	Dim dilyniant		Adolygu gan Estyn		Gwelliant Sylweddol		Mesurau Arbennig	
			%	#	%	#	%	#	%	#
			17/18	GwE	59	86.4	51	11.9	7	1.7
17/18	Cymru	200	80.5	161	14.5	29	3.5	7	1.5	3
18/19	GwE	54	88.9	48	11.1	6	0.0	0	0.0	0
18/19	Cymru	188	80.9	152	16.5	31	0.5	1	2.1	4
19/20*	GwE	29	65.5	19	27.6	8	0.0	0	6.9	2

*-Arolygiadau hyd at Chwefror 2020 / Yn cynnwys ysgolion gydol oes

Arolygiadau Ysgolion Uwchradd/Pob Oedran Medi 2017 – Chwefror 2020

Blwyddyn	Rhanbarth	Nifer a arolygwyd	Dim dilyniant		Adolygu gan Estyn		Gwelliant Sylweddol		Mesurau Arbennig	
			%	#	%	#	%	#	%	#
			17/18	GwE	7	57.1	4	28.6	2	0.0
17/18	Cymru	30	50.0	15	33.3	10	10.0	3	6.7	2
18/19	GwE	8	12.5	1	62.5	5	12.5	1	12.5	1
18/19	Cymru	32	43.8	14	40.6	13	9.4	3	6.3	2
19/20*	GwE	8	50.0	4	25.0	2	12.5	1	12.5	1

*-Arolygiadau hyd at Chwefror 2020 / Yn cynnwys ysgolion gydol oes

Y farn mewn ysgolion Cynradd 18/19 & 19/20

	Safonau		Llesiant		Addysgu		Cymorth		Arweinyddiaeth	
	18/19	19/20	18/19	19/20	18/19	19/20	18/19	19/20	18/19	19/20
Rhagorol	20.4	6.9	27.8	17.2	18.5	6.9	25.9	13.8	31.5	17.2
Da	70.4	79.3	68.5	75.9	72.2	69.0	72.2	75.9	57.4	48.3
Digonol	9.3	6.9	3.7	6.9	9.3	20.7	1.9	10.3	11.1	27.6
Anfoddfaol	0.0	6.9	0.0	0.0	0.0	3.4	0.0	0.0	0.0	6.9

*-Arolygiadau hyd at Chwefror 2020 / Yn cynnwys ysgolion gydol oes

Y farn mewn ysgolion Uwchradd 18/19 & 19/20

	Safonau		Llesiant		Addysgu		Cymorth		Arweinyddiaeth	
	18/19	19/20	18/19	19/20	18/19	19/20	18/19	19/20	18/19	19/20
Rhagorol	0.0	0.0	0.0	50.0	0.0	0.0	0.0	37.5	0.0	12.5
Da	12.5	50.0	62.5	25.0	0.0	50.0	75.0	25.0	12.5	37.5
Digonol	62.5	25.0	37.5	25.0	100.0	37.5	25.0	37.5	75.0	37.5
Anfodhaol	25.0	25.0	0.0	0.0	0.0	12.5	0.0	0.0	12.5	12.5

*-Arolygiadau hyd at Chwefror 2020 / Yn cynnwys ysgolion gydol oes

Cynradd - O'r 29 o ysgolion cynradd a'r un ysgol gydol oes a arolygwyd yn 2019/20 hyd at ddiwedd Chwefror barnwyd nad oedd angen dilyniant ar 19 ohonynt (65.5%) o gymharu â 88.9% yn 2018/19. Roedd 10 ysgol (34.5%) angen gweithgarwch dilynol o gymharu â 11.1% yn 2018-19. Dyfarnwyd y categori dilyniant lleiaf dwys sef Adolygu gan Estyn i 8 o'r 10 gyda 2 mewn mesurau arbennig. Ar hyn o bryd, mae 14 ysgol mewn categori dilyniant gyda 2 ysgol mewn Categori Statudol (mesurau arbennig).

Uwchradd - o'r 8 ysgol a arolygwyd hyd yma yn ystod 2019/20 barnwyd nad oedd angen unrhyw ddilyniant mewn 4 ysgol (50% mewn cymhariaeth â 12.5% yn 2018/19). Barnwyd bod 2 i'w hadolygu gan Estyn (25% mewn cymhariaeth â 62.5% yn 2018/19) tra gosodwyd dwy mewn categori dilyniant statudol [un mewn mesurau arbennig a un angen gwelliant sylweddol]. Roedd y ddwy ysgol hyn eisoes wedi'u hadnabod fel 'risg uchel' yn ein proffil.

O ystyried y meysydd arolygu barnwyd bod safonau yn dda neu well mewn 4 o'r 8 wyth ysgol (sef 50% mewn cymhariaeth â 12.5% yn 2018/19) ac yn dda neu well mewn 6 ysgol o ran lles ac agweddau at ddysgu (sef 75% mewn cymhariaeth â 62.5% yn 2018/19). Ym maes arolygu 3 barnwyd bod yr addysgu yn dda neu well mewn 4 ysgol (sef 50% mewn cymhariaeth â 0% yn 18/19). Barnwyd bod 5 ysgol yn dda neu well o ran gofal, cymorth ac arweiniad (sef 62.5% mewn cymhariaeth â 75% yn 2018/19) tra barnwyd bod 4 ysgol yn dda neu well o ran arweinyddiaeth (sef 50% mewn cymhariaeth â 12.5% yn 2018/19). Gwelwyd cynnydd yn y dyfarniadau rhagorol gyda lles ac agweddau dysgu yn rhagorol mewn 4 ysgol, gofal, cymorth ac arweiniad yn rhagorol mewn 3 ysgol a'r arweinyddiaeth yn rhagorol mewn un ysgol. Ni ddyfarnwyd 'rhagorol' i'r un ysgol yn unrhyw un o'r meysydd arolygu yn ystod 2018/19.

Mae proffil presennol y rhanbarth yn dangos bod 7 ysgol uwchradd mewn categori statudol. Mae gan bob ysgol CGOA cyfansawdd ac mae Estyn wedi cadarnhau cynllun cymorth yr ALLI. Mae'r ysgolion hyn mewn manau gwahanol ar y continiwm gwelliant gyda chynnydd amlycach mewn dwy ysgol. Mae pob ysgol yn cael ymweliadau monitro yn rheolaidd, a rhoddir gwybod i swyddogion yr awdurdod lleol perthnasol o'r cynnydd a wneir, ac fe dynnir eu sylw at unrhyw bryderon sy'n codi. Mae 7 arall yn cael eu hadolygu gan Estyn ac mae disgwyliad clir y bydd pob ysgol yn tystio i'r gwelliannau angenrheidiol oddi fewn i'r terfyn amser bennwyd.

Arbennig/UCD – Ni arolygwyd dim un Ysgol Arbennig na Uned Cefnogi Dysgu hyd yma yn 2019-20.

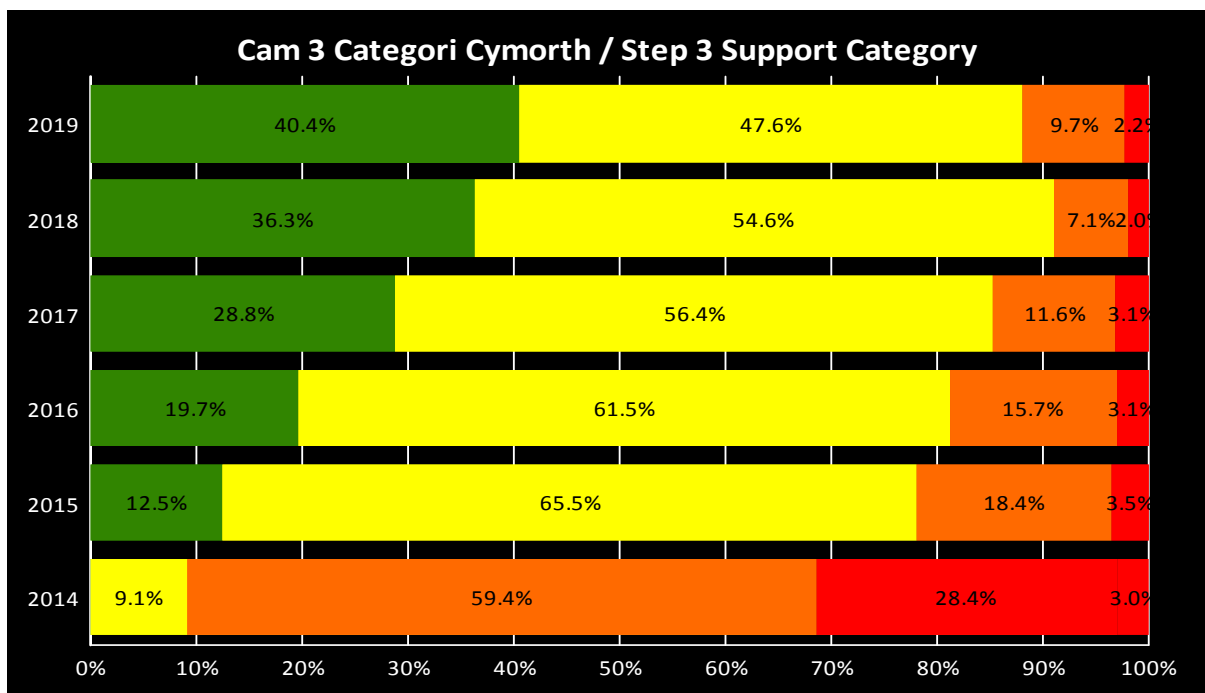
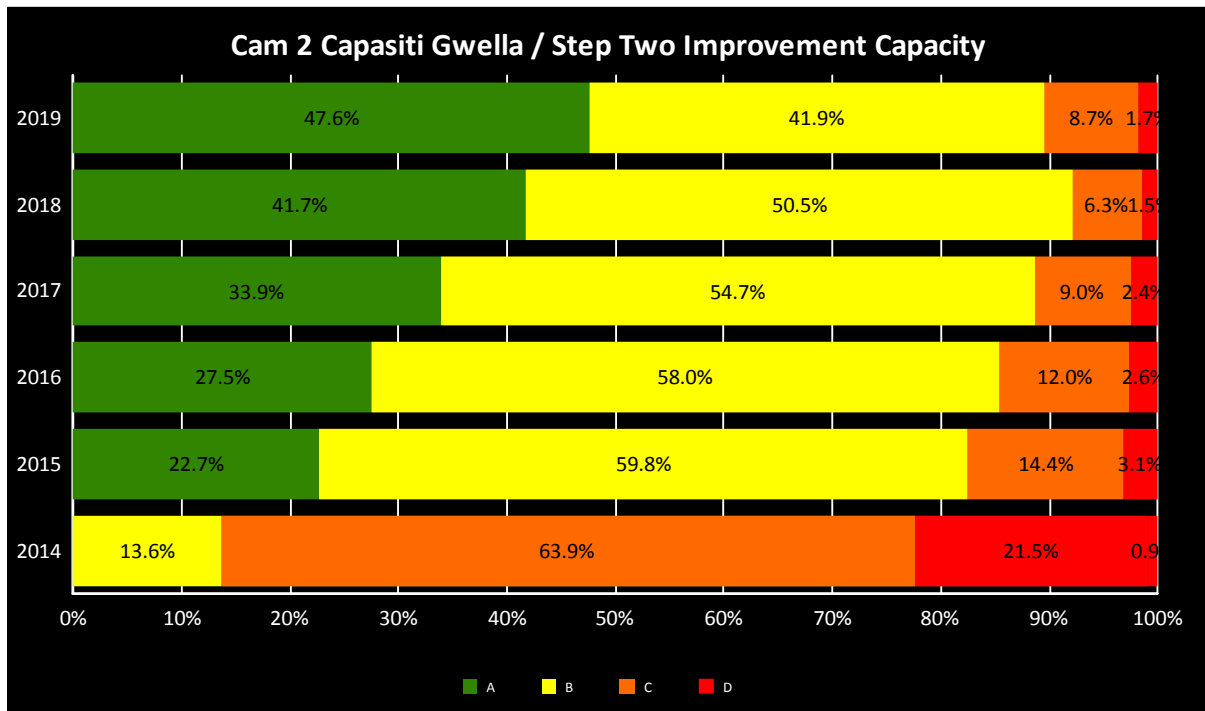
CATEGOREIDDIO CENEDLAETHOL

Pob ysgol

Ar draws pob sector, roedd canran yr ysgolion wedi'u categoreiddio yn Radd A a B yng Ngham 2 wedi lleihau ychydig o 92.2% yn 2018 i 89.6% (361 ysgol) yn 2019 oherwydd bod nifer yr ysgolion y dyfarnwyd gradd C iddynt wedi codi o 9 i 35 (8.7%), a bod nifer yr ysgolion y dyfarnwyd gradd D iddynt

wedi codi o 1 i 7 (1.7%). Mae'r ganran sydd wedi'i chategoreiddio fel Gradd A yn dal i godi efo 47.6% (192 ysgol) yn cael gradd A.

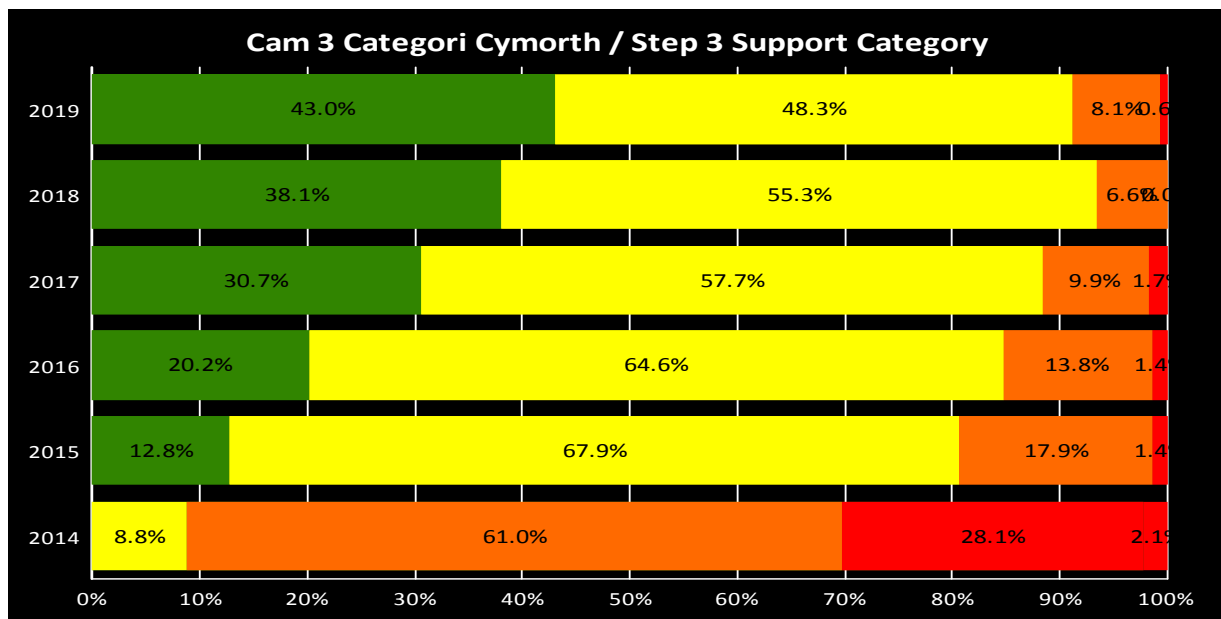
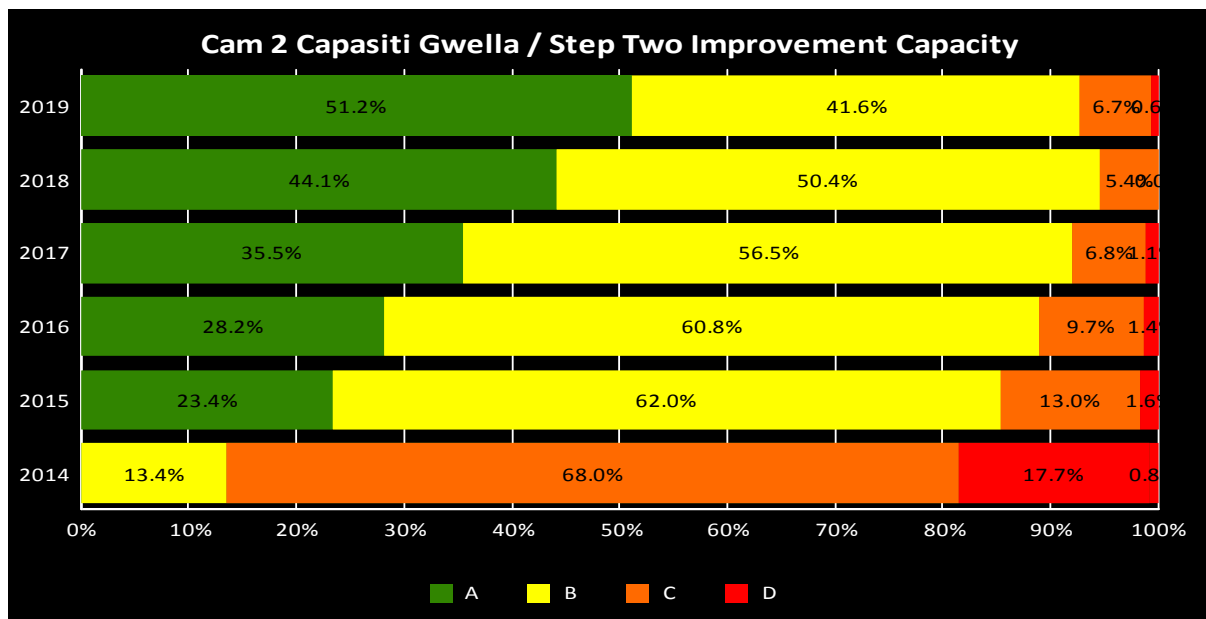
Mae canran yr ysgolion sydd wedi'u categoreiddio yn Wyrdd neu'n Felyn yng Ngham 3 wedi lleihau o 91.0% yn 2018 i 88.1% (335 ysgol) yn 2019 gyda chanran yr ysgolion Melyngoch neu Goch yn codi 2.9% oherwydd 10 ysgol ychwanegol yn cael eu dyfarnu yn Felyngoch, ac 1 ychwanegol yn cael ei dosbarthu yn Goch. Mae'r ganran sydd wedi'i chategoreiddio yn Goch wedi codi o 0.2% i 2.2% (9 ysgol), a'r ganran yn Wyrdd wedi codi eto i 40.4% (163 ysgol).

Cynradd

Roedd canran yr ysgolion wedi'u categorio yn Radd A a B yng Ngham 2 wedi lleihau o 94.6% yn 2018 i 92.7% (319 ysgol), a roedd nifer yr ysgolion y dyfarnwyd gradd C iddynt wedi codi 4 i 23, a nifer yr ysgolion y dyfarnwyd gradd D iddynt wedi codi 0 i 2. Mae'r ganran sydd wedi'i categorio fel Gradd A wedi codi'n sylweddol, o 35.5% yn 2017, 44.1% yn 2018 i 51.2% (176 ysgol) yn 2019.

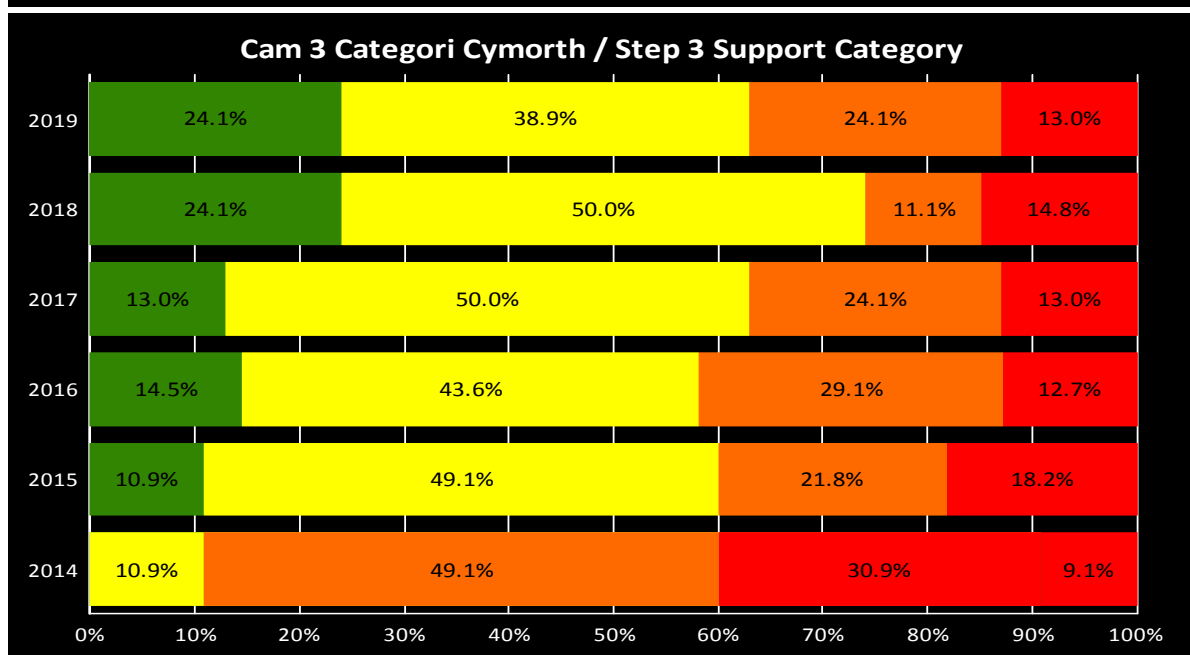
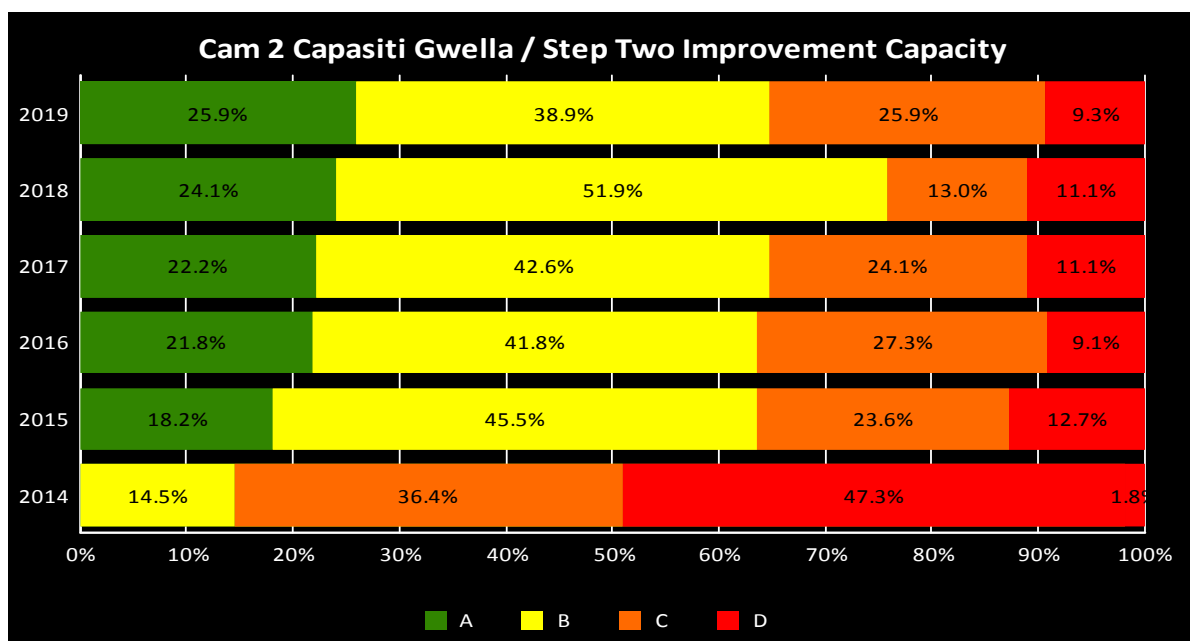
Mae canran yr ysgolion sydd wedi'u categorio yn Goch neu'n Felyngoch yng Ngham 3 wedi codi o 6.6% yn 2018 i 8.7% (30 ysgol) efo 7 ysgol ychwanegol wedi'u categorio yn Felyngoch neu'n Goch. Mae'r ganran sydd wedi'i categorio yn goch wedi codi o 0% yn 2018 i 0.6% yn 2019 oherwydd bod 2 ysgol wedi'u categorio yn Goch. Mae'r ganran sydd wedi'i categorio yn wyrdd wedi codi'n sylweddol, o 30.7% yn 2017, 38.1% yn 2018 i 43.0% (148 ysgol) yn 2019.

Uwchradd

Gostyngodd canran yr ysgolion sydd wedi'u categorio yn Radd A neu B yng Ngham 2 o 75.9% (41 ysgol) yn 2018 i 64.8% (35 ysgol) yn 2019. Gostyngodd y ganran sydd wedi'i chategorio yn D o 11.1% (6 ysgol) i 9.3% (5 ysgol). Mae'r ganran sydd wedi'i chategorio fel Gradd A yn dal i godi o 22.2% yn 2017 i 25.9% (14 ysgol) yn 2019.

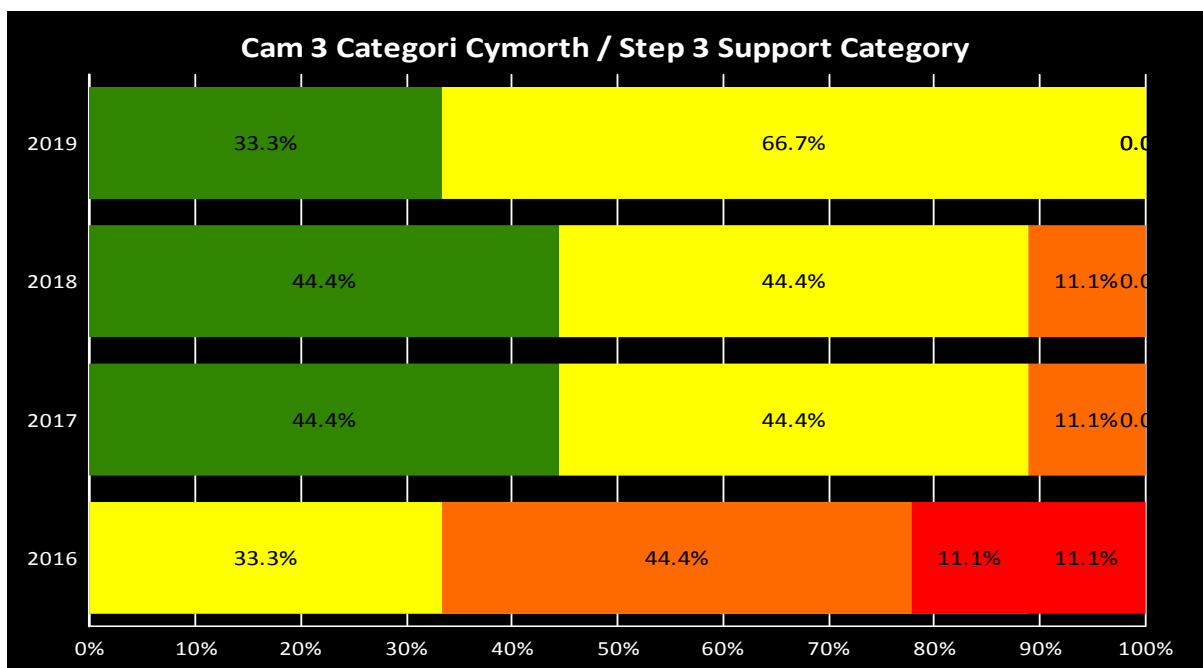
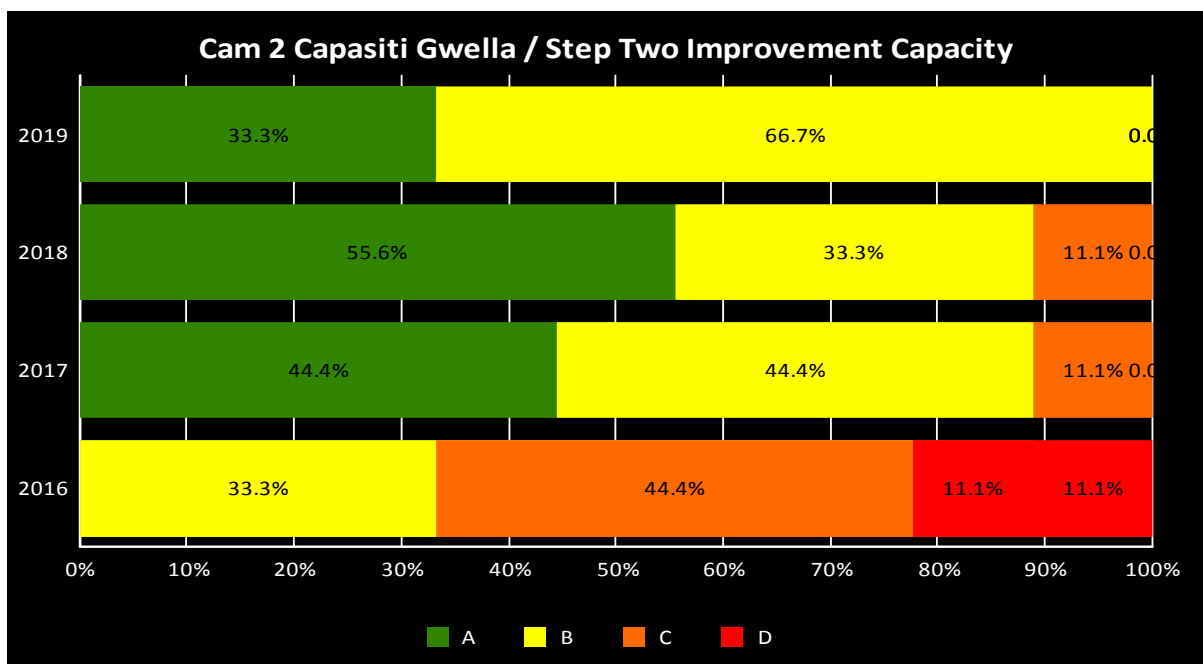
Mae canran yr ysgolion sydd wedi'u categorio yn goch neu'n felyngoch yng Ngham 3 wedi codi o 25.9% (14 ysgol) yn 2018 i 37.0% (20 ysgol) yn 2019. Mae'r ganran sydd wedi'i chategorio yn goch wedi gostwng o 14.8% (8 ysgol) yn 2018 i 13.0% (7 ysgol) yn 2019. Mae'r ganran sydd wedi'i chategorio yn Wyrdd wedi aros yn gyson ar 24.1% (13 ysgol), a'r ganran wedi'i chategorio yn Felyn wedi codi o 50% yn 2018 i 38.9%. O ganlyniad, mae'r ganran sydd wedi'i chategorio yn Felyngoch wedi codi o 11.1% yn 2018 i 24.1%, a nifer yr ysgolion Melyngoch wedi codi o 7 i 13.

Arbennig

Mae canran yr ysgolion sydd wedi'u categorio fel Gradd C a D yng Ngham 2 wedi gostwng i 0. Ni chafodd yr un ysgol arbennig ei chategorio fel Gradd D ers 2016. Mae'r ganran a categorio fel Gradd A wedi lleihau o 55.6% (5 ysgol) yn 2018 i 33.3% (3 ysgol) yn 2019. Mae 6 o'r 9 ysgol wedi'u categorio yn Radd B, fyny o 3 yn 2018.

Mae canran yr ysgolion sydd wedi'u categorio yn goch neu'n felyngoch yng Ngham 3 wedi gostwng i 0.0%, ac ni chafodd yr un ysgol arbennig ei rhoi mewn categori coch ers 2016. Mae'r ganran sydd wedi'i categorio yn wyrdd wedi lleihau o 44.4% (4 ysgol) i 33.3% (3 ysgol). Mae 6 o'r 9 ysgol wedi'u categorio yn Felyn, fyny o 4 yn 2018.

3. CWESTIYNAU SY'N DOD I'R AMLWG I HELPU'R CYD-BWYLLGOR, SWYDDOGION ALL A PHWYLLGORAU CRAFFU I ARFARNU CYNNYDD, SAFONAU A PHERFFORMIAD DISGYBLION.

Asesiadau Athro

- Pam y mae deilliannau'r Cyfnod Sylfaen, CA2 a CA3 yn ymddangos yn is yn y ddwy flynedd ddiwethaf?
- Pam y mae proffil rhanbarthol ESTYN a gweithgarwch casglu gwybodaeth GwE yn gwrth-ddweud deilliannau sy'n gostwng yn y Cyfnod Sylfaen?
- Pa mor effeithiol y dadansoddir ac yr adroddir am gynnydd a data gwerth ychwanegol er mwyn cryfhau perfformiad a gwella safonau?
- I ba raddau mae ysgolion yn olrhain asesu yn rymus, a hynny ar gyfer dysgwyr o bob oedran?
- Sut y mae ysgolion yn defnyddio data asesu gwaelodlin i dargedu a chynllunio ymyrraeth?
- A yw dysgwyr unigol a grwpiau o ddysgwyr yn cael eu hadnabod yn gywir a'u cefnogi'n effeithiol?
- A yw ysgolion wedi datblygu trefniadau hunan arfarnu effeithiol sydd yn mynd y tu hwnt i ddata perfformiad diwedd cyfnod allweddol er mwyn adnabod yr hyn maen nhw'n wneud yn dda a'r hyn sydd angen newid?
- Pa gamau gweithredu y mae arweinwyr yn rhoi sylw iddynt gyda dosbarthiadau sy'n tanberfformio yn barhaus?
- Pa mor gadarn yw gweithdrefnau safoni mewnol a chymedroli clwstwr mewn ysgolion?
- Pa brosesau monitro sydd ar waith i sicrhau bod ysgolion yn gosod targedau priodol?
- A yw ysgolion yn sicrhau cwricwlwm eang a chytbwys, ac nid â'u holl fryd ar set gul o bynciau a meysydd dysgu?
Pa ddata ysgol ellir ei ddefnyddio at ddibenion hunan arfarnu Awdurdod Lleol a sut gellir cyflwyno hwn?

Cyfnod Allweddol 4

- I ba raddau mae pob ysgol yn croesawu'r newid cenedlaethol mewn cyfeiriad ac ymddygiad er mwyn datblygu i'r eithaf berfformiad disgyblion unigol ar draws yr ystod gallu? A oes gan arweinwyr ysgolion weledigaeth glir o ran beth i'w newid a pham?
- A yw pob ysgol wedi datblygu trefniadau hunan arfarnu effeithiol sydd yn mynd y tu hwnt i ddata perfformiad arholiadau er mwyn adnabod yr hyn maen nhw'n wneud yn dda a'r sydd angen newid?
- Pa mor briodol y gweithredir cwricwlwm ysgolion ar draws y rhanbarth? A yw pob ysgol wedi arfarnu'n rymus effaith a chyfraniad pynciau di-graidd unigol yn y mesur C9 diwygiedig? A gefnogir hyn gan arweinwyr yn defnyddio diweddariadau bwletin Llywodraeth Cymru yn effeithiol ac yn amserol?
- A yw prosesau atebolrwydd a SA mewnol presennol yn ddigon cadarn i sicrhau perfformiad cyson gan ddisgyblion unigol yn eu dewisiadau h.y. a yw arweinwyr yn mynd i'r afael ag Amrywiad mewn Ysgol yn effeithiol?
- Pa gamau gweithredu y mae arweinwyr yn rhoi sylw iddynt gydag adrannau sy'n perfformio'n well na chyfartaledd yr ysgol a chyda'r rhai hynny sy'n tanberfformio?
- I ba raddau mae tystiolaeth bod adrannau unigol yn dadansoddi'r data a rennir gan CBAC ar berfformiad pynciol?
- I ba raddau mae staff adrannol, yn yr holl bynciau, yn deall y pwysoliad asesu ar gyfer pob manyleb? Sut y mae hyn yn cael effaith effeithiol ar eu cynllunio a'u darpariaeth ac ar y ddealltwriaeth o raddio, dyfarnu ac adrodd ble bo'n berthnasol?
- I ba raddau mae adrannau yn defnyddio'n effeithiol adroddiad y Prif Arholwr, sy'n nodi cryfderau a gwendidau mewn perfformiad?

- Mae gan lawer o ysgolion athrawon sy'n marcio papurau arholiad CBAC. I ba raddau y defnyddir eu harbenigedd yn llawn mewn ac ar draws ysgolion?
- Pam y mae perfformiad mewn Saesneg wedi gostwng yn sylweddol mewn nifer o adrannau ble bu perfformiad cryf yn hanesyddol?
- Pam y mae amrywiad mewn nifer o ysgolion rhanbarthol rhwng perfformiad mathemateg a mathemateg-rhifedd?
- Pa mor dda y mae'r strategaethau 14-19 lleol presennol yn sicrhau y defnyddir cyllid yn effeithiol i gyflwyno profiadau a chymwysterau priodol i grwpiau o ddisgyblion sydd wedi'u targedu, ac i ba raddau maen nhw'n cyfrannu at y mesurau interim diwygiedig ym mhob awdurdod lleol?
- A ydym ni'n hyderus bod y newid cenedlaethol mewn cyfeiriad wedi cael digon o effaith ar y ddarpariaeth leol ar gyfer disgyblion gaiff addysg heblaw yn yr ysgol? (EOTAS). I ba raddau mae eu perfformiad yn 2019 wedi cael effaith ar ddeilliannau awdurdod lleol?
- A ydym ni'n hyderus bod y newid cenedlaethol mewn cyfeiriad wedi cael digon o effaith ar y ddarpariaeth leol ar gyfer Ysgolion Arbennig (145 o ddisgyblion ym Mlwyddyn 11) ac Unedau? I ba raddau mae eu perfformiad yn 2019 wedi cael effaith ar ddeilliannau awdurdod lleol?
- Mae 247 o ddisgyblion EOTAS Blwyddyn 11 yn y rhanbarth - trwy eu grwpio gyda'i gilydd mae hon yn garfan fwy na'r un sydd gennym mewn unrhyw ysgol. I ba raddau mae arweinwyr a staff mewn UauCD yn cael eu cefnogi a'u sgilio i nodi'n glir sut i ddatblygu i'r eithaf berfformiad disgyblion unigol ar draws y mesurau perfformiad diwygiedig?

4. BLAENORIAETHAU A DARPARIAETH RANBARTHOL GWE

DATBLYGU PROFFESIWN ADDYSG O SAFON UCHEL

Y Cyfnod Sylfaen

Cyflwynwyd gweithdai a Rhwydweithiau Cyfnod Sylfaen yn ddwyieithog i Uwch Dimau Arwain, athrawon a chymorthyddion dysgu (CD) ledled y rhanbarth ble rhannwyd negeseuon lleol, rhanbarthol a chenedlaethol a lledaenu arfer dda. O ganlyniad, barnwyd bod y rhan fwyaf o ysgolion a arolygwyd yn ystod y flwyddyn ariannol ddiwethaf yn dda neu'n rhagorol ar gyfer darpariaeth yn y Cyfnod Sylfaen.

Bu niferoedd uchel o staff o ysgolion prif lif ac arbennig ar y gweithdai rhanbarthol, a'r cyfarfodydd rhwydwaith tymhorol (1,746), a chafodd hyn effaith gadarnhaol ar addysgeg, dysgu ac addysgu. Roedd gweithdai a chyfarfodydd rhwydwaith yn gydnaws â'r Cwricwlwm newydd i Gymru, gan ganolbwyntio ar y pedwar diben a'r 12 egwyddor addysgegol, ac yn seiliedig ar ddull creadigol, cyfannol a thrawsgwricwlaidd, gan hybu datrys problemau drwy ddysgu drwy brofiad.

Yn gyffredinol, mae ansawdd dysgu awyr agored yn gwella mewn ymateb i'r cyfarfodydd rhwydwaith a hyfforddiant dysgu awyr agored i athrawon a chymorthyddion dysgu. Mae llais disgyblion yn neges gyson a gyflwynir trwy hyfforddiant a chyfarfodydd sy'n dechrau dylanwadu ar arfer yn yr ystafell ddosbarth. At ei gilydd, mae gwell dealltwriaeth o addysgeg a darpariaeth Cyfnod Sylfaen, dysgu trwy brofiad a chymhwyso sgiliau allweddol gan athrawon a chymorthyddion dysgu Cyfnod Allweddol 2 Blwyddyn 3.

Tynnwyd pob ysgol a gefnogwyd dan dîm y Cyfnod Sylfaen allan o gategori, ac mae bron pob ysgol a nodwyd yn risg uchel wedi gwneud cynnydd disgwylidig, neu well, yn erbyn meysydd ar gyfer gwelliant. Bu gostyngiad yn yr amrywiad yn y dysgu a'r addysgu yn y Cyfnod Sylfaen.

Cyflwynwyd hyfforddiant penodol i ysgolion unigol a chlystyrau sydd â blaenoriaethau cyffelyb, fel y nodwyd gan yr Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant. (102 ysgol unigol ac 19 clwstwr).

Mae arfer dda yn cael ei lledaenu'n rhanbarthol ac yn genedlaethol trwy'r rhwydweithiau a'r gweithdai, ac mae cyflwyniadau ac adnoddau'n cael eu rhannu ar Hwb Cyfnod Sylfaen GwE. Mae hyn yn galluogi ysgolion i gael mynediad at adnoddau ac arfer dda ranbarthol.

Llythrennedd a Rhifedd

Bu ymgysylltiad cadarn gan ysgolion o bob Awdurdod ar draws y Rhanbarth. Mae bron pob ysgol sydd wedi cymryd rhan mewn rhaglenni datblygu yn nodi:

- effaith gadarnhaol sylweddol ar agweddau'r dysgwyr at ddysgu;
- agweddau at addysgeg bynciol a gwell gwybodaeth gan staff;
- effaith gadarnhaol ar safonau cynnydd a chyrhaeddiad dysgwyr mewn ymresymu rhifyddol, rhifedd, mathemateg, llafaredd, darllen ac ysgrifennu yn y Cyfnod Sylfaen a Chyfnod Allweddol 2.

Bellach, mae tystiolaeth ar gael yn ganolog a gynhyrchwyd gan aelodau'r rhaglenni hyn sy'n dangos cynnydd disgyblion o ran deilliannau dysgwyr/data cynnydd, gwaith disgyblion, cynlluniau gwaith a strategaethau addysgu arfer effeithiol. Cedwir y dystiolaeth hon yn ganolog.

Ym mhob maes datblygu, mae'r 12 egwyddor addysgegol, y Pedwar Diben a gofynion trawsgwricwlaidd llythrennedd, rhifedd a'r Fframwaith Cymhwysedd Digidol (FfCD) yn nodweddion creiddiol. Adrodda llawer o ysgolion fod datblygu llafaredd yn eu hysgolion nid yn unig yn galluogi dysgwyr i gael mynediad at feysydd eraill y cwricwlwm yn fwy llwyddiannus, ond ei fod hefyd yn cael effaith gadarnhaol ar les, ymgysylltu ac agweddau at ddysgu. Bu llafaredd, yn enwedig drwy Wyddoniaeth a Stem a Dysgu Tu allan, yn ffactor canolog ym mron pob un o'r rhaglenni datblygu uchod, ar gyfer llythrennedd a rhifedd.

Mae ymarferwyr o ysgolion y rhanbarth wedi cefnogi datblygiad ymarfer seiliedig ar ymholi mewn ysgolion sydd yn y garfan newydd trwy rannu eu tystiolaeth a'u profiad eu hunain. O ganlyniad, mae gan ysgolion fwy o berchenogaeth ar y canfyddiadau, y dysgu a'r deilliannau. Mae hyn wedi cyfoethogi yn sylweddol y cynnydd mewn gwybodaeth bynciol ac arfer sy'n seiliedig ar effeithiolrwydd yn yr ysgolion hyn. Mae hyn i gyd wedi bod yn unol â'r Cwricwlwm i Gymru a'r Safonau Proffesiynol newydd.

Mae athrawon bellach yn llawer mwy gwybodus am ddatblygiad llythrennedd a rhifedd ar draws cwricwlwm ehangach, sut i ddylanwadu'r dysgu a'i symud yn ei flaen i bob grŵp o ddysgwyr, arwain y pwnc yn effeithiol yn yr ysgol a chynnig cymorth i ysgolion eraill gyda golwg ar eu taith ddatblygu eu hunain. Dengys ymweliadau ag ysgolion i Sicrhau Ansawdd bod bron pob ysgol wedi gwneud newidiadau cynaliadwy a bod addysgeg newydd yn cael ei rhaedru a'i gwreiddio ar draws yr ysgol, yn aml fel rhan o ystod ehangach o weithgareddau datblygu eraill.

Mae rhai clystyrau wedi bod wrthi'n annibynnol yn datblygu cysylltiadau gwaith â'i gilydd ac wedi mynd ati ymhellach i ddatblygu Dysgu Tu Allan, STEM a Llafaredd mewn cynlluniau cydweithredol, pontio i CA3 a datblygiadau CiG. Hwyluswyd hyn ymhellach hefyd gan yr Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant Llythrennedd a Rhifedd a rhwydwaith ehangach o asiantaethau annibynnol, er mwyn datblygu ymhellach ddiwylliant o gydweithio a gwneud gwelliannau sy'n fwy cynaliadwy i'r dyfodol.

Ieithoedd Tramor Modern (ITM) a Dyfodol Byd-Eang (DB)

Mae'r tîm Dyfodol Byd-eang ac adrannau Ieithoedd Tramor Modern (ITM) y rhanbarth wedi parhau i gydweithio a gweithio'n effeithiol gydag amrywiol bartneriaid megis Llwybrau at Ieithoedd, Mentora Myfyrwyr, y British Council, Goethe Institute, Confucius Institute, Institut Français, Prifysgol Bangor ac ati er mwyn hybu ieithoedd yn y sector cynradd a'r sector uwchradd, ar hyd a lled y rhanbarth.

O ganlyniad i fonitro manwl gan y tîm Dyfodol Byd-eang a hybu'r mentrau sydd ar gael yn effeithiol, gwelsom yr adrannau ITM yn cymryd rhan yn gyson yn yr amrywiol weithgareddau i hybu ieithoedd. Eleni, mae pob ysgol wedi cymryd rhan mewn un neu ragor o'r gweithgareddau a gynigir, sy'n tystio i werth y cyfleoedd a bod ysgolion yn eu croesawu.

Mae'r tîm DB yn gweithio'n llwyddiannus i sicrhau cydlyniad, eglurder ac ymrwymiad cyffredin i wireddu'r weledigaeth ar gyfer addysgeg, dysgwyr, cyd-weithwyr a'r gymuned ehangach. Mae'r Tîm DB wedi datblygu rhwydweithiau cadarn ymysg ymarferwyr ITM ar draws y rhanbarth drwy gyfarfodydd cyson, cyfloed hyfforddi a chyfarfodydd. Mae'r rhwydwaith yma o gyd-gefnogaeth a chydweithio yn cael ei ddefnyddio yn helaeth gan bob ysgol ac, o ganlyniad, mae addysgeg effeithiol wedi lledaenu ar draws y rhanbarth.

Mae gan y tîm DB adnabyddiaeth dda iawn o adrannau ITM y rhanbarth, a gall dargedu athrawon ac adrannau unigol yn effeithiol i wella neu i ddatblygu'r safonau proffesiynol ar gyfer athrawon a phenaethiaid adrannau. Mae'r adborth gan ysgolion yn gadarnhaol iawn ac wedi dylanwadu ar dwf proffesiynol. Trefnwyd sesiynau hyfforddi amrywiol yn ystod cyfarfodydd, cynadleddau, cyfarfodydd addysgu a gwaith cydweithredol hefyd gan y tîm mewn ymateb i anghenion a cheisiadau athrawon. Mae hyn wedi creu hinsawdd gadarnhaol ar gyfer arloesi a datblygu technegau a dulliau i wella canlyniadau addysgeg ar draws y consortiwm.

Sector Cynradd: Llwyddodd y tîm DB i hybu dysgu ac addysgu ieithoedd Rhyngwladol yn y sector cynradd am yr ail flwyddyn: mae 40 o ysgolion cynradd ledled y rhanbarth bellach yn cymryd rhan yn y peilot Dyfodol Byd-eang i gyflwyno ieithoedd yn y sector cynradd.

Parhaodd y tîm i ddarparu cyfleoedd i athrawon ysgolion cynradd ddatblygu'n broffesiynol. Y cwrs dysgu sut i addysgu ieithoedd mewn ysgolion cynradd: Mae'r ail flwyddyn (Menter y Brifysgol Agored/Llywodraeth Cymru) yn rhoi cyfle i ddysgu iaith dramor newydd yn ogystal â chaffael yr addysgeg i fod yn cyflwyno iaith. Mae'n gyfle unigryw ar gyfer datblygiad proffesiynol blaengar. Bu'r prosiect hwn yn gymorth i ddatblygu ymarferwyr cynradd medrus wrth baratoi ar gyfer y Cwricwlwm Newydd.

Cynhaliwyd pedair cynhadledd i gefnogi gwaith cyflwyno ieithoedd yn y cynradd. Cyflwynodd siaradwyr ITM cynradd arbenigol syniadau ac adnoddau ymarferol a ddyluniwyd yn arbennig ar gyfer pobl nad ydynt yn arbenigwyr, a'u galluogi i integreiddio ieithoedd ar draws y cwricwlwm. Cafodd athrawon gyfle i rannu arfer dda gyda ffocws ar gynllunio a rhoddwyd amser iddynt barhau i gynllunio i ymgorffori ieithoedd o fewn y cwricwlwm. Mae ysgolion wedi cael cyllid i barhau i gynllunio i wreiddio dysgu ieithoedd o fewn y cwricwlwm a defnyddio'r adnoddau a brynwyd gan y Tîm Dyfodol Byd-eang. Erbyn hyn, mae pob athro yn deall yn well sut i gynllunio eu darpariaeth ar gyfer ieithoedd ac ymgorffori hynny yn eu gwaith thematig neu ran arall o'r cwricwlwm. Cafwyd adborth rhagorol ac mae'r holl athrawon yn awyddus i roi'r syniadau amrywiol a gyflwynwyd yn ystod y cynadleddau ar waith.

Mae athrawon yn deall y cysylltiad uniongyrchol rhwng y sgiliau dysgu iaith ryngwladol a'r agenda llythrennedd. Maent yn fwy ymwybodol y gellir ymgorffori ieithoedd rhyngwladol yn y cwricwlwm, yn hytrach na dysgu'r pynciau hynny fel ychwanegiad, gan gyfrannu at ddatblygu sgiliau llythrennedd. O ganlyniad, mae ganddyn nhw well dealltwriaeth o sut i ymateb i ofynion y Cwricwlwm Newydd ac yn benodol Sgiliau Iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu.

Sector Uwchradd: Mae'r tîm DB wedi darparu cyfleoedd rheolaidd i athrawon ymestyn eu gwybodaeth, eu sgiliau a'u dealltwriaeth o ran dysgu, addysgu, a chynllunio ITM yn effeithiol. Cynlluniwyd yr hyfforddiant a ddarparwyd yn ofalus er mwyn ymateb i argymhelliad Estyn ar gyfer

ITM ac i ddarparu HMS o safon uchel. Bu'r sesiynau yn fodd i rhoi brwdfrydedd a chymhelliant i ymarferwyr ITM ar draws y Consortiwm a chyfrannu at eu datblygiad proffesiynol a'u cymhwysedd i gyflwyno ITM.

Er mwyn sicrhau dilyniant a gweithredu'r syniadau a'r technegau a gyflwynir gan arbenigwyr ITM, mae'r Tîm Dyfodol Byd-eang wedi galluogi athrawon i weithio ar y cyd i greu adnoddau ymarferol, effeithiol a chreadigol. Sicrhawyd ansawdd y rhain oll ac fe'u rhannwyd drwy gyfarfodydd ac ar lwyfan Hwb. Erbyn hyn, mae yna ystod eang o adnoddau ar gyfer Ffrangeg, Almaeneg a Sbaeneg ar gyfer CA3, CA4 a CA5 yn ogystal â phhecyn cymorth ITM ac arweiniad ar gyfer Cynlluniau Gwaith.

Mae athrawon unigol yn parhau i wneud defnydd rheolaidd o'r adnoddau ar Safle Hwb ITM GwE sy'n cael ei ddiweddarau a'i boblogi'n rheolaidd gydag adnoddau gan y Tîm Dyfodol Byd-eang i sicrhau ansawdd. Mae hyn yn gwella ansawdd dysgu ac addysgu. O ganlyniad, mae dysgwyr o bob gallu yn cael eu herio'n llawn ac yn cymryd rhan mewn gweithgareddau iaith creadigol sy'n datblygu eu meistrolaeth ar yr iaith.

Pynciau Craidd

Mae gan ysgolion uwchradd ledled y rhanbarth fynediad at gymorth arbenigol ym mhob pwnc craidd. Mae strategaeth gynhwysfawr ar waith ar gyfer gwella safonau mewn Saesneg, mathemateg, gwyddoniaeth a Chymraeg ar draws y rhanbarth.

Gweithia Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant y Pynciau Craidd yn agos gyda'r Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant cyswllt a'r Arweinydd Craidd Uwchradd, i herio a chefnogi adrannau mewn ysgolion uwchradd sy'n tanberfformio. Ar ben y gefnogaeth unigryw a ddarparwyd i ysgolion uwchradd yn y pynciau craidd, rhoddwyd arweiniad rhanbarthol a lleol drwy'r rhwydweithiau a'r fforymau pynciol hefyd. Dyma'r prif flaenoriaethau ar gyfer 2019-20.

Gwyddoniaeth

Dyma'r prif flaenoriaethau ar gyfer 2019-20:

- Rhaglen Cymorth Gwyddoniaeth
- Rhaglen Ysgolion Hwb
- Cyfarfodydd rhwydwaith, rhwydweithiau cymorth pynciol a chydweithio
- Adnoddau TGAU ar-lein (www.tanio.cymru)
- Cefnogi dysgwyr is eu gallu sy'n dilyn cyrsiau TGAU

Rhaglen Cymorth Gwyddoniaeth - Rhoddwyd YCG Gwyddoniaeth cyswllt i'r 54 ysgol ac ymwelwyd â phob un o leiaf unwaith eleni. Mae'r gefnogaeth wedi'i theilwra'n benodol ar gyfer pob ysgol unigol ac mae lefel y gefnogaeth wedi'i chysylltu'n uniongyrchol â lefel yr angen. Mae'r gefnogaeth wedi cynnwys datblygu arweinyddiaeth, gwella ansawdd y dysgu a'r addysgu, cynllunio'r cwricwlwm, asesu ac olrhain ac ati, a bydd yn cael effaith gadarnhaol ar ganlyniadau disgyblion.

Rhaglen ysgolion Hwb - Mae'r tair ysgol Hwb wedi cefnogi nifer sylweddol (dros 50%) o ysgolion ac athrawon unigol o bob rhan o'r rhanbarth. Mae hyn wedi cynnwys cynnal athrawon a rhannu'r arferion gorau, rhannu adnoddau, cefnogi pynciau unigol mewn ysgolion a mentora athrawon ac arweinwyr. Roedd ysgolion yn gallu gofyn am gefnogaeth benodol gan yr ysgolion hwb ac maent wedi elwa o'r gefnogaeth a'r cydweithio.

Cyfarfodydd rhwydwaith, rhwydweithiau cymorth ar gyfer pynciau penodol a chydweithio - Mae'r cyfarfodydd rhwydwaith wedi gwella dealltwriaeth ysgolion o'r newidiadau i fesurau perfformiad CA4 mewn Gwyddoniaeth/ar lefel ysgol, datblygiadau yn y cwricwlwm newydd ar gyfer Cymru, safonau yn CA2 (cyflwyniadau gan ymarferwyr CA2) a'r ddarpariaeth ar gyfer STEM. Cynyddodd hyn y cydweithio

ar draws ysgolion/Awdurdodau Lleol/y Rhanbarth a datblygodd wybodaeth a dealltwriaeth athrawon o fanylebau CA4 a CA5.

Adnoddau TGAU ar-lein (www.tanio.cymru) - Mae'r wefan wedi esblygu'n barhaus ac mae bron yr holl adnoddau cyflwyno/adolygu ar gyfer pob uned ym mlynnyddoedd 10 ac 11 (DA Science) bellach arni. Mae parth athrawon sy'n cynnwys amrywiaeth o adnoddau i gefnogi addysgu a dysgu hefyd ar gael bellach. Mae'r wefan yn parhau i gael ei diweddarau yn rheolaidd, ac yn derbyn 'hits' dyddiol o oddeutu 500 o ymweliadau. Mae'r adborth a gafwyd gan rieni, athrawon a disgyblion wedi bod yn hynod gadarnhaol. Yn ogystal â bod yn adnodd adolygu ar gyfer dysgu gartref, mae'n cael ei defnyddio'n helaeth ledled y rhanbarth mewn ysgolion.

Cefnogi dysgwyr is eu gallu sy'n dilyn cyrsiau TGAU - Cynhyrchwyd llyfrynnau gwaith a deunyddiau asesu dwyieithog sydd wedi'u gwahaniaethu ar gyfer y dysgwyr is eu gallu. Mae ysgolion yn defnyddio'r rhain yn eang ac wedi gweld cynnydd yn ymgysylltiad y grwpiau hyn o ddysgwyr ers eu cyflwyno .

Cymraeg

Y blaenoriaethau ar gyfer 2019-20 oedd:

- Datblygu a chynnal darpariaeth Cymraeg Iaith a Llenyddiaeth yn ysgolion uwchradd y rhanbarth
- Cefnogi arweinwyr canol i greu adrannau cryf a chynhwysol gydag athrawon sy'n meithrin potensial pob dysgwr.
- Datblygu system asesu effeithiol gydag arweinwyr canol i dracio cynnydd dysgwyr ac i godi safonau.
- Datblygu gwybodaeth athrawon Cymraeg ar draws y rhanbarth am y cwricwlwm newydd ac egwyddorion addysgeg.

Drwy gyfarfodydd a phenaethiaid adran Cymraeg cafwyd darlun clir o'r ddarpariaeth ar draws y gogledd a bu'n gyfle i feithrin perthynas agos gyda hwy er mwyn cefnogi eu gwaith o fod yn arweinwyr canol llwyddiannus. Yn y cyfarfodydd hynny rhoddwyd sylw i'r pedwar blaenoriaeth uchod a theilwra'r gefnogaeth i anghenion yr adran gan rannu deunyddiau cefnogi.

Gosododd yr ymweliadau hyn gyfeiriad ychwanegol i waith y flwyddyn hefyd gan fod arferion da yn gallu cael eu rhannu mewn cyfarfodydd rhanbarth / HMS / cyrsiau Cynnig GwE / yn rhwydwaith 'Cymraeg GwE' yn Hwb ac mewn ymweliadau cefnogol pellach gydag ysgolion unigol.

Rhoddwyd cefnogaeth mwy penodol i rai adrannau yn dilyn y cyfarfodydd cychwynnol yma ac hefyd ar gais YCG yr ysgol yn ystod y flwyddyn. Rhoddwyd cefnogaeth i'r PA a oedd yn wynebu arolwg Estyn drwy ymweliadau craffu a thrwy gefnogaeth gyda llunio dogfennau strategol a chynllunio gwersi i ddangos cynnydd.

Llwyddwyd i gynnal cyrsiau safonol dan arweiniad arbenigwyr. Roedd y rhain wedi eu selio ar waith ymchwil ac addysgeg ac yn ysgogi athrawon i fynd yn ôl i'r ysgolion i rannu a threialu gyda gwahanol ddulliau addysgu a dysgu. Rhannwyd dulliau arwain a cynllunio oedd yn fodel i eraill ac yn sbarduno mynychwyr y cwrs i dreialu dulliau arwain a rheoli newydd.

Mathemateg

Dyma'r prif flaenoriaethau ar gyfer 2019-20:

- Datblygu gwybodaeth a dealltwriaeth ymarferwyr mewn perthynas â dysgu ac addysgu sy'n cael effaith
- Datblygu rolau arwain i gefnogi datblygiad dysgu mewn adrannau

- Datblygu unigolion sydd arnynt angen cefnogaeth i wella eu haddysgeg
- Cefnogi athrawon unigol i ddatblygu eu haddysgeg
- Datblygu system olrhain sy'n rhoi cyfle i arweinwyr canol adnabod dysgwyr sy'n tangyflawni i gael ymyraethau parhaus ac addas.
- Datblygu adnoddau i gefnogi adolygu a dysgu y tu allan i'r dosbarth - lefel ganolradd wedi'i chwblhau.
- Datblygu dealltwriaeth arweinwyr canol o 'asesu addas' a sut y gellid defnyddio hwn i lywio olrhain ac ymyrraeth.

Rhannwyd arferion llwyddiannus gydag adrannau ar draws y rhanbarth. Mae cefnogaeth unigol i Benaethiaid Adran newydd wedi'i darparu ledled y rhanbarth trwy gyfuniad o ymweliadau ysgol a gwahodd unigolion i ysgolion lle mae gwahanol aelodau o adrannau wedi cyfrannu at ddiwrnod arddangos.

Mae GwE wedi bod yn gweithio gydag athrawon unigol mewn ysgolion i ddatblygu addysgeg yn eu hystafelloedd dosbarth trwy:

- weithio gydag athrawon a Phenaethiaid Mathemateg mewn Gofal i ddatblygu dealltwriaeth ddyfnach trwy gwestiynu meddylgar a chynllunio gofalus
- modelu technegau adolygu i gefnogi gwytnwch dysgwyr wrth wynebu cwestiynau arholiad a all ymddangos yn anghyfarwydd
- gweithio gydag athrawon unigol ar effaith cynllunio'n ofalus yn ystod gwersi gyda dysgwyr heriol
- gweithio gydag athrawon unigol ar gynllunio ac effaith ystyried natur y cwestiynau ar y modd y mae dysgwyr yn ymgysylltu;
- gweithio gydag athrawon unigol i baratoi dysgwyr ar gyfer arholiadau
- gwahaniaethu wrth addysgu a rhoi adborth i grwpiau gallu cymysg
- cynllunio a modelu addysgu a dysgu effeithiol yn y fanyleb Rhifedd
- cynllunio ar gyfer gwella ac ymgysylltu â disgyblion is eu gallu
- datblygu dysgu ac addysgu

Cwblhawyd y cam cyntaf ar gyfer datblygu system olrhain sy'n rhoi cyfle i arweinwyr canol adnabod dysgwyr sy'n tangyflawni i gael ymyraethau parhaus ac addas. Mae Penaethiaid Adran wedi derbyn cyflwyniad ar ddefnyddio'r system. Bydd angen datblygu'r model hwn ymhellach a threialu'r adnodd yn drylwyr cyn lansio fersiynau pellach gan Y Penaethiaid Mathemateg.

Datblygwyd adnoddau ar gyfer cefnogi adolygu a dysgu y tu allan i'r ystafell ddosbarth a lansiwyd gwefan Maths.Cymru ar yr haen ganolradd i Benaethiaid Mathemateg yn y rhanbarth.

Mae ysgolion unigol wedi cydweithio â GwE i greu a threialu systemau asesu a marcio newydd, sydd wedi galluogi athrawon i nodi meysydd allweddol ar gyfer ymyrraeth ac i roi cyfarwyddyd clir i ddisgyblion am yr hyn y mae angen iddynt ei wella a sut i wneud hynny. Mae ysgolion unigol wedi rhoi hyfforddiant a chefnogaeth i weithredu strategaethau olrhain ac adborth sy'n targedu gwendidau penodol.

Saesneg

Dyma'r prif flaenoriaethau ar gyfer 2019-20:

- Gwella safonau dysgu ac addysgu yn benodol mewn ysgolion targed
- Gwella cynllunio a'r modd y darperir gwaith ysgrifenedig a llafaredd
- Lefel uwch o her a gwell darpariaeth ar gyfer myfyrwyr mwy galluog
- Cyflwynwyd Rhaglen Ymyrraeth Llythrennedd Effeithiol mewn 25 o ysgolion
- Gwell systemau olrhain ac atgyweirio yn y mwyafrif o adrannau Saesneg

- Gwella sgiliau ac arbenigedd ymhlith arweinwyr canol
- Gwell gwybodaeth a dealltwriaeth o ofynion y Cwricwlwm i Gymru.

Datblygu a gweithredu rhaglen Ymyrraeth Llythrennedd - Mae pecyn cymorth 'ail don' ar gyfer Ymyrraeth Llythrennedd wedi cael ei ddatblygu a'i rannu ag ysgolion. Darparwyd dau ddiwrnod o sesiynau hyfforddi a rhoddwyd cefnogaeth unigol/bwrpasol i sefydlu rhaglen ymyrraeth i ysgolion.

Mae Penaethiaid Saesneg a Gwyddoniaeth wedi bod yn gweithio ar y cyd i ddatblygu dulliau o ddysgu darllen a geirfa – darparwyd cefnogaeth a mentora pwrpasol i 7 Pennaeth Saesneg. Mae hyn wedi arwain at arweinyddiaeth gryfach. Mae rhaglen gymorth cymheiriaid wedi'i sefydlu ac mae ymweliadau 'cyfeillion' (buddy) wedi'u cynllunio. Mae hyn wedi gwella capasiti arweinwyr canol.

Datblygu a gweithredu system olrhain Saesneg ac adnoddau 'Fix It' - mae system olrhain Saesneg wedi'i datblygu a'i rhannu ymhellach gydag ysgolion. Mae'r rhan fwyaf o ysgolion yn defnyddio'r system olrhain neu wedi addasu egwyddorion. Mae deunyddiau 'Fix It' wedi'u datblygu ac mae'r rhain wedi'u rhannu ac yn cael eu defnyddio'n llwyddiannus mewn ysgolion. Mae deunydd safoni wedi'i ddatblygu a'i rannu. Mae 'Walking talking mocks' wedi'u datblygu i gefnogi myfyrwyr ac athrawon ymhellach. Datblygwyd system olrhain llenyddiaeth a deunydd 'Fix It' i gefnogi ysgolion.

Gellir gweld gwelliannau mewn ymarfer o fewn yr ystafell ddosbarth. Mae'r ffocws wedi bod ar ddatblygu sgiliau llafar a gwella cysylltiadau ag ysgolion cynradd dalgylchol. Darparwyd hyfforddiant i athrawon dosbarth a Phenathiaid Saesneg ar wella'r ddarpariaeth ar gyfer myfyrwyr mwy galluog. Mae ystod o adnoddau wedi'u datblygu a'u rhannu'n rhanbarthol. Mae gwefan wedi cael ei ddatblygu i gefnogi myfyrwyr ac athrawon wrth adolygu ar gyfer Iaith a Llenyddiaeth Saesneg gyda ffocws ar ymestyn a herio. Gwelwyd bod dysgu ysgrifennu yn CA4 wedi cryfhau, fel y gwelwyd yn y dystiolaeth mewn dogfennau craffu ar lyfrau a nodiadau ymweliadau.

Ôl-16

Mae'r gefnogaeth ôl-16 i ysgolion wedi cryfhau. Mae gwaith yn parhau i ddatblygu ar draws y rhanbarth wrth edrych ar y ddarpariaeth ym mhob maes i sicrhau cryfder ac ehangder parhaus yn y ddarpariaeth ôl-16.

Mae cynllunio consortia yn parhau i ychwanegu at sgiliau penaethiaid Chweched Dosbarth. Mae gwaith traws-gonsortia da yn parhau, yn enwedig o ran datblygu rhaglen ddatblygu Arweinyddiaeth yn y Chweched Dosbarth i sicrhau fod gan bob arweinydd a darpar arweinydd y sgiliau, y ddealltwriaeth o gyd-destunau ac adnoddau cenedlaethol a lleol i gynorthwyo disgyblion allu cael y canlyniadau gorau. Mae'r adborth wedi bod yn gadarnhaol iawn ac mae'r cyflwyniadau ar wahanol agweddau ar arweinyddiaeth fugeiliol wedi bod o safon uchel.

Daeth nifer dda i'r Gynhadledd Ranbarthol (Chwefror 2020) eto eleni - dros 40 o gynrychiolwyr. Canolbwyntiwyd ar les ar gais penaethiaid y Chweched Dosbarth. Roedd y sesiynau yn rhagorol ac yn cael eu gwerthfawrogi'n fawr gan y cynrychiolwyr oedd yn mwynhau'r cyfle i ddysgu'n broffesiynol fel hyn.

Mae'r Rhwydweithiau Pwnc sydd wedi'u sefydlu ar draws y saith pwnc Safon Uwch mwyaf poblogaidd wedi datblygu'n fforymau defnyddiol ar gyfer datblygu syniadau a rhannu arfer dda. Mae'r cyfarfodydd yn canolbwyntio ar anghenion ysgolion a'u hadrannau.

Mae'r defnydd o 'ALPs Connect' wedi cynyddu eto eleni. Mae mwy o hyfforddiant wedi'i ddarparu i chwe ysgol ac mae'r rhan fwyaf o ysgolion yn defnyddio neu o leiaf yn edrych ar 'Connect' yn rhanbarthol. Mewn ysgolion eraill, caiff adnoddau gwahanol eu defnyddio.

Er mwyn sicrhau bod gan ysgolion y sgiliau i gefnogi myfyrwyr i ddysgu'n annibynnol, darparwyd rhaglen VESPA Gogledd Cymru (dan arweiniad tîm Meddylfryd Safon Uwch) i un ar ddeg o ysgolion. Croesawyd y rhaglen yn fawr gan yr ysgolion a'u myfyrwyr hyd yn hyn, a gobeithir y bydd y rhaglen yn parhau'r flwyddyn nesaf ac yn ehangu i gynnwys ysgolion eraill.

Llwybr Dysgu i Gymorthyddion Addysgu (LIDGA)

Gwelwyd cynnydd yn niferoedd cymorthyddion ymsefydlu a phrofiadol a fynychodd hyfforddiant LIDGA yn dilyn gwaith hyrwyddo gyda phenaethiaid.

Mae'r model clwstwr wedi profi'n ddull effeithiol o hyfforddi cymorthyddion profiadol. Llwyddwyd i gynnal 11 hyfforddiant clwstwr newydd yn ystod y flwyddyn gan hyfforddi 240 o gymorthyddion. Bellach, rydym wedi llwyddo i godi ymwybyddiaeth penaethiaid o'r model clwstwr ac rydym yn dechrau derbyn ceisiadau gan ysgolion am gael cynnal hyfforddiant clwstwr, gyda 5 clwstwr pellach wedi ymrwymo i ddarparu hyfforddiant ar gyfer 2020-21 yn ogystal.

Mae'r cydweithio cenedlaethol ar y rhaglen Darpar Cynorthwywyr Addysgu Lefel Uwch (CALU) newydd yn arbennig o dda, gyda phob consortia yn cyfrannu'n dda i drafodaethau ac i waith paratoi a chreu adnoddau. Bu'r dyddiau cydweithio'n hynod llwyddiannus, gan arwain at ddeunyddiau hyfforddi, asesu a recriwtio o safon uchel.

Mae'r Rhaglen Darpar CALU newydd yn datblygu'n dda iawn. Bu GwE yn gwbl gyfrifol am baratoi'r deunyddiau hyfforddi digidol.

Mae 818 o gymorthyddion addysgu wedi mynychu hyfforddiant y Llwybr Dysgu i Gynorthwywyr Addysgu yn y cyfnod Mawrth 2019 – Ebrill 2020, gyda 66 wedi mynychu sesiynau gwybodaeth CALU a 41 wedi mynychu'r sesiwn Darpar CALU.

Mae 8 hyfforddwr newydd wedi eu hyfforddi ar draws y rhanbarth.

Niferoedd Cyrsiau Llwybr Dysgu i Gymorthyddion 2019-20	
Ymsefydlu	51
Profiadol (deuddydd)	135
Profiadol (model clwstwr)	241
CALU 17 ac 18	66 (31+35)
Sesiynau Gwybodaeth CALU Rownd 18	66
Sesiynau Gwybodaeth Darpar CALU	41
Darpar CALU	29
Diwrnod Datblygu	180
HMS Conwy (sesiwn blasu)	9
Cyfanswm	818

ARWEINWYR SY'N YSBRYDOLI AC SY'N CYDWEITHIO I GODI SAFONAU

Arweinyddiaeth

Mae GwE yn darparu rhaglenni datblygu cyson, teg ac o ansawdd uchel ar bob cam o'r llwybr datblygu dysgu proffesiynol mewn arweinyddiaeth, o arweinyddiaeth ganol i Benaethiaid profiadol. Mae'r rhaglenni hyn yn galluogi ymarferwyr i ddatblygu eu hysgolion fel sefydliadau sy'n dysgu fel y gallant "ymateb yn gynt i amgylcheddau sy'n newid, croesawu arloesi mewn trefniadaeth fewnol ac, yn y pen

draw, gwella deilliannau i fyfyrwyr". Mae'r rhaglenni yn sicrhau datblygu arweinyddiaeth broffesiynol ar bob cam yng ngyrfa arweinydd er mwyn sicrhau arfer tra effeithiol parhaus, a hynny yng nghydestun y safonau arweinyddiaeth ffurfiol. Mae'r rhaglenni datblygu yn hybu agweddau ar arweinyddiaeth gydweithredol, gydag ymarferwyr effeithiol o ysgolion ac Awdurdodau Lleol yn cydgyflwyno sesiynau gyda staff GwE. Mae hyn yn datblygu ymhellach y syniad o ddatblygu system sy'n hunan wella a datblygu ymgysylltiad cymheiriaid ar draws Gogledd Cymru. Mae sefydlu'r Grŵp Arweinyddiaeth Rhanbarthol, sy'n cynnwys cynrychiolwyr o GwE a'r chwe awdurdod lleol, yn sicrhau yr adnabyddir anghenion a bod rhaglenni yn bodloni anghenion y proffesiwn. .

Drwy'r rhaglenni, mae GwE wedi sicrhau y diweddarir uwch arweinwyr ar ddatblygiadau allweddol y daith ddiwygio. Mae llwybr datblygu arweinyddiaeth clir ar gyfer uwch arweinwyr y dyfodol ac, o ganlyniad, mae'r rhanbarth yn datblygu arweinwyr cymwys a medrus. Gwelir cynnydd yn nifer y cisiadau o ansawdd uchel a gyflwynir ar gyfer swyddi arwain ym mhob sector yn y rhanbarth.

Anogwyd arweinwyr ysgolion i gymryd rhan mewn cydweithio ysgol-i-ysgol a phrosiectau sy'n seiliedig ar ymholiad. Mae arweinwyr canol ac uwch arweinwyr wedi'u huwchsgilio i arwain yn fwy effeithiol ar weithredu Cwricwlwm i Gymru yn eu hysgolion. Mae gan arweinwyr ysgolion fwy o ymwybyddiaeth o'r safonau proffesiynol newydd ar gyfer addysgu ac arweinyddiaeth.

Mae gan GwE ran allweddol wrth gyfathrebu, hybu a chydlynu amrywiaeth o raglenni sy'n bodloni anghenion staff ar amrywiol lefelau. Dyma fanylion y rhaglenni:

- **Rhaglen Datblygu Arweinyddiaeth Ganol (RhDAG)** - Aeth y RhDAG yn ei blaen, fel y cynlluniwyd. Ers 2017-18, mae dros 300 o arweinwyr canol ledled Gogledd Cymru wedi elwa ar fynychu'r rhaglen traws sector hon. Modiwl 3 y Rhaglen (Chwefror 2020)- Mae 135 o ymgeiswyr, ar draws y rhanbarth, wedi cofrestru ar y Rhaglen Datblygu Arweinyddiaeth Ganol (2 garfan cyfrwng Saesneg ac 1 garfan cyfrwng Cymraeg). Bu YCG yn rhagweithiol o ran annog eu hysgolion cyswllt i adnabod ymgeiswyr posib ar gyfer y RhDAG. Bu Grŵp Arweinyddiaeth GwE yn monitro niferoedd y rhaglen drwy YCG cyswllt. Mae'r adborth gan aelodau yn hynod o gadarnhaol. Rhennir yr arfarniadau â'r ALL yng nghyfarfodydd y grŵp arweinyddiaeth rhanbarthol. Bydd yr hwylusydd hefyd yn darparu adborth ar y rhaglen. Trwy ddilyn y rhaglen i arweinwyr canol, mae'r rhan fwyaf o unigolion yn teimlo eu bod wedi ennill gwybodaeth, sgiliau a dealltwriaeth o arweinyddiaeth, gan nodi eu cryfderau a'u meysydd i'w datblygu yn eu hysgol. Mae pob unigolyn ar y rhaglen wedi cael cyfleoedd i roi sgiliau arwain ar waith, gan ddatblygu strategaethau i godi safonau yn eu hysgol.
- **Rhaglen Datblygu Darpar Benaethiaid (RhDDB)** - Ers 2017-18, mae dros 192 o ddarpar benaethiaid ar draws Gogledd Cymru wedi elwa ar fynychu'r rhaglen traws sector hon. Cynhaliwyd pedair sesiwn codi ymwybyddiaeth ym mis Rhagfyr ledled y rhanbarth, i egluro sut mae'r rhaglen yn cyfuno â'r Cymhwyster Proffesiynol Cenedlaethol ar gyfer Prifathrawiaeth (CPCP - NPQH) fel rhaglen genedlaethol yn 2020. Lluniwyd tri o'r pum diwrnod datblygu yn genedlaethol i'w cyflwyno'n rhanbarthol. Cymeradwywyd 34 ymgeisydd ym mis Ionawr 2020 yn dilyn proses ymgeisio.
- **Cymhwyster Proffesiynol Cenedlaethol ar gyfer Prifathrawiaeth (CPCP)** - Yn y tair blynedd diwethaf, derbyniwyd 181 unigolyn ar y rhaglen. Derbyniwyd 58 o ymarferwyr eleni (o'i gymharu â 54 yn 2017-2018 a 69 yn 2018 –2019) o'r sectorau cynradd, uwchradd, arbennig, a staff GwE. Trafodwyd y meini prawf ar gyfer ymgeiswyr CPCP yn drylwyr efo aelodau'r Grŵp Arweinyddiaeth Rhanbarthol. Bu ymgeiswyr ar ddau Ddiwrnod Datblygu yn ystod Tymor yr Hydref - Diwrnod Cenedlaethol a Diwrnod Rhanbarthol. Cynhaliwyd y Canolfannau Asesu yn ystod pythefnos cyntaf mis Chwefror. Roedd bron yr holl adborth ffurfiol ar y Dyddiau Datblygu yn gadarnhaol, a bron

pob ymgeisydd yn cadarnhau bod ganddynt wybodaeth ddyfnach o'r angen i ddefnyddio arddulliau arwain gwahanol mewn gwahanol gyd-destunau a sefyllfaoedd. Roedd trylwyrdd y Ganolfan Asesu yn sicrhau mai dim ond yr ymgeiswyr sydd wedi dangos eu bod yn barod ar gyfer prifathrawiaeth sydd wedi ennill y cymhwyster. Mae cymedroli asesiadau yn sicrhau gwell cysondeb. Ar draws y rhanbarth, mae mwy o ymgeiswyr nag yn y gorffennol wedi dangos eu bod yn barod ar gyfer Prifathrawiaeth, a hynny yn erbyn y Safonau Proffesiynol ar gyfer Arweinyddiaeth.

- **Rhaglen Datblygu Penaethiaid Newydd a Phenathiaid Dros Dro** - Cychwynnodd Rhaglen Ddatblygu Genedlaethol newydd ym mis Tachwedd 2019, a gymeradwywyd gan yr Academi Genedlaethol ar gyfer Arweinyddiaeth Addysgol Cymru (NAEL), gyda 30 o unigolion yn cymryd rhan. Darparodd bob awdurdod lleol yn y rhanbarth fanylion i GwE ynghylch Penaethiaid newydd a Phenathiaid dros dro y rhanbarth. Bellach, mae cronfa ddata ganolog o'r holl Benaethiaid newydd a Phenathiaid dros dro. Cynhaliwyd ail ddiwrnod y Rhaglen ar 16 Ionawr, 2020 yn Venue Cymru efo tîm o hwyluswyr o De a Gogledd Cymru. Ffocws y diwrnod oedd 'Rheoli Newid', ac roedd sesiynau ar Ysgolion fel Sefydliadau sy'n Dysgu, rheoli newid a datblygu gwydnwch unigolion, y tîm a'r ysgol gyfan. Mae Carfan 2 (Penaethiaid ym mlwyddyn gyntaf eu swydd) wedi cwblhau dau ddiwrnod hyfforddiant llwyddiannus. Roedd pob Pennaeth yn rhan o grwpiau hyfforddi dan arweiniad penaethiaid profiadol y rhanbarth.
- **Rhaglen Ddatblygu i Benaethiaid Profiadol** - Ymestynnwyd dyddiad cau y Rhaglen Ddatblygu i Benaethiaid Profiadol yn ystod Tymor yr Hydref. Dyrannwyd 20 o lefydd i bob consortiwm ac mae cyfanswm o 17 o benaethiaid ar draws y rhanbarth wedi llwyddo yn eu cais. Bu carfan 1 ar gwrs preswyl deuddydd yng nghanolbarth Cymru ym mis Mawrth 2020 a gafodd dderbyniad da iawn.

Cymorth i Lywodraethwyr

Yn unol â phrotocol GwE, ac ar gais Awdurdodau Lleol, mae cefnogaeth ar gael i ysgolion wrth benodi aelodau Uwch Dim Rheoli, gyda Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant ar gael i gyfrannu at drafodaethau yn ystod llunio rhestr fer a hefyd ar gael i'w cyfweld. Mae pob corff llywodraethu yn elwa o brofiad a chynghor YCG wrth benodi er mwyn iddynt allu wneud penderfyniad gwybodus am yr ymgeisydd mwyaf addas.

Cynnigir arlwy Dysgu Proffesiynol gan YCG GwE ar gais ALL. Mae hyn yn sicrhau y gall yr Awdurdodau Lleol ddewis y Dysgu Proffesiynol mwyaf priodol ar gyfer eu rhanbarth. Cynigir cyfleoedd Dysgu Proffesiynol i Lywodraethwyr mewn perthynas â'r Daith Ddiwygio i sicrhau fod gan bob llywodraethwr sy'n mynychu well dealltwriaeth o'r agweddau a gyflwynir, bod ganddynt fwy o hyder wrth gefnogi eu hysgolion a'u bod yn gallu cyfrannu'n fwy strategol at drafodaethau'r corff llywodraethu.

Mae GwE yn sicrhau cefnogaeth cyn-arolygiad unigryw i bob ysgol ym mhob sector o'r ALL. Mae gan bob ysgol fynediad at y gefnogaeth hon cyn arolygiad Estyn sydd yn sicrhau eu bod yn llawer mwy ymwybodol o'r broses arolygu a'r disgwyliadau ar yr Ysgol. Mae'r llywodraethwyr sy'n mynychu cyfweiliad Estyn yn fwy hyderus wrth ymateb i gwestiynau ar eu rôl fel cyfaill beirniadol.

Mae'r berthynas dda rhwng Swyddogion Cefnogi Llywodraethwyr ac arweinydd portffolio GwE wedi sicrhau fod cyfathrebu clir a dealltwriaeth gyffredin o anghenion hyfforddi. Mae cyfathrebu effeithiol rhwng GwE a phob Awdurdod Lleol yn ystod cyfarfodydd tymhorol yn sicrhau fod cefnogaeth i Lywodraethwyr yn cael ei bennu ar sail anghenion rhanbarthol.

YSGOLION CRYF A CHYNHWYSOL SYDD WEDI YMRWYMO I SICHAU RHAGORIAETH, TEGWCH A LLES

Llesiant

Gweithredwyd Cynllun Cymorth GDD clir a chadarn ar gyfer PYD a Phlant Mewn Gofal (PMG) ar draws y rhanbarth, gyda chynlluniau cyfathrebu a llinellau atebolrwydd clir.

Mae pwyslais cryfach ar fonitro ac arfarnu perfformiad cyffredinol dysgwyr PYD ar draws y meysydd portffolio allweddol, yn y sector cynradd a'r uwchradd. Rhannwyd arweiniad wedi'i ddiweddarau â phob YCG ac ysgolion o ran monitro grantiau. Mae YCG bellach yn herio ysgolion ar eu defnydd o arian grant, gyda set pendant o feini prawf i bwysu a mesur sut maent yn defnyddio'r arian hwn. Gwelwyd hyn yn lleihau'r anghysondebau rhwng ysgolion o ran gweld beth yw effaith defnyddio'r arian grant ar ddeilliannau disgyblion.

Mae'r GDD PMG wedi'i ddefnyddio'n effeithiol mewn ysgolion/AauLI i ddatblygu ymhellach ethos cynhwysol a chefnogol sy'n cael effaith fuddiol ar lesiant a datblygiad personol disgyblion. Yn y fframwaith diwygiedig, mae set o ddibenion craidd ar gyfer rôl y cydlynwyr arweiniol GDD PMG, a bydd modd cael cysondeb yn genedlaethol i sicrhau y deilliannau addysgol gorau i blant mewn gofal ar draws Cymru.

Mae systemau monitro ar waith, mewn perthynas â phlant sydd mewn gofal, drwy'r YCG a'r Cydgysylltwyr Addysg Plant Mewn Gofal a'r ALI. Mae strategaethau cyfathrebu cadarnach ar waith er mwyn rhoi gwybod i Gydgysylltwyr Addysg PMG, staff ysgol a rhanddeiliaid ehangach am y cynlluniau rhanbarthol, y ddarpariaeth ar lefel consortiwm addysg rhanbarthol a'r prosesau ar gyfer cael mynediad i'r cyllid sydd wedi'i ddirprwyo neu sy'n agored ar gyfer gwneud cais.

Mae'r model canllawiau GDD PMG yn cael ei weithredu'n llawn ar draws y rhanbarth. Mae'r rhan fwyaf o glystyrau yn defnyddio'r GDD ac mae ysgolion hefyd yn defnyddio'r bwrsari unigol ar gyfer PMG. Mae 42 o brosiectau clwstwr wedi gweithredu cymorth/ymyraethau sy'n seiliedig ar dystiolaeth yn ystod 2019-20.

Yn ystod 2019/20, mae oddeutu hanner y PMG wedi cael gwersi ychwanegol ym Mlwyddyn 10/11 i'w cefnogi gyda thechneg arholiad a sgiliau astudio ac adolygu, sydd wedi cael effaith ar eu cyflawniad cyffredinol.

Mae'r rhan fwyaf o ysgolion cynradd ac uwchradd wedi mynychu hyfforddiant trawma/ymlyniad ar gyfer plant mewn gofal. O ganlyniad, mae staff yn fwy hyderus wrth ddelio efo dysgwyr ac adnabod cymorth a darpariaeth sy'n briodol. Gellir gweld modelau effeithiol o weithredu'r Ysgolion sy'n Wybodus am Drawma mewn arferion o ddydd i ddydd a darparu o fewn y dysgu a'r addysgu. Ffurfiwyd grwpiau rhanbarthol gan ysgolion sydd wrthi'n datblygu adnoddau ymhellach a sut i roi cyngor i ysgolion.

Mae cynnydd yn nifer yr ysgolion/lleoliadau sy'n wybodus am drawma a phrofiadau niweidiol yn ystod plentyndod (ACE). Bu 650 ar ddysgu proffesiynol pwrpasol dros y flwyddyn. Yn ogystal, bu mwy na 300 ar sesiwn bwrpasol gan GwE yn ystod dyddiau HMS yn canolbwyntio ar arferion sy'n edrych ar drawma o fewn y dysgu a'r addysgu. Canlyniad hyn yw bod staff addysgu yn fwy hyderus wrth ddelio efo dysgwyr ac adnabod cymorth a darpariaeth addas, a rhagor o ysgolion cynhwysol mewn perthynas â'r dysgu a'r addysgu.

Mae awdurdodau wedi defnyddio'r GDD PMG yn dda i gefnogi ysgolion i adnabod anghenion dysgu ychwanegol PMG a dysgwyr bregus drwy gyflwyno'r Proffil Boxall Ar-lein. Gweithredwyd hyn yn effeithiol mewn rhai ysgolion/AauLL i asesu, olrhain a monitro cynnydd PMG. Mae gan bron bob PMG Broffil Boxall i fesur anghenion datblygiadol a chynnydd. Defnyddiwyd y GDD PMG i gynnig hyfforddiant a mentora i ysgolion ddefnyddio'r adnodd yn llwyddiannus. Yn ogystal, mae ffocws cynyddol ar gefnogi ysgolion i fesur llesiant trwy gyfrwng amrywiaeth o fesurau sy'n seiliedig ar dystiolaeth.

Bu cynnydd hefyd yn nifer yr ysgolion sy'n defnyddio'r GDD PMG i gefnogi plant sydd wedi'u mabwysiadu. Mae'r consortiwm wedi rhannu Cynllun Dysgwr Mabwysiedig i'w rannu â'r rhieni sy'n mabwysiadu ac er mwyn canfod meysydd cymorth allweddol. Mae adborth cychwynol yn gadarnhaol gan ei fod yn sicrhau dull sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn.

Uned Cyfeirio Disgyblion

Mae perthnasoedd cadarnhaol wedi'u sefydlu ledled y rhanbarth yn ogystal â chydweithio a rhannu arfer gorau mewn dull mwy ystyrlon.

Mae arweinwyr UCD wedi derbyn gwybodaeth berthnasol a mynediad at gyfleoedd hyfforddi a chefnogaeth o fewn GwE.

Datblygwyd y Rhwydwaith UCD ymhellach drwy gyfrwng cyfarfodydd i'w diweddarau a chyswllt rheolaidd. Maent hefyd yn ddull effeithiol o rannu arfer dda, er enghraifft:

- Defnyddio dulliau sy'n seiliedig ar Drawma
- Cais llwyddiannus ar y cyd am hyfforddiant Amser Cylch ar gyfer 15 aelod o staff UCD.
- Alinio diwrnodau HMS i ganiatáu mwy o weithio ar y cyd
- Traciwr lles effeithiol

Mae pob lleoliad bellach yn agored i newid ac yn edrych ar wahanol ffyrdd o weithio.

TREFNIADAU ASESU, GWERTHUSO AC ATEBOLRWYDD CADARN I ATEGU SYSTEM HUNANWELLA.

Olrhain ac Asesu

Gwelir effaith crynhoi data a'r adnoddau olrhain mewn llawer o ysgolion. Mae hyn yn cynnwys:

- Athrawon ac arweinwyr ysgolion yn canolbwyntio ar gynnydd disgyblion unigol, o'r gwaelodlin hyd at ddiwedd addysg gynradd.
- Ysgolion yn canolbwyntio ar gynnydd grwpiau o ddysgwyr.
- Gwell cysondeb mewn asesiad athro a gosod targedau, ar draws ysgolion, sy'n arwain at hunan arfarnu a chynllunio gwelliant mwy cadarn.
- Defnyddio amrywiol ffyrdd i ddadansoddi data disgyblion a chyflwyno'r canfyddiadau, er enghraifft, mewn graffiau a siartiau.

Mewn ysgolion cynradd, mae ffocws clir ar olrhain cynnydd disgyblion.

- System Olrhain Ysgol Gyfan: Nifer cynyddol o ysgolion yn nodi bod Estyn yn cydnabod y traciwr fel offeryn cynhwysfawr i'w ddefnyddio i olrhain cynnydd yr holl ddisgyblion, grwpiau o ddysgwyr a charfannau. Cafodd bob Ymgynghorydd Cefnogi Gwelliant hyfforddiant i'w diweddarau ar y traciwr ac roeddent yn wedyn yn gallu cefnogi mwy o ysgolion yn well i'w ddefnyddio'n fwy effeithiol

- Taenlen Crynhoi Data: Crynodeb data disgyblion Blwyddyn 2 a Blwyddyn 6 wedi eu darparu ar gyfer pob ysgol gynradd - mae penaethiaid wedi canmol hyn ac am y wybodaeth a roddir sydd yn lleihau'r llwyth gwaith. Derbyniodd bob ysgol y fersiwn ddiwygiedig wedi'i diweddarau i nodi datblygiad pellach PYD, data cynnydd Bechgyn/Merched, siartiau ac adroddiad naratif. Mae llawer o ysgolion wedi mynegi eu diolch gan ddweud ei fod yn lleihau llwyth gwaith ysgolion ymhellach.
- Cymedroli CA2 a CA3: Mae negeseuon clir am gywirdeb y gwaelodlin a'r effaith y gall ei chael ar ddangos cynnydd disgyblion wedi arwain at fwy o athrawon Cyfnod Sylfaen ledled y rhanbarth yn mynychu sesiynau hyfforddi data'r Cyfnod Sylfaen. Yn ystod ymweliadau Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant, a thrwy adrodd ar ansawdd y broses gymedroli clwstwr, cafodd ysgolion a chlystyrau a oedd angen cefnogaeth gyda'u hasesiadau athrawon eu hadnabod.

Cynigiwyd hyfforddiant i bob ysgol ar draws y rhanbarth. Mae'r hyfforddiant hwn yn dal i fynd, ar gais.

Mae pum deg pump y cant o ysgolion uwchradd y rhanbarth wedi'u cofrestru'n llwyddiannus ar y rhaglen Amrywiad o fewn ysgol ar gyfer y flwyddyn academaidd hon. Gan fod amrywiad o fewn ysgol bedair gwaith yn fwy sylweddol nag amrywiad ysgol i ysgol, mae rhoi sylw i'r mater hwn yn allweddol er mwyn gwella perfformiad ar draws y rhanbarth. Mae hyn wedi codi ymwybyddiaeth ysgolion y rhanbarth o bwysigrwydd amrywiad o fewn ysgol wrth ddatblygu eu strategaeth tuag at Berfformiad Capio 9. Mae nifer dda wedi mynychu clinigau 4Matrix ac mae cyfleusterau cymorth ar-lein wedi'u defnyddio'n dda.

Mae GwE yn gweithio yn agos gydag arbenigwyr o Brifysgol Warwick a Phrifysgol Bangor i ddatblygu model cyrhaeddiad plentyn unigol (iCAM) ar gyfer ysgolion uwchradd yng Nghymru, a hynny er mwyn rhagfynegi cyrhaeddiad a llywio blaenoriaethau a yrrir gan y plentyn. Bydd y model yn seiliedig ar ddata hanesyddol ar hyd a lled Cymru. Os yw'n llwyddiannus, byddai'n cael gwared ar yr angen am gymariaethau mympwyol rhwng ysgolion, gan, yn lle hynny, fodelu disgwyliadau am gyrhaeddiad disgyblion unigol yng nghyfnod allweddol 4.

Mae cefnogaeth i ysgolion rhanbarthol weithredu'n hyderus mewn hinsawdd o 'ymreolaeth haeddiannol' wedi canolbwyntio ar ddatblygu eu gallu i reoli data yn erbyn ffiniau cynyddol amrywiol ac sy'n newid yn gyflym. Yn yr hinsawdd hon, sy'n newid o hyd, mae disgwyl i ysgolion weithredu'n fwy effeithiol ar dair lefel: rhagamcanion ar sail proffilio personol, cymdeithasol ac economaidd, lleihau amrywiad mewn ysgol a dadansoddi ar lefel cwestiwn gyda chymheiriaid ac ar lefel ranbarthol er mwyn creu her briodol.

Ysgolion bach

Cynhaliwyd cynhadledd ar gyfer Penaethiaid ysgolion bach gyda 56 o ysgolion yn mynychu.

Cafwyd adborth da gydag 85% yn nodi fod y diwrnod yn dda neu'n well. Croesawodd penaethiaid ysgolion llai y cyfle i gwrdd a thrafod y siwrnai ddiwygio a'i heriau mewn sefyllfa lle mae'r Pennaeth hefyd yn addysgu.

Cynhaliwyd cyfarfodydd i benaethiaid ac/neu athrawon yn y rhanbarth sydd yn addysgu pedwar grŵp oedran gwahanol yn y Cyfnod Sylfaen neu Gyfnod Allweddol 2, a hynny er mwyn rhoi arweiniad ar syniadau ar gynllunio'r Cwricwlwm i Gymru (CiG) ar gyfer dosbarthiadau oedranau cymysg. Cawsant gyfle i fynychu sesiynau rhanbarthol ar ganllawiau cynllunio Cwricwlwm i Gymru yn eu dosbarthiadau oedran cymysg.

Roedd cyfle hefyd am y tro cyntaf i benaethiaid ysgolion llai ddod at ei gilydd i dderbyn gwybodaeth berthnasol, ond yn bwysicach fyth, i rannu arferion a rhwystrau, a chreu rhwydweithiau anffurfiol.

CWRICWLWM TRAWSNEWIDIOL

Dysgu ac Addysgu

Gweithredwyd llawer o brosiectau cyffrous a phellgyrhaeddol yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, a'r gobaith yw y bydd y rhain yn cael dylanwad sylweddol ar ansawdd yr addysgu yn ysgolion y rhanbarth. Mae'r prosiectau hyn yn cynnig cyfle i athrawon gydweithredu, rhannu eu harbenigedd a'u hangerdd dros addysgu ac i ddod i adnabod cydweithwyr proffesiynol newydd. Maent hefyd yn galluogi pob athro yn y rhanbarth i ddatblygu a dyfnhau eu sgiliau addysgu a'u dealltwriaeth o egwyddorion asesu ffurfiannol ac addysgeg ragorol. Yn y pendraw, daw ein disgyblion i fod yn ddysgwyr annibynnol a hyderus, yn union fel ag y maent yn haeddu.

Prosiect Ymchwil Gweithredol Asesu Ffurfiannol

Bu Prosiect Ymchwil Gweithredol Asesu Ffurfiannol (GwE a Shirley Clarke) yn weithredol yn y rhanbarth ers mis Hydref 2017. Mae'r prosiect yn dod yn ei flaen yn effeithiol, ac fe'i weithredir fesul haen, gan roi egwyddorion addysgegol ar waith mewn dosbarthiadau ar sail tystiolaeth gadarn.

Nod y rhaglen yw datblygu unigolion i allu arwain ar ddatblygu addysgu yn eu hysgolion, gan arwain at:

- gael effaith gadarnhaol, nid yn unig ar ansawdd addysgu mewn dosbarthiadau ond ar safonau lles disgyblion, eu hagweddau at ddysgu a'u datblygiad fel dysgwyr annibynnol.
- dyfnhau dealltwriaeth athrawon o addysgeg effeithiol a hynny ar sail ymchwil lleol a rhyngwladol eang a chyfredol.
- Athrawon yn ymgymryd â gwaith ymchwil gweithredol yn eu hysgolion, ac wedi cydweithio'n broffesiynol ac arloesi'n hyderus. O ganlyniad, mae'r ysgolion sy'n rhan o'r prosiect yn datblygu'n dda fel sefydliadau sy'n dysgu
- gynnydd yn y ffocws ar addysgeg effeithiol yng ngwaith clystyrau cydweithredu'r rhanbarth.
- wneud cyfraniad sylweddol at barodrwydd a pharatoadau ysgolion ar gyfer y Daith Ddiwygio a Cwricwlwm i Gymru, yn benodol felly drwy roi sylw da i'r pedwar diben, 12 egwyddor addysgegol, ysgolion fel sefydliadau sy'n dysgu, y safonau proffesiynol i arweinwyr ac athrawon ynghyd â'r agenda lleihau baich gwaith athrawon

Dyma ymrwymiad ysgolion ar draws y rhanbarth i brosiect dros dair haen:

- Haen 1 - 27 ysgol / 54 o athrawon.
 - Haen 2 - 193 ysgol / 386 o athrawon.
 - Haen 3 141 ysgol / 261 o athrawon
- Cyfanswm 361 ysgol / 701 o athrawon**

Mae effaith y prosiect felly yn cyrraedd o leiaf 17,500 o ddisgyblion ar draws y rhanbarth (ar sail pob athro yn dysgu 25 o ddisgyblion, ar gyfartaledd). Mae'r prosiect yn dod yn ei flaen yn effeithiol, ac mae ymrwymiad ysgolion Haen 1, 2 a 3 yn gadarnhaol iawn. Ers mis Medi, bu ysgolion Haen 1, 2 a 3 yn cydweithio ar lefel clwstwr i gefnogi ymchwil gweithredol ac arbrofi efo'r addysgu yn eu dosbarthiadau, a datblygu a rhannu arferion da.

Mae sylwadau'r athrawon yn gadarnhaol iawn, a gwelwyd bod y prosiect wedi cael effaith gadarnhaol, a hynny ar ansawdd yr addysgu mewn dosbarthiadau, a hefyd ar safonau lles, ac agweddau disgyblion at ddysgu.

Cyhoeddwyd adroddiad gweithredu ac effaith Haen 2 ym mis Rhagfyr gyda chanfyddiadau calonogol iawn o ran ymrwymiad ysgolion ac effaith y gwaith ar draws y rhanbarth.

Gweithredu rhaglen 'Outstanding Teacher Programme – Olevi' (OTP)

Cafwyd adborth cadarnhaol i'r hyfforddiant a'i effaith ar addysgu yn yr ysgolion. Mae'r rhaglen yn datblygu unigolion i allu arwain ar ddatblygu addysgu yn eu hysgolion, a thrwy hynny:

- Negeseuon ac egwyddorion gwaith Olevi yn parhau i ymestyn y tu draw i'r siroedd cychwynnol.
- Datblygu ymhellach unigolion i allu arwain ar ddatblygu addysgu yn eu hysgolion
- Adborth cadarnhaol i'r hyfforddiant a'i effaith ar addysgu yn yr ysgolion
- Cynyddu cynhwysedd ar draws y rhanbarth o ran cefnogaeth a chydweithrediad ysgol i'r ysgol
- Cynyddu yng ngallu a chynhwysedd mewn ysgolion / ystafelloedd dosbarth i wella ansawdd addysgu ymhellach a chynnal cynnydd.
- Athrawon ac arweinwyr wedi dyfnhau dealltwriaeth ac arbenigedd er mwyn gallu arwain a datblygu addysgeg effeithiol ar draws ysgolion ar gyfer arwain ym maes addysgeg

Mantell yr Arbenigwr (Cynradd)

Mae Ysgol Cae'r Nant ysgol wedi ei hachredu a derbyn statws ymarferydd ac wedi cefnogi ac arwain ysgolion eraill yn y maes.

Mae ymrwymiad ysgolion ar draws y rhanbarth i arbrofi a gweithredu egwyddorion Mantell yr Arbenigwr mewn dosbarthiadau wedi datblygu'n dda yn ystod y flwyddyn gyda mwy o ysgolion yn dangos diddordeb mewn hyfforddiant pellach.

Datblygiad darpariaeth i ddisgyblion Mwy Abl a Thalentog (MATH) - (Uwchradd)

Mae datblygiadau o ran y maes yma wedi mynd rhagddynt yn llwyddiannus. Mae'r prif weithgarwch fel a ganlyn:

- Ysgolion yn cydweithio mewn triawdau i wella cyfleoedd i ddisgyblion MATH a cydweithio gyda rhwydwaith Seren (ar gyfer Disgyblion MATH 6ed Dosbarth).
- Amrywiaeth o gefnogaeth gan dimau craidd GwE e.e. Hyfforddiant ar draws y rhanbarth gan dîm Ymgynghorwyr Saesneg GwE ar gyrraedd A/A* mewn Saesneg, trafodaethau gyda grwpiau o benaethiaid adran Saesneg am ddulliau o gefnogi disgyblion MATH, Hyfforddiant ar strategaethau ymarferol i'w defnyddio mewn dosbarth i ddatblygu uwch sgiliau meddwl mewn Saesneg, cefnogaeth o tan Gwyddoniaeth, hyfforddiant a chefnogaeth ar draws y rhanbarth i wella addysgeg yn CA4 a CA5 i godi safnau a pharatoi disgyblion MATH BI 11 ar gyfer astudio Mathemateg yn y 6ed dosbarth, modelu gwersi MaTH mewn rhai ysgolion.
- Grwpiau cydlynwyr MATH wedi eu sefydlu ar gyfer rhannu a rhaedru arfer dda.
- Cydweithio o fewn gweithgor traws gonsortia ar arweiniad ac adnoddau i adnabod a chefnogi cyrhaeddiad a lles disgyblion MATH
- Cydlynwyr wedi cyfrannu at Fodiwl 3 y Cynnig Proffesiynol ar gyfer Arweinwyr canol sy'n canolbwyntio ar Ddysgu ac Addysgu.
- Ystod o adnoddau wedi eu creu a'u rhannu gydag ysgolion er mwyn codi lefel her yng Nghyfnod Allweddol 4. Hefyd adnoddau cynllunio cwricwlwm wedi eu creu.
- Mike Gershon, Ymgynghorydd Addysg wedi cynnal hyfforddiant Gwahaniaethu i benaethiaid Saesneg a Chymraeg a herio meddwl.

Mae arferion da yn cael ei rannu o fewn awdurdodau ac ar draws y rhanbarth. Mae'r hyfforddiant a'r arweiniad wedi derbyn adborth cadarnhaol gan athrawon a chydlynwyr MATH gyda nifer o ysgolion ar draws y rhanbarth yn nodi eu bod yn gwneud defnydd da o adnoddau ac o gynnwys yr hyfforddiant yn eu dosbarthiadau. Mae hyn oll yn cyfoethogi profiadau a chyfleoedd ar gyfer disgyblion MATH o fewn yr ysgolion a thu hwnt.

Prosiect Cenedlaethol dan arweiniad Lynn Sharrat - Clarity (Uwchradd)

Dan Arweiniad Dr Lynn Sharrat, mae ysgolion ar draws y 4 consortiwm yn cydweithio ar brosiect ymchwil gweithredol dwy flynedd ym maes Arweinyddiaeth, Addysgeg a'r Cwricwlwm Newydd. Mae'r prosiect yn defnyddio 14 paramedr Dr Sharrat i annog myfyrio ar a gwella ymagwedd yr ysgolion at y cwricwlwm newydd a'i le wrth gefnogi ysgolion eraill.

Mae 5 o ysgolion uwchradd Wrecsam yn rhan o'r prosiect gyda dros 20 o arweinwyr wedi cael dwy sesiwn hyfforddiant gan Dr Lynn Sharratt. Prif ffocws y ddau ddiwrnod hyfforddiant cychwynnol oedd asesu llythrennedd. Mae dwy sesiwn arall i ddod.

Mae'r prosiect yn symud ymlaen yn dda ac yn cael ei yrru'n effeithiol yn fewnol yn yr ysgolion gyda'r arferion gorau wedi eu rhannu mewn cynhadledd prifathrawon Gogledd Cymru. Mae diddordeb yng ngwaith y prosiect mewn nifer o awdurdodau a thu hwnt ac mae sawl ysgol wedi ymweld â'r ysgolion prosiect a chychwyn treialu strategaethau.

Mae arweinwyr yn hynod gadarnhaol ynglŷn ag effaith cychwynnol y prosiect sydd wedi dyfnhau eu dealltwriaeth ac arbenigedd er mwyn gallu arwain a datblygu addysgeg effeithiol ar draws ysgolion.

Mae ysgolion yn datblygu eu hymarfer ac arweinyddiaeth yn seiliedig ar syniadau ac ymchwil Dr Lynn Sharrat gyda ymchwil gweithredol yn arwain at wella dealltwriaeth a chynhwysedd ysgolion i arwain gwelliannau pellach ac at adnabod set gyffredin o offer, strategaethau ar gyfer gwella'r addysgu/dysgu.

Cefnogaeth wedi ei deilwra i Ysgolion Uwchradd drwy gyfrwng Cynlluniau Unigol

Mae Cynlluniau yn weithredol ar gyfer pob ysgol ar draws y rhanbarth. Mae'r ffocws i wella dysgu ac addysgu wedi ei flaenoriaethu ymhob ysgol ble mae hyn wedi'i adnabod fel gweithredu ol-arolwg ac wedi'i dargedu ar gyfer adrannau/agweddau penodol yn yr ysgolion eraill, yn unol â blaenoriaethau'r Cynllun Datblygu Ysgol a'r Cynllun Datblygu Adran. Yn ychwanegol, rhoddir ffocws i agweddau penodol o addysgeg wedi'i gyflwyno trwy gyfrwng fforymau pynciol.

Mae'r dystiolaeth o ymweliadau monitro, trafodaethau hefo arweinwyr ac ymarferiadau craffu / arsylwi yn dangos effaith gadarnhaol ar addysgeg yn y mwyafrif o'r ysgolion a'r sefyllfaoedd ble targedwyd cefnogaeth.

Mae ysgolion y rhanbarth yn datblygu'n effeithiol yn eu parodrwydd at Gwricwlwm Newydd a'i weithrediad ar lawr dosbarth. Mae cynlluniau wedi eu gwneud i fireinio a chryfhau'r prosesau o adnabod anghenion cefnogi ar gyfer y flwyddyn nesaf.

Mae'r ddarpariaeth drwy'r prosiectau uchod wedi gwneud cyfraniad sylweddol at barodrwydd ysgolion a'u paratodau ar gyfer y Daith Ddiwygio a dyfodiad Cwricwlwm i Gymru - y pedwar diben, 12 egwyddor addysgegol, ysgolion fel sefydliadau sy'n dysgu, y safonau proffesiynol i arweinwyr ac athrawon ynghyd â'r agenda lleihau baich gwaith athrawon. Maent hefyd wedi dyfnhau dealltwriaeth ac arbenigedd athrawon ac arweinwyr er mwyn gallu arwain a datblygu addysgeg effeithiol oddi mewn ac ar draws ysgolion .

Mae nifer cynyddol o athrawon ac arweinwyr ysgolion yn arwain a chefnogi ei gilydd gan raeadru arferion da ac arddangos dealltwriaeth gref o addysgeg effeithiol gyda'r gwaith uchod yn rhannu negeseuon cyson parthed addysgeg.

Mae rhan fwyaf o ysgolion y rhanbarth wedi elwa o arweiniad a chydweithrediad arbenigwyr rhyngwladol megis Shirley Clarke, Dr Lynn Sharrat a Mike Gershon a hefyd o fod yn raglenni o ansawdd uchel megis Mantell yr Arbenigwr ac Olevi.

Maent hefyd yn dyfnhau eu dealltwriaeth o addysgeg effeithiol, a hynny ar sail ymchwil lleol a rhyngwladol sy'n eang a chyfredol. Maent yn ymgymryd â gwaith ymchwil gweithredol yn eu hysgolion, yn cydweithio'n broffesiynol ac yn datblygu'n dda o ran hyder ac arloesi.

5. Y DAITH DDIWYGIO

Mae GwE yn gweithio gydag ysgolion pob awdurdod lleol i sicrhau dull clir a systematig o gefnogi a myfyrio ar eu hymwneud â phob agwedd ar y daith ddiwygio. Ym mhob clwstwr o ysgolion, mae dau arweinydd dynodedig yn hwyluso'r broses rheoli newid a'r cynllunio y mae ysgolion wedi'i wneud wrth ddatblygu'r cwricwlwm newydd a gweithredu'r safonau proffesiynol newydd. Mae YCG yn lledaenu negeseuon allweddol cyson yn effeithiol, gan gynnwys enghreifftiau o arferion llwyddiannus mewn perthynas â'r agenda ddiwygio genedlaethol. Mae'r daith ddiwygio genedlaethol wedi'i gwreiddio mewn blaenoriaethau rhanbarthol ac awdurdod lleol, ac mae YCG yn darparu gwybodaeth drylwyr i bob clwstwr am agweddau allweddol ar y daith ddiwygio.

Atebolrwydd - y trefniadau gwerthuso a gwella newydd

Mae Llywodraeth Cymru wedi datblygu trefniadau gwerthuso a gwella newydd i gymryd lle rhannau o'r system atebolrwydd bresennol. Bydd hyn yn golygu newidiadau sylweddol i ddiwylliant ac ymddygiadau ar draws y system gyfan. Hunan arfarnu cadarn a pharhaus sydd wrth wraidd y trefniadau gwerthuso a gwella. Bydd hyn, ochr yn ochr ag ymgysylltiad cymheiriaid, yn cefnogi dysgu a gwella, yn gwreiddio cydweithio, yn gyrru hunan welliant ac yn codi safonau ar gyfer ein holl ddysgwyr.

Mae'r trefniadau ar sail y pedair egwyddor allweddol a ganlyn.

Byddant yn:

- **deg** - byddant yn hybu tegwch, cynhwysiant, dewis, llwybrau unigol at ddysgu ac ni fyddant byth yn colli golwg ar y dysgwr
- **cydlynol** - gan ganiatáu i bob rhan o'r system weithio gyda'i gilydd heb orgyffwrdd, gyda rolau a chyfrifoldebau clir
- **cymesur** - gan sicrhau bod gweithredu'r trefniadau a'r broses newydd yn hylaw, a'u bod yn gwneud gwahaniaeth Fe'u tan ategir gan egwyddor sybsidiaredd, gan sicrhau bod cyfrifoldeb am atebolrwydd yn lleol o dan arweiniad ysgolion gwybodus
- **tryloyw** - cydnabod ehanger profiadau dysgu ar draws ysgolion a gwerth ychwanegol athrawon yn y dosbarth.

Bydd hunan arfarnu a yrrir gan ddata yn nodwedd gref o drefniadau'r dyfodol. Cefnogir hyn drwy'r Adnodd Cenedlaethol ar gyfer Gwerthuso a Gwelliant a ddatblygir gan Estyn, Llywodraeth Cymru, y consortia rhanbarthol a'r proffesiwn (gweler isod). Deilliant y broses hunan arfarnu fydd adnabod blaenoriaethau ar gyfer gwella. Bydd gofyn o hyd i ysgolion gyhoeddi eu blaenoriaethau gwella, yn unol â rheoliadau cynlluniau datblygu ysgolion. Disgwylir y bydd ysgolion yn cynnwys cymheiriaid i gefnogi eu trefniadau hunan arfarnu.

Bydd angen i gategoreiddio cenedlaethol, sy'n dynodi lefel y gefnogaeth y mae ar ysgolion ei hangen gan y system i wella, esblygu i broses fwy soffistigedig sy'n edrych ar ystod ehangach o ddangosyddion, megis llesiant dysgwyr. Disgwylir y bydd hyn yn esblygu i system barhaus o ddilysu hunan arfarnu a

blaenoriaethau ar gyfer datblygiad ysgolion. Y consortia rhanbarthol fydd yn gweithredu'r broses ddilysu hon ar gyfer ysgolion. Bydd y consortia yn parhau i ddarparu cefnogaeth ar gyfer ysgolion yn unol ag angen, ac yn unol â'r blaenoriaethau gwella a nodwyd.

Y mae disgwyliadau gosod targedau ar lefel ysgol yn parhau, yn ogystal â'r angen i awdurdodau lleol gymeradwyo'r broses gosod targedau. Fodd bynnag, mae natur y targedau bellach wedi esblygu gan roi hyblygrwydd i ysgolion adnabod targedau lleol ar gyfer gwelliant sy'n briodol i'w cyd-destun ac felly yn adlewyrchu eu blaenoriaethau fel ysgol.

Bydd Llywodraeth Cymru yn datblygu mesurau system gyfan i helpu i farnu cynnydd yn genedlaethol wrth roi polisi ar waith, ac osgoir crynhoi data lefel ysgol.

Bydd trylwyredd arolygu yn parhau i roi tystiolaeth glir o ansawdd safonau addysg a hyfforddiant yng Nghymru. Bydd arolygiadau yn cael eu hatal yn rhannol o fis Medi 2020 tan fis Awst 2021 er mwyn i'r arolygaeth weithio gydag ysgolion a'r consortia ar y diwygio cwricwlwm.

Bydd ysgolion sy'n parhau yn destun pryder yn cael eu monitro o hyd gan Estyn yn ystod y cyfnod hwn, a byddant yn dal i gael cymorth gan eu consortia rhanbarthol a'u hawdurdodau lleol.

Wrth symud ymlaen bydd Estyn yn newid y dull arolygu. Bydd hyn yn cynnwys dilysu prosesau hunan arfarnu a gwella ysgolion, a bydd yn digwydd yn fwy rheolaidd nag yn y drefn bresennol. Maes o law bydd Estyn yn dechrau ymgynghori â rhanddeiliaid ar y trefniadau newydd o 2021. Bydd hyn yn cynnwys arolygu ysgolion fwy nag unwaith mewn cylch saith mlynedd.

Adnodd Gwerthuso a Gwella Cenedlaethol

Fel rhan o'r drefn genedlaethol i ddatblygu trefniadau gwerthuso, gwella ac atebolrwydd diwygiedig, bu Estyn a Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda rhanddeiliaid allweddol i ddatblygu adnodd cenedlaethol gyda'r nod o gynyddu trylwyredd a chysondeb mewn prosesau hunan arfarnu a chynllunio gwelliant, a hynny wrth hybu a meithrin y diwylliant a'r ymddygiadau sydd eu hangen i gefnogi gweithredu'r cwricwlwm newydd ac agenda ehangach y daith ddiwygio.

Mae rhanddeiliaid allweddol, gan gynnwys cynrychiolaeth o GwE, wedi bod yn cyfrannu i'r trafodaethau ac i raglenni gwaith y grŵp rhanddeiliaid a'r gweithgor. Bydd yr adnodd cenedlaethol hwn yn seiliedig ar 4 thema [Arweinyddiaeth, Addysgu a Phrofiadau Dysgu, Llesiant a Chynhwysiant a 4 Diben y cwricwlwm] gydag egwyddorion Ysgolion fel Sefydliadau sy'n Dysgu yn plethu drwy'r themâu hyn. Fe fydd yr adnodd yn gyfuniad o ysgogiadau gwerthuso, deunydd enghreifftiol a chyfeirio at arferion llwyddiannus. Ers mis Medi 2019 mae grŵp peilot o ysgolion traws sector (un o bob awdurdod) wedi dechrau ar y gwaith o dreialu'r ysgogiadau sydd yn yr adnodd gan flaenoriaethu'r rhai sydd yn ymwneud a pharatoi ar gyfer y cwricwlwm newydd. Mae cynrychiolaeth o GwE ynghyd ag Estyn, Llywodraeth Cymru a'r consortia rhanbarthol eraill yn rhan o'r grŵp sydd yn cyfeirio gwaith yr ysgolion peilot ynghyd a datblygiad yr adnodd yn ddigidol yn Hwb a sicrhau ansawdd y cynnwys gorffenedig.

Rhannwyd diweddariadau ynglŷn â datblygiad yr adnodd gyda Phenaethiaid mewn amrywiol ddigwyddiadau. Y nod yw y bydd adran yr adnodd sy'n ymwneud yn benodol a phedwar diben y cwricwlwm ar gael i ysgolion yn ystod y flwyddyn academaidd 2020-2021.

Datblygu Cwricwlwm

Mae gwaith diwygio Cwricwlwm i Gymru yn mynd rhagddo ar gyflymdra yn y rhanbarth, gan ddefnyddio strwythur y rhwydweithiau clwstwr. Mae'r 53 rhwydwaith clwstwr yn parhau i gyfarfod, ac mae diwygio Cwricwlwm i Gymru yn eitem reolaidd ar gyfer cael diweddariad. Mae Ymgynghorwyr

Cefnogi Gwelliant yn mynychu'r cyfarfodydd hyn yn rheolaidd, ac maent yn allweddol er mwyn cyfathrebu y naill ffordd a'r llall i rannu ac adrodd yn ôl ar negeseuon cyson.

O ran y daith ddiwygio, rydym wedi gweithredu'n integredig ym mhob agwedd ar ein gwaith o'r cychwyn cyntaf. Mae ein blaenoriaethau yn gyfuniad o wella darpariaeth, arweinyddiaeth a deilliannau ysgolion, yn ogystal â chyflawni'r daith ddiwygio. Mae ystod o sianeli cyfathrebu effeithiol wedi'u sefydlu i gynnwys fforymau penaethiaid sy'n trafod y dulliau gweithredu a datblygu cynnwys priodol i ddiwallu anghenion lleol.

Cytunwyd mewn egwyddor ar gynigion y 53 clwstwr ar gyfer y camau nesaf i ddatblygu ymwybyddiaeth am y cwricwlwm, ac mae meini prawf llwyddiant yn cynnwys:

- Amcanion cytûn tryloyw i wella deilliannau i ddysgwyr
- Nifer cynyddol o staff yn ymwybodol o ddatblygiadau'r cwricwlwm newydd
- Nifer cynyddol o staff ysgolion yn cydweithio
- Nifer cynyddol o gyfleoedd i gynllunio a pharatoi ar gyfer y continwmm dysgu 3-16 oed.
- Darparu cyfleoedd i athrawon fyfyrion ac arloesi gyda dulliau addysgegol

Ar y cyd â rhanddeiliaid, mae GwE wedi datblygu strategaeth gefnogol a chynaliadwy yn yr hirdymor sydd yn llwyddo i feithrin cynhwysedd ar draws y rhanbarth i wynebu heriau y diwygio ehangach. Mae'r dull gweithredu integredig wedi canolbwyntio ar ddatblygu cyfleoedd cydweithredol ar draws clystyrau o ysgolion.

Mae GwE wedi annog ysgolion i gydweithio drwy rannu arferion a chyd-lunio meysydd sydd angen eu gwella a heriau'r daith ddiwygio. Rydym wedi buddsoddi mewn amrywiol fodelau clwstwr ac wedi annog ysgolion i ganfod ystod o bartneriaid priodol i gyflawni gwelliannau a newidiadau.

Bu datblygu'r G6 yn help i gefnogi ysgolion wrth iddynt feddwl am baratoi ar gyfer yr agenda drawsnewid barhaus. Rhydd gyfeiriad clir hefyd ar sut y bydd GwE yn gweithio mewn dull clir a threfnus i gefnogi ysgolion, ar draws yr ALL, i fyfyrion ar eu parodrwydd ar gyfer y cwricwlwm newydd, a'u paratodau ar gyfer y daith ddiwygio.

Mae cerrig milltir tymhorol G6 yn parhau i arwain ysgolion a chynnig disgwyliadau o dan penawdau penodol. Dyma'r ffigurau rhanbarthol ar gyfer defnyddio G6:

Ysgolion sy'n defnyddio G6:	<u>Gwybodaeth ac ymwybyddiaeth</u> - rhannol ar drac neu well:	<u>Ymgysylltu a chymryd rhan</u> - rhannol ar drac neu well:
74% (Tachwedd 2018) 82% (Mehefin 2019) 96% (Tachwedd 2019)	77% (Tachwedd 2018) 82% (Mehefin 2019) 91% (Tachwedd 2019)	69% (Tachwedd 2018) 76% (Mehefin 2019) 96% (Tachwedd 2019)

Mae ymgysylltu yn gryf ar draws y rhanbarth. Mae'r adborth yn glir, ar hyn o bryd, teimla ysgolion eu bod ar drac o ran ymwybyddiaeth eu staff o'r wybodaeth sydd ar gael am ddatblygiadau'r cwricwlwm, yn enwedig y 4 diben a'r 12 egwyddor addysgegol.

Mae cyfleoedd Dysgu Proffesiynol misol yn parhau i ddarparu cyfleoedd pwysig i staff rhanbarthol roi cyfleoedd pwysig i'r tîm llawn rannu diweddariadau a datblygu negeseuon cyson ar lwyfan integredig ar draws y daith ddiwygio addysg ehangach. Datblygir yr holl adnoddau ar y cyd gan yr Arloeswyr, ac fe'u cyflwynir mewn digwyddiadau ymgysylltu a'u rhannu drwy ein system G6 sydd ar gael i bob ysgol

yn y rhanbarth. Mae GwE yn cyfrannu'n at ddatblygu fframwaith cenedlaethol y Cwricwlwm i Gymru drwy staff rhanbarthol a rhwydweithiau ysgolion arloesi.

Dysgu Proffesiynol

Mae cynnig proffesiynol GwE yn gynhwysfawr ac eang, gan ddarparu cyfleoedd dysgu proffesiynol ar gyfer staff ysgolion. Ceir ynddo hefyd amrywiol gyfleoedd eraill ar gyfer Dysgu Proffesiynol, er enghraifft Llythrennedd a Rhifedd yn y sector cynradd, pynciau craidd yn y sector uwchradd, cynllunio'r cwricwlwm a lles. Cynlluniwyd cynnig proffesiynol GwE gyda datblygiad yr unigolion sydd ar lawr y dosbarth mewn golwg, tra bodlonir hefyd agweddau ar ysgol gyfan; cefnogi clystyrau o ysgolion ac ymateb i anghenion ALL.

Mae blaenoriaethau GwE wrth wraidd y Cynnig Proffesiynol. Mae egwyddorion y Cwricwlwm i Gymru wedi'u hymgorffori yn y cynnig. Dyma'r edefyn aur, sy'n cysylltu popeth a gaiff ei gynnis gyda'i gilydd. Mae'r pedwar diben yn flaenoriaeth i gyflwynwyr wrth iddynt gynllunio hyfforddiant perthnasol, cyfredol a chyffrous.

Yn sail i bob cynnig dysgu proffesiynol GwE mae Model Rhesymeg sy'n nodi'r angen am hyfforddiant, ynghyd â mewnbynnau ac allbynnau, gan gynnwys unrhyw fygythiadau allanol a allai effeithio ar ddysgu proffesiynol.

Yr uchelgais yng Nghymru yw i bob ysgol ddatblygu fel sefydliad dysgu, yn unol ag egwyddorion yr OECD. Mae'r gwasanaeth wedi esblygu i gynnis hyfforddiant ar sail yr egwyddorion hyn ac mae'n gweithio i sicrhau bod yr holl ddysgu proffesiynol a gynigir yn hyrwyddo dimensiynau sefydliadau dysgu, gan ddarparu cyfleoedd i ysgolion archwilio dulliau newydd ac addasu i'r amgylchedd sy'n newid. Mae'r ffocws ar ddysgu proffesiynol lle darperir cefnogaeth mewn sawl ffurf, gan gynnwys rhaglenni dysgu proffesiynol penodol oddi ar y safle, dysgu o bell, mentora a chydweithio effeithiol rhwng ysgolion. Mae hyn i gyd yn hyrwyddo hunan-welliant ac addysgeg gyda'r nod o ledaenu arfer dda.

Mae'r cynnig wedi'i gynllunio i ddatblygu unigolion yn y dosbarth ac agweddau ysgol gyfan, cefnogi clystyrau o ysgolion ac ymateb i anghenion yr Awdurdodau Lleol. Mae'r ddarpariaeth yn seiliedig ar wybodaeth a dealltwriaeth gadarn yr Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant o'u hysgolion, ar anghenion clystyrau penodol, dyheadau'r awdurdodau lleol a blaenoriaethau cenedlaethol.

Mae'r safonau proffesiynol ar gyfer addysgu ac arwain yn canolbwyntio ar elfennau hanfodol gwaith pob athro - addysgeg, cydweithio, arweinyddiaeth, arloesi a dysgu proffesiynol. Mae cynnig proffesiynol GwE yn cefnogi datblygiad y safonau proffesiynol hyn.

Bydd Dysgu Proffesiynol yn ganolog i sicrhau bod gan holl staff ysgolion yr wybodaeth broffesiynol a'r sgiliau i gyflawni'r diwygiadau addysg sydd yn mynd rhagddynt yng Nghymru. Adnabuwyd fframwaith pendant ar gyfer themâu dysgu proffesiynol i ymarferwyr mewn ysgolion. Ym mis Chwefror 2020, dechreuodd y rhaglen dysgu proffesiynol i Benaethiaid ac Uwch Arweinwyr, ar sail y themâu a ganlyn:

- Arwain newid
- Datblygu gweledigaeth a rennir
- Creu amser a gofod ar gyfer Dysgu Proffesiynol
- Cynllunio ar gyfer newid cwricwlwm/cynllunio'r cwricwlwm
- Arwain addysgeg

Drwy waith y cwricwlwm, mae nifer cynyddol o glystyrau wedi adnabod a gofyn am ddysgu proffesiynol penodol i ddiwallu eu hanghenion. Yn ôl y sylwadau, gwelir bod y dull gweithredu lleol

hwn at ddysgu'n broffesiynol yn cael ei groesawu, a bod arwyddion cynnar o effaith gadarnhaol ar iaith gyffredin ar gyfer dysgu ac addysgu.

Mae rhannu rhesymeg a dulliau gweithredu Dysgu Proffesiynol mewn grwpiau clwstwr bach wedi cael ei werthfawrogi gan benaethiaid fel cyfle effeithiol i ymgysylltu â chyfoedion a chael trafodaethau proffesiynol. Cofrestrodd dros 230 o arweinwyr o fewn y 24 awr cyntaf.

Mae nifer cynyddol o glystyrau yn datblygu dulliau lleol rhwng ysgolion cynradd ac uwchradd i gydweithio ar lawer o flaenoriaethau ysgol e.e. datblygu strategaethau addysgu a dysgu; datblygu model rhesymeg i adnabod cyfleoedd Dysgu Proffesiynol ar y cyd.

Digidol

Rhan hanfodol o'r genhadaeth genedlaethol yw sicrhau fod gan bob dysgwr sgiliau digidol lefel uchel fel eu bod yn gymwys yn ddigidol i fod yn feddylwyr beirniadol, creadigol a mentrus.

Mae GwE wedi cynhyrchu rhaglen dysgu proffesiynol ddigidol i gynorthwyo athrawon ac arweinwyr i ddatblygu profiadau dysgu digidol effeithiol a chynaliadwy i ddysgwyr er mwyn sicrhau fod gan ein pobl ifanc sgiliau digidol lefel uchel.

Er mwyn sicrhau fod disgyblion yn datblygu eu sgiliau digidol, mae GwE yn cynnig cyngor, arweiniad, hyfforddiant a chefnogaeth broffesiynol yn y meysydd allweddol canlynol:

Gwella darpariaeth dysgu digidol ysgolion y rhanbarth

- Strategaeth dysgu digidol rhanbarthol wedi'i ffurfio ac wedi cychwyn cael ei gweithredu sy'n amlinellu prif gamau'r gwasanaeth er mwyn codi safonau dysgu digidol ysgolion dros y tair blynedd nesaf.
- Adnodd i alluogi ysgolion i lunio gweledigaeth ar gyfer dysgu digidol a'i drosi mewn i gynllun wedi cael ei greu a'i ryddhau. Cyflwynwyd yr adnodd yma i hwylusydd digidol pob clwstwr er mwyn cael ei ddefnyddio fel arf i glwstwr gydweithio i lunio eu gweledigaeth.
- Dros 200 wedi cofrestru i fynychu'r Digwyddiad Dysgu Digidol Rhanbarthol mis Mawrth 2020.
- 96% o ysgolion yn ymgysylltu â Hwb (Data Hwb – Mawrth 2020).

Gwella sgiliau rhaglennu ar draws y rhanbarth

- 12 ysgol arweiniol wedi cael eu hadnabod gydag un athro/athrawes o bob ysgol wedi cael eu huwch-sgilio.
- Her codio ar lein GwE wedi cael ei lansio.
- Strategaeth wedi ei baratoi ar gyfer 2020-21 ar gyfer darparu adnoddau i gefnogi clybiau codio a sicrhau fod dysgwyr ar draws y CS, CA2 a CA3 yn cael profiad o raglennu fel rhan o'r paratoadau ar gyfer yr elfen gyfrifiaduro o'r cwricwlwm cyn Medi 2022.
- 45 Ysgol wedi derbyn hyfforddiant a pheccyn dosbarth o Microbits.

Mabwysiadu model clwstwr GwE i alluogi a hyrwyddo cydweithio er mwyn gwella ansawdd arweinyddiaeth digidol a chyfleoedd dysgu proffesiynol.

- 45 clwstwr wedi penodi hwylusydd digidol ar gyfer y clwstwr – hyfforddiant cychwynnol wedi ei gynnal yn Ionawr 2020.
- 172 ysgol o'r rhanbarth wedi bod yn rhan o weithgaredd lefel clwstwr rhwng Ionawr a Mawrth 2020.
- 16 clwstwr wedi gwneud cais am gyllid ychwanegol i gefnogi prosiect ychwanegol i godi safonau dysgu digidol.

- Rhwydwaith rhithiol wedi ei sefydlu er mwyn hwyluso rhannu dogfennau a negeseuon allweddol.

Sicrhau fod dealltwriaeth ysgolion y rhanbarth o faterion e-ddiogelwch yn gyfredol a chynyddu eu hymgysylltiad â'r offeryn hunan arfarnu '360 Degree Safe Cymru'.

- 7 Sesiwn ar gyfer penaethiaid wedi cael eu cynnal ar draws y rhanbarth – dros 200 yn mynychu.
- 65 o ysgolion wedi ymgysylltu gyda'r offeryn arfarnu '360 Degree Safe Cymru' yn dilyn y sesiynau hyn
- YCG GwE wedi derbyn hyfforddiant diogelwch ar-lein.

Datblygu a sefydlu offeryn hunanarfarnu dysgu digidol cenedlaethol a sicrhau fod ysgolion yn ei ddefnyddio'n effeithiol i gynllunio gwelliant.

- Cynnwys a strwythur yr offeryn wedi ei lunio gan y 4 rhanbarth.

Gwella ymgysylltiad y sector uwchradd wrth i'r ysgolion baratoi i weithredu'r Fframwaith Cymhwysedd Digidol.

- Ymgynghori wedi ei gynnal â rhai fforymau penaethiaid uwchradd y rhanbarth ac mae'r awydd yn gryf i dderbyn cefnogaeth ar sut i ddatblygu dysgu digidol yn yr ysgolion.
- Bwriad i ddod ag uwch arweinwyr yr ysgolion at ei gilydd fesul rhanbarth er mwyn eu hyfforddi a hwyluso cydweithio i ddatblygu gweledigaeth a'i drosi i gynllun ymarferol.

Y Gymraeg

Mae'r system addysg yng Nghymru mewn cyfnod o drawsnewid, ac mae'r iaith Gymraeg yn rhan annatod o'r diwygiadau hynny. Mae gan y system addysg gyfraniad allweddol i'w wneud ac mae'r rhanbarth wedi ymrwmo i ymateb i bolisi a gweledigaeth Llywodraeth Cymru a'u cyflawni. Amlinellir isod y prif ddatblygiadau yn ystod y flwyddyn:

- Cymeradwyodd y Cyd-Bwyllgor y cynllun strategol "Datblygu'r Gymraeg mewn addysg ar draws rhanbarth Gogledd Cymru 2019-22" (Tachwedd, 2019).
- Datblygwyd llawlyfr cryno ar gyfer YCG i'w cynorthwyo wrth iddynt gyd-gynllunio ar gyfer taith y Gymraeg o fewn y daith ddiwygio.
- Datblygwyd Cyfeirlyfr Hyfforddiant Iaith Gymraeg ar gyfer y rhanbarth sydd yn cynnwys manylion hyfforddiant cychwynnol, yn amrywio o apiau/gwefannau sylfaenol, cyrsiau a gynhelir gan Athrawon Ymgynghorol y Gymraeg/Tiworiaid Cymraeg yn yr awdurdodau, hyd at Gyrsiau Sabothol.
- Parheir i hyrwyddo'r cyrsiau Sabothol drwy fwletin GwE a'r ALL. Mae 43 wedi mynychu cyrsiau sabothol yn ystod 2019 – 20 sef Cwrs Cymraeg mewn Blwyddyn, Cwrs Uwch i Gymorthyddion, Cwrs Sylfaen i Athrawon a chyda 12 wedi ymrwmo i'r Cwrs Dilyniant ar gyfer y Cwrs Cymraeg mewn Blwyddyn.
- Mae'r model clwstwr weithredol. Adnabuwyd Cydlynnydd Clwstwr y Gymraeg i bob un o'r 54 clwstwr ar draws y rhanbarth. Sicrheir cyllid drwy ddarparu Cynllun GweithreduClwstwr er mwyn hyrwyddo defnydd anffurfiol o'r Gymraeg a datblygu sgiliau Cymraeg y gweithlu.
- Mae'r gwaith o gefnogi'r Siarter Iaith a'r tri Cydlynnydd yn parhau gan gynyddu'r cyd weithio rhwng y Siarter a Chymraeg Campus.
- Mae 8 o staff GwE wedi mynychu'r Cwrs Dysgu Cymraeg (Cymraeg Gwaith) yn ystod 2019-20 ac wedi llwyddo yn yr arholiad Mynediad ym mis Mehefin 2019.
- Mae'r cyd weithio'n parau gyda'r rhanbarthau eraill i ffurfio Cynllun Prosiect Arweinwyr Strategol y Gymraeg.

Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)

Sefydlwyd gwaith clwstwr ar drawsnewid ADY yr draws Gogledd Cymru, gan ddarparu dull cyson o gefnogi parodrwydd ysgolion i weithredu'r diwygiadau ADY. O ganlyniad, mae gan ysgolion ymwybyddiaeth o'r diwygio ac maent wedi gweithio gyda'u clwstwr i adnabod blaenoriaethau ar y cyd a chyflwyno cynllun gweithredu clwstwr. Mae'r model yn sicrhau y caiff pob ysgol yn y rhanbarth gyngor a chefnogaeth manwl gywir, amserol a chyson wrth i ni symud at ddiwedd y daith drawsnewid ac at weithredu.

Ar ben hynny, mae uwch arweinwyr a chlystyrau wedi adnabod eu hanghenion dysgu proffesiynol eu hunain ar gyfer cefnogi'r gweithredu, sydd wedi llywio cynnig dysgu proffesiynol 2019-20 ar gyfer trawsnewid ADY.

Bu gwaith arloesi llwyddiannus ar lefel clwstwr, gan gynnwys diffinio darpariaeth gyffredin, diffinio addysgu o'r radd flaenaf a gweithredu strategaethau ar gyfer cyfathrebu â rhieni a gofalwyr.

Anogwyd clystyrau i ddatblygu eu gwaith ar drawsnewid ADY ar y cyd ac yn gydlynus lle bo modd, gan gefnogi dysgwyr wrth iddynt symud i gam nesaf eu haddysg.

Bydd gwaith cefnogi yn parhau i sicrhau bod pob clwstwr yn rhagweithiol wrth weithio ar y cyd, gan nodi blaenoriaethau a datblygu cynllun gweithredu.

G6

Mae G6 (y system gwybodaeth reoli ranbarthol) wedi cefnogi ysgolion i fyfyrion ar eu paratodau ar gyfer yr agenda drawsnewid barhaus. Rhydd gyfeiriad clir hefyd ar sut y bydd GwE yn gweithio mewn ffordd glir a threfnus i gefnogi ysgolion, ar draws yr ALL, i fyfyrion ar eu parodrwydd ar gyfer y cwricwlwm newydd, a'u paratodau ar gyfer y daith ddiwygio.

Mae'r system yn cynnig strwythur ar gyfer cael darlun o brosesau gwella a blaenoriaethau ysgolion, ac mae'n casglu tystiolaeth feintiol o daith wella ysgolion. Mae ysgolion yn defnyddio'r cerrig milltir yn y modiwlau Cwricwlwm i Cymru ac Anghenion Dysgu Ychwanegol yn effeithiol. Mae hyn yn caniatáu i ysgolion fyfyrion ar eu sefyllfa bresennol mewn perthynas â'r daith ddiwygio, a darperir camau nesaf clir i'w hystyried. Mae'r system hefyd yn rhoi darlun o'r arferion gorau, ac yn eu rhannu rhwng ysgolion. Cyfoethogir gwaith clwstwr drwy rannu blaenoriaethau ar G6, ac mae deialog yn gymorth i weld y lefel o gefnogaeth sydd ar ysgol ei hangen a'r cydweithio rhwng ysgolion. Caiff ysgolion fynediad at Ddysgu Proffesiynol ALL drwy'r system a gallant weld cysylltiadau rhwng blaenoriaethau ysgol gyfan ac anghenion dysgu proffesiynol.

Trwy gyfathrebu rheolaidd a chryno rhwng ysgolion a GwE, mae'r system yn canolbwyntio ar drosglwyddo data byw i gefnogi cynnydd disgyblion. Gyda mwyfwy o ddeialog broffesiynol rhwng yr YCG a'r ysgol, gall YCG ymateb yn gynt i helpu ysgolion gyda meysydd sydd angen cefnogaeth.

Yn dilyn cyflwyno'r system yn llwyddiannus yn y rhanbarth ac yn draws sector, cynigiwyd rhaglen o hyfforddiant a chymorth effeithiol i arweinwyr ysgolion a defnyddwyr GwE er sicrhau bod y system yn gwreiddio ymhellach.

Sicrhodd diweddariad ar draws y system ym mis Chwefror 2020 fod bron pob agwedd ar ddatblygiad cam 4 bellach wedi'i gwblhau. Mae'r rhain yn cynnwys datblygu ardaloedd staff GwE i sicrhau cysondeb negeseuon ar gyfer holl staff GwE ac ardal Ymchwil Weithredol i sicrhau fod gan bob ysgol fynediad at wybodaeth am y prosiect ymchwil gweithredol rhanbarthol.

Mewn ymateb uniongyrchol i adborth gan grwpiau defnyddwyr, cafodd y system ei diweddarau i wella'r rhyngwyneb i ddefnyddwyr G6 trwy ganiatáu mynediad cyflym i'r datblygiadau diweddaraf, ynghyd â chaniatáu i ysgolion olygu ac argraffu adroddiadau o'r sylwebaeth a gedwir yn y system am eu blaenoriaethau.

Darparwyd pecynnau hyfforddi pwrpasol hefyd i wahanol ddefnyddwyr ar draws y rhanbarth, yn ôl yr anghenion a welwyd gan yr YCG, gan gynnwys penaethiaid newydd ac aelodau UDA.

Mae nifer yr astudiaethau achos y sicrhawyd eu hansawdd a'u cyhoeddi yn y modiwl Arferion Llwyddiannus, wedi dyblu bron. Mae gwaith pellach i'w wneud i ddatblygu'r ystod o astudiaethau achos a rennir, yn ogystal â'r cydbwysedd rhwng sectorau. Mae'r cyfrifoldeb hwn wedi'i gynnwys yn y gofynion sylfaenol a nodwyd ar gyfer Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant.

Dengys ffigurau rhanbarthol yn 2019-20 ar gyfer defnyddio G6 bod:

- 99% o ysgolion Cynradd wedi gosod eu blaenoriaethau ar G6 yn ystod Tymor yr Hydref 2019.
- 92% o ysgolion Uwchradd wedi gosod eu blaenoriaethau ar G6 yn ystod Tymor yr Hydref 2019.

Dengys ffigurau rhanbarthol ym mis Ionawr 2020 ar gyfer modiwl ADY Cymru bod:

- 96% o ysgolion yn datgan eu bod naill ai'n rhannol ar drac, neu ar drac, gyda'r garreg filltir 'Ymwybyddiaeth ac Ymgysylltu'. Bu cynnydd o 32% ar ffigurau Mawrth 2019.
- Nododd 95% o Ysgolion eu bod naill ai'n rhannol ar y trywydd iawn neu ar y trywydd iawn ar gyfer carreg filltir y Dull sy'n Canolbwyntio ar y Disgybl. Mae hyn yn gynydd o 29% ar y ffigurau ar gyfer Mawrth 2019.

Mae ymgysylltiad cynyddol gan ysgolion (gweler y ffigurau uchod) wedi arwain at fwy o hyder. Mae'r hyfforddiant diweddaraf ar gyfer ysgolion wedi cynnwys cyflwyniadau yn dangos arfer effeithiol gan ystod o ysgolion.

6. GWEITHIO MEWN PARTNERIAETH

Adolygu gan Gymheiriaid

Mae GwE a'r chwe awdurdod lleol rhanbarthol yn gweithio gydag ysgolion i sefydlu model rhanbarthol ar gyfer ymgysylltu â chymheiriaid, sy'n llawn adlewyrchu'r egwyddorion a'r gwerthoedd a nodwyd gan Benaethiaid, a hefyd dysgu o arferion da yn genedlaethol a thu hwnt.

Drwy ddatblygu model ymgysylltu â chymheiriaid ar amryw o lefelau a haenau, a'r model hwnnw wedi'i lunio a'i pherchnogi gan yr ysgolion eu hunain, bydd modd i sefydliadau fynd i'r afael â'r daith ddiwygio genedlaethol mewn ffordd integredig. Bydd yr awdurdodau lleol a GwE yn cefnogi'r dull gweithredu integredig yn effeithiol.

Bydd y model yn sail i gylch trylwyr o ddatblygiad a gwelliant parhaus, a bydd yn rhan ganolog o wella ysgol wrth symud tuag at system hunan wella, tra hefyd yn cynnal yr ysgolion hynny sy'n achosi pryder.

Gwahoddwyd ysgolion i fynegi diddordeb mewn cymryd rhan mewn prosiect ymgysylltu â chymheiriaid rhanbarthol a oedd yn adlewyrchu'n llawn yr egwyddorion a'r gwerthoedd a nodwyd gan Benaethiaid y rhanbarth.

Gweithredwyd mewn dwy ffordd i ddatblygu adolygu gan gymheiriaid ar draws y rhanbarth:

1. Ymrwymodd clystyrau o ysgolion i weithredu'n fwy strwythuredig o ran adolygu cymheiriaid i finiogi a datblygu *model y Rhaglen Partneriaeth Ysgolion* a addaswyd i fodloni anghenion yn lleol o fodel a welwyd wrth ymchwilio i arferion da;
2. Bu clystyrau o ysgolion wrthi'n datblygu eu modelau eu hunain ar gyfer adolygu cymheiriaid oedd yn arddel yr egwyddorion a'r gwerthoedd hynny a welwyd yn lleol.

Daeth ceisiadau i law gan 290 o ysgolion i gymryd rhan yn y peilot adolygu cymheiriaid. Dewiswyd a hyfforddwyd deg clwstwr (60 ysgol) i gymryd rhan yn y *Rhaglen Partneriaeth Ysgolion*. Yn ogystal, dewiswyd 28 o glystyrau (171 o ysgolion) i gymryd rhan mewn modelau adolygu cymheiriaid a ddatblygwyd yn lleol ac a gefnogwyd yn llawn gan yr Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant (YCG). Darparwyd hyfforddiant a chymorth parhaus i holl YCG GwE ar adolygu gan gymheiriaid, hwyluso a hyfforddi.

Cyflwynwyd hyfforddiant, cyngor a chefnogaeth ar adolygu cymheiriaid a chefnogaeth ysgol i ysgol i uwch arweinwyr ysgol sy'n ymwneud â'r prosiect.

Fel rhan o'r Rhaglen Partneriaeth Ysgolion, cyflwynwyd digwyddiadau hyfforddi cynhwysfawr i 'Adolygwyr Cymheiriaid' a 'Hwyluswyr Gwelliant'. Cynhaliwyd Gweithdai Effaith a Chefnogaeth hefyd trwy gydol y flwyddyn.

Ar gyfer y model adolygu cymheiriaid lleol, cynlluniwyd amserlenni gweithredu clir a hwyluswyd a chefnogwyd y gwaith gan Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant GwE .

Hefyd, datblygwyd rhaglen werthuso ac asesu effaith a sefydlwyd gwaelodlin ar gyfer y prosiect.

Hyd at fis Mawrth 2020:

- Derbyniodd holl aelodau staff GwE hyfforddiant cychwynol ar adolygu gan gymheiriaid, hwyluso a hyfforddi
- Derbyniodd 6 aelod o staff GwE hyfforddiant cynhwysfawr i'w galluogi i fod yn hyfforddwr 'Adolygwyr Cymheiriaid' a 'Hwyluswyr Gwelliant'
- Hyfforddwyd 72 o uwch arweinwyr fel adolygwyr cymheiriaid
- Hyfforddwyd 49 o arweinwyr uwch/canol fel Hwyluswyr Gwelliant
- Cymrodd 300+ o uwch arweinwyr ran yn llwyddiannus mewn adolygiad cymheiriaid
- Roedd o leiaf 500 o staff yn ymwneud a chymryd rhan mewn adolygiad cymheiriaid
- Roedd pob clwstwr yn gweithredu eu rhaglenni adolygu cymheiriaid yn llwyddiannus

Mae'r arferion gwell canlynol wedi'u hadnabod:

- Cydweithio gwell ar draws y rhanbarth gydag arfer effeithiol ar gyfer hunan arfarnu a chynllunio gwella yn cael ei rannu o fewn dalgylchoedd a thu hwnt.
- Mae'r model adolygu gan gymheiriaid yn gwreiddio yn y rhanbarth ac fe'i gwelir fel rhan annatod o wella ysgolion.
- Arweinwyr ac athrawon talentog wedi'u hadnabod a'u hyfforddi i hwyluso gwelliant, sy'n datblygu capasiti arweinyddiaeth ar draws y rhanbarth.
- Gwell deialog broffesiynol rhwng penaethiaid gyda mwy o barodrwydd i dderbyn adborth gan gyfoedion sydd wedi arwain at hoga a miniogi gweithdrefnau hunan arfarnu.
- Ar y cyfan, mae adolygiadau cymheiriaid wedi cael eu llunio'n dda iawn, yn graff, yn addas at y diben ac wedi'u trefnu'n dda.
- Mae arwyddion clir yn dechrau dod i'r amlwg fod adolygu cymheiriaid yn dylanwadu ar ganlyniadau a chynnydd disgyblion mewn llawer o'r ysgolion sy'n cymryd rhan.

Ysgolion fel Sefydliadau sy'n Dysgu (YSD)

Mae GwE wedi gweithio gyda'r OECD i ddatblygu'r Consortia a'r AauLI fel sefydliadau sy'n dysgu. Rhannwyd canfyddiadau'r gwaith hwn â'r rhanbarthau eraill, ac yn rhyngwladol, gan ein bod yn ymdrechu i ddatblygu ymhellach sefydliad bywiog ac iach.

Yn ystod 2018-19, detholwyd 50 o ysgolion rhanbarthol ar hap gan Lywodraeth Cymru i ymateb i arolwg yn canolbwyntio ar saith dimensiwn Ysgolion fel Sefydliadau sy'n Dysgu (YSD). Cafodd ysgolion giplun o'u canlyniadau. Trosolwg sydyn oedd hwn o agweddau ar gyfer datblygiad pellach.

Cafodd yr ysgolion hyn gymorth gan GwE i ddatblygu'r agweddau hyn trwy gyfarfodydd rheolaidd, gweld arferion effeithiol mewn cynhadledd genedlaethol ynghyd ag edrych ar agweddau penodol ar ymchwil weithredu trwy fynychu cyflwyniad 'Spiral of Enquiry'.

Bu amryw o ysgolion GwE yn gweithio ar ddatblygu adnodd i gyfleu Ysgolion fel Sefydliadau sy'n Dysgu i'n disgyblion. Cydweithiodd saith ysgol i ddatblygu animeiddiad gyda disgyblion a phobl ifanc. Gellir gweld hwn ar wefan Llywodraeth Cymru. Mae ysgolion rhanbarthol hefyd wedi datblygu fersiwn cymunedol o'r cyflwyniad, a fydd yn cael ei gynnwys mewn adnodd cenedlaethol a ddatblygwyd ar y cyd â'r rhanbarthau eraill.

Mae pob ysgol sydd wedi cymryd rhan yn yr arolwg wedi cynnal amrywiol weithgareddau i ddatblygu YSD ymhellach yn eu hysgolion, ac wedi llunio astudiaethau achos i'r diben hwn.

Gofynnodd Llywodraeth Cymru i'r rhanbarth greu adnodd i godi ymwybyddiaeth ysgolion Cymru o'r hyn yw bod yn YSD. Datblygwyd yr adnodd hwn ar y cyd â'r rhanbarthau eraill yng Nghymru, ac mae 20 o ysgolion GwE yn ei ddefnyddio bellach i godi ymwybyddiaeth o YSD yn eu dalgylchoedd a thu hwnt, ar draws pob ysgol yn y Gogledd.

Datblygwyd cynllun cenedlaethol ar y cyd â'r rhanbarthau eraill ar sut y byddwn yn datblygu pob ysgol yng Nghymru i fod yn sefydliad sy'n dysgu. Er bod hwn yn gynllun cenedlaethol, bydd blas lleol iddo pan fydd yn cael ei gyflwyno'n rhanbarthol.

Anfonwyd yr arolwg YSD i bob ysgol yng Nghymru cyn diwedd tymor yr haf, ac roedd modd i ysgolion weld pa rai o'r 7 dimensiwn sydd angen iddynt eu datblygu ymhellach trwy dynnu ar eu cynllun gweithredu.

Mae nifer o ysgolion y rhanbarth wedi cyflwyno sesiynau lleol i godi ymwybyddiaeth ynghylch YSD gyda phob ysgol yn y rhanbarth .

Mae rhestr draws ranbarthol, yn cynnwys nifer o astudiaethau achos, wedi'i datblygu i helpu ysgolion gael dealltwriaeth ddyfnach o'r hyn y mae bod yn YSD effeithiol yn ei olygu.

Mae'r rhanbarth hefyd wedi gweithio'n agos gyda Phrifysgol Bangor yn ddiweddar er mwyn datblygu arolwg SD ar gyfer yr haen ganol. Mae pob rhanbarth bellach wedi cytuno ar gynnwys yr arolwg, ac fe fydd yn barod yn y flwyddyn newydd i'r rhanbarthau ei gwblhau.

Mae Llywodraeth Cymru wedi penodi aelod staff o'n hysgolion arolwg YSD gwreiddiol i ddatblygu YSD ymhellach ar draws ysgolion Cymru. Mae Llywodraeth Cymru wedi gofyn i GwE gefnogi a chynghori'r unigolyn hwn yn nyddiau cynnar ei swydd newydd.

Addysg Gychwynnol Athrawon (AGA)

Mae cydweithio agosach rhwng GwE a CaBan wedi arwain at fwy o gydlynu a chydweithredu. Mae GwE wedi cefnogi Achrediad llwyddiannus rhaglenni BA/TAR, ac wedi gweithio efo CaBan ac ysgolion y rhanbarth i gyd-lunio modelau.

Dyma'r prif flaenoriaethau ar gyfer 2019-20.

- Gwella ansawdd Addysg Gychwynnol Athrawon a dysgu proffesiynol ar gyfer athrawon dan hyfforddiant - Mae rhaglenni llawn yn eu lle ac wedi'u datblygu gydag ystyriaeth fanwl i ymarfer, addysgeg, yr iaith Gymraeg a'r Cwricwlwm i Gymru, fel y gwelir yng nghynnwys y rhaglen.
- Rôl estynedig i'r mentor mewn ysgolion partner sy'n cael effaith gadarnhaol ar ansawdd yr addysgu ar draws ysgolion partneriaethol - darparwyd hyfforddiant i fentoriaid a chyflwynwyd diweddariadau rheolaidd. Mae'r holl fentoriaid wedi bod drwy broses Sicrwydd Ansawdd gadarnhaol, gan arwain at well darpariaeth i fyfyrwyr fel y gwelir yn yr adroddiadau Sicrhau Ansawdd.
- Meithrin hyder Athrawon Newydd Gymhwyso wrth ddarparu'r cwricwlwm - mae sesiynau hyfforddi hynod effeithiol wedi'u cyflwyno i Athrawon Newydd Gymhwyso.
- Recriwtio a dewis ymgeiswyr ar gyfer y Rhaglen Athrawon Graddedig (GTP) i ddiwallu anghenion rhanbarthol - dewiswyd a chefnogwyd ymgeiswyr Rhaglen Athrawon Graddedig a bydd pob un yn cyflawni Statws Athro Cymwysedig trwy ddarpariaeth estynedig gan ysgolion. Ni fydd y Rhaglen Athrawon Graddedig bellach yn cael ei chynnal o fis Gorffennaf 2020 ymlaen.
- Mae gwaith gyda'r Brifysgol Agored i ddewis ysgolion rhanbarthol i gyd-greu opsiynau rhan-amser a chyflogaeth wedi'i gynllunio ac yn ei le - achrediad gan Gyngor y Gweithlu Addysg am 5 mlynedd.
- Gweithio gyda'r Brifysgol Agored i recriwtio ysgolion ac ymgeiswyr addas ar gyfer peilot Tystysgrif Addysg i Raddedigion (TAR) gwyddoniaeth yn seiliedig ar gyflogaeth - 4 ysgol bartner arweiniol wedi'u recriwtio, 7 ysgol gyflogwyr ac 8 ysgol gysylltiedig, ac mae recriwtio cenedlaethol ar hyn o bryd (nid yw'r ffigurau rhanbarthol ar gael eto).

Mae Arweinydd AGA GwE yn dal i fynd i gyfarfodydd i ddechrau arfarnu'r rhaglen a datblygu ail achrediad. Mae YCG perthnasol yn darparu mewnbyn arbenigol wrth gyflwyno'r modiwl.

Ymchwil ac Arfarnu

Mae GwE yn gweithio'n agos gyda Phrifysgol Bangor ar y Prosiect 'Sefydliad Cydweithredol er Ymchwil i Addysg, Tystiolaeth ac Effaith' (CIEREI) i sicrhau systemau arfarnu grymus ar gyfer eu rhaglenni datblygu ac ar gyfer mesur eu heffaith mewn ysgolion fel rhan o ddull gweithredu rhanbarthol. Dyma'r amrywiol brosiectau:

- Astudiaeth Ddarllen Ar-lein Gogledd Cymru: Prosiect Gweithredu Traws Rhanbarthol (NorthWORTS-TRIP): Gwella'r ddarpariaeth o ran strategaethau addysgu, sy'n seiliedig ar dystiolaeth, i ysgolion cynradd ar draws pob ALI (y Cyfnod Sylfaen a Chyfnod Allweddol 2). NorthWORTS-TRIP yn gwella safonau darllen efo Darllen Cynnar Headsprout (HER) a rhaglenni Darllen a Deall (HRC). Rhannwyd canlyniadau cychwynnol y prosiect hwn yn ystod cynadleddau GwE a chyfarfodydd clwstwr, yn ogystal ag amryw o gynadleddau ymchwil.
- Prosiect Darllen Ailadrodd Gogledd Cymru (NWRPP): Gweld pa mor effeithiol yw ymyrraeth Darllen drwy Ailadrodd i wella rhwyddineb darllen plant ysgol gynradd. Cymharu effeithiolrwydd y dull Darllen drwy Ailadrodd (PR) efo'r dull geiriau cyffredin (HFW) Ymunodd 28 ysgol â'r prosiect ym mis Medi 2019.
- Dyluniwyd Prosiect Darllen Clwstwr Dinbych i helpu cefnogi ysgolion cynradd i wella safon rhuglder darllen plant trwy hyfforddi staff i ddefnyddio Headsprout, Darllen dro ar ôl tro, Geiriau Amledd Uchel a gweinyddu DIBELS.

- Prosiect Gwella Lles ac Ymddygiad (iWaB-RLC) yng Nghymuned Ddysgu i arfarnu effaith strategaethau ymddygiad a rhaglenni lles: Gwella'r ddarpariaeth o ran strategaethau, sy'n seiliedig ar dystiolaeth, i ysgolion cynradd ac uwchradd (2017-2020). Dosbarthwyd canlyniadau cychwynnol y prosiect hwn yn ystod cynadleddau GwE a chyfarfodydd clwstwr, yn ogystal ag amryw o gynadleddau ymchwil.
- Prosiect Parodrydd Cadarnhaol ar gyfer Dysgu (PR4L): Gwella safonau cyrhaeddiad, ymddygiad ac ymgysylltiad disgyblion. Cynyddu'r ddarpariaeth o strategaethau seiliedig ar dystiolaeth mewn ysgolion cynradd partner(2017-2020). Galluogi disgyblion i fod yn ddysgwyr annibynnol, uchelgeisiol a galluog. Datblygu'r holl randdeiliaid fel arweinwyr wrth wella dull ysgol gyfan o ddatblygu parodrydd ar gyfer dysgu. Gweithredu'r dibenion craidd yn unol â Dyfodol Llwyddiannus y Cwricwlwm Newydd. Dosbarthwyd canlyniadau cychwynnol y prosiect hwn yn ystod cynadleddau GwE a chyfarfodydd clwstwr. Cyflwynwyd canfyddiadau hefyd i Lywodraeth Cymru yn ystod mis Tachwedd 2019. Mae'r gwaith hwn hefyd yn cael ei goladu i'w gynnwys mewn llyfr academaidd newydd sy'n canolbwyntio ar ddefnyddio systemau ymddygiad ysgol gyfan.
- Prosiect Gwella Safonau drwy Adolygu Effeithiol (iStER-GwE): Archwilio effaith strategaethau adolygu sy'n seiliedig ar dystiolaeth mewn pynciau gwyddoniaeth yng nghyfnod allweddol 4, er mwyn helpu i wella cyrhaeddiad gwyddonol disgyblion yn awr ac yn y dyfodol. Prif nodau iStER yw: 1) lledaenu gwybodaeth gywir am strategaethau dysgu effeithiol ymhlith disgyblion ysgolion uwchradd; (2) annog disgyblion i fuddsoddi amser ar gyfer astudio ac adolygu annibynnol; a darparu system i helpu'r gwaith o drefnu amser astudio/adolygu a dysgu annibynnol i ddisgyblion.

Disgrifiwyd canlyniadau cyfunol yr astudiaethau yma mewn papur diweddar yn y *Wales Journal of Education*: Mae bron bob un o'r prosiectau uchod yn canolbwyntio ar ddefnyddio syniadau a strategaethau sy'n seiliedig ar ymchwil i wella deilliannau. Mae'r holl brosiectau yn ymwneud â myfyrwyr ymchwil yn gweithio gydag ysgolion i hyfforddi, cyflwyno ac asesu effaith strategaethau a syniadau effeithiol. Maent hefyd yn cynnig syniadau a strategaethau ymarferol i ysgolion ar gyfer gwella ymddygiad a lles trwy ddefnyddio syniadau sy'n seiliedig ar dystiolaeth. Bydd y gwaith hwn yn llywio ysgolion wrth iddynt edrych tuag at ddiwygio cwricwlwm a'r MDaPh iechyd a lles.

7. BUSNES

Datblygu Staff

Mae ysondeb ac ansawdd yr her a'r gefnogaeth i ysgolion yn dda. Mae hyfforddiant, cefnogaeth a thrafodaethau cyson yn sicrhau bod gan yr Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant wybodaeth dda a chyfredol am ddatblygiadau cenedlaethol a lleol, a goblygiadau hyn i'w rôl.

Mae prosesau Sicrhau Ansawdd yn parhau i ddatblygu ac esblygu yn unol â datblygiadau ac egwyddorion cenedlaethol. Cyfathrebir negeseuon a gwybodaeth yn glir a chyson i holl weithwyr y sefydliad, a chynigir rhaglenni cefnogaeth generig a phwrpasol effeithiol. Sicrheir cyfleoedd cyson mewn cyfarfodydd tîm llawn a sector i gydweithio, i ymgynghori a chyfrannu at drafodaethau a phenderfyniadau am gyfeiriad gwaith GwE mewn cyfnod o newid sylweddol.

Rheoli Perfformiad ac Atebolrwydd

Mae'r fframwaith atebolrwydd clir a grymus yn gryfder allweddol yn GwE. Mae cynlluniau busnes manwl ar bob lefel yn rhoi sylw i bob agwedd ar waith GwE ac yn nodi'n glir gyfraniad y gwasanaeth i'r agenda trawsnewid. Mae'r cynlluniau wedi'u costio'n llawn, gyda meini prawf llwyddiant a cherrig milltir clir ar gyfer cyflawni'r amcanion hynny.

Ceir trefniadau hunan arfarnu manwl ble adolygir y cynlluniau bob chwarter, gan arfarnu y cynnydd a'r effaith. Mae staff, ar bob lefel, yn llawn ddeall eu cyfrifoldeb am welliant parhaus ac atebolrwydd.

Mae gan bob Awdurdod Lleol gynllun busnes manwl y cytunwyd arno gan Bennaeth y gwasanaeth a'r Ymgynghorydd Craidd. Caiff cynnydd tuag at gyflawni'r deilliannau cytûn, ar lefel awdurdod lleol, ei adolygu'n gyson mewn cyfarfodydd rhwng yr Ymgynghorydd Arweiniol a'r Awdurdodau Lleol. Caiff materion parhaus eu cyfeirio'n amserol at uwch arweinwyr GwE.

Mae hunan arfarnu yn nodwedd gref yn GwE ac mae'r broses yn un gylchol a pharhaus. Rhoddir pwys mawr ar atebolrwydd ac adolygu parhaus, ac mae pwyslais cyson ar gyflawni cynnydd yn unol â'r blaenoriaethau. O ganlyniad, mae arweinwyr GwE yn adnabod, yn fanwl gywir, meysydd ble mae perfformiad yn dda, a meysydd sydd angen eu datblygu neu ble mae elfen o risg o ran gwella'r profiadau a'r deilliannau addysgol i ddysgwyr.

Gwerth am Arian

Mae gan y consortiwm brosesau rheolaeth ariannol effeithiol ar waith. Mae cyfathrebu ac ymgynghori ar drefniadau ariannol yn effeithiol, ac mae staff GwE, yr awdurdod lleol lletyol, a'r Cyd-bwyllgor yn adolygu'r cyllid craidd a'r gwariant grant yn rheolaidd.

Mae dadansoddiad ariannol cadarn yn ein cefnogi wrth gyflawni'r cynllun busnes. Mae cynllun ariannol tymor canolig a chynllun gweithlu yn cyd-fynd â'r cynllun busnes. Drwy ddefnyddio data yn fwyfwy effeithiol i adnabod ein blaenoriaethau allweddol, cryfheir y cyswllt rhwng y broses cynllunio busnes a phenderfyniadau cynllunio ariannol gan fod y ffrydiau gwaith sy'n sail i'r cynllun busnes yn nodi'n glir yr adnoddau i'w defnyddio.

Lluniwyd fframwaith ffurfiol i asesu'r gwerth am arian ehangach a ddarperir gan GwE. Mae'r farn bellach yn gyson ar draws yr holl randdeiliaid ar sut y gellir mesur gwerth am arian weithgareddau GwE o fewn strwythur ac amcanion y cynllun busnes.

Cofrestr Risg

Mae trefniadau trylwyr a chyfansawdd i adnabod yn fanwl gywir risgiau ar lefel leol, rhanbarthol a chenedlaethol, ac ar gyfer rheoli'r risgiau hyn. Mae'r gofrestr risg yn ddogfen fyw, a chaiff ei diweddarau'n gyson i adnabod risgiau sy'n cynyddu, neu risgiau na fernir sy'n lefel uchel mwyach. Caiff ei hadolygu'n fisol yng nghyfarfod yr uwch dîm arweinyddiaeth, ac yn chwarterol gan y Bwrdd Rheoli a'r Cyd-bwyllgor.

Trwy reoli risgiau'r rhanbarth yn effeithiol mae GwE yn gallu cefnogi amcanion y rhanbarth, defnyddio adnoddau yn effeithiol a chyflawni'r deilliannau yn ôl y bwriad.

8. BLAENORIAETHAU'R CYNLLUN BUSNES AR GYFER 2020-21

Mae'r blaenoriaethau a'r meysydd ar gyfer gwelliant wedi'u gwreiddio'n gadarn ar ganfyddiadau'r prosesau hunan arfarnu mewnol, ac adolygiadau allanol o'n harferion presennol a chyfeiriad ein taith, a thrwy ymgynghori â Phenaethiaid a'r Awdurdodau Lleol. Rhydd y Cynllun Busnes sylw hefyd i flaenoriaethau strategol Llywodraeth Cymru a'r Awdurdodau Lleol, sydd o fewn cylch gorchwyl GwE. Yn ogystal, bydd GwE yn gweithio mewn partneriaeth gydag Awdurdodau Lleol i gefnogi blaenoriaethau lleol ychwanegol, fel y bo'n briodol. Rhydd ystyriaeth hefyd i safbwyntiau a

blaenoriaethau partneriaid haen ganol eraill fel Estyn, Cymwysterau Cymru, CBAC, yr Academi Genedlaethol ar gyfer Arweinyddiaeth Addysgol (NAEL), Addysg Gychwynnol Athrawon (AGA) a Chyngor y Gweithlu Addysg.

Mae'r Cynllun Busnes yn cysylltu â chynlluniau gwasanaeth manylach, efo targedau mesuradwy ar gyfer gwelliant a meini prawf llwyddiant pendant er mwyn gallu mesur cynnydd y rhanbarth yn union. Adroddir ar y cynnydd yn erbyn y Cynllun Busnes bob chwarter, yn unol â'r Fframwaith Atebolrwydd.

Mae gan bob Awdurdod Lleol gynllun busnes manwl sydd wedi'i gytuno rhwng y pennaeth gwasanaeth a'r Arweinwyr Craidd. Ym mhob cynllun, nodir yn fanwl y materion allweddol o fewn yr awdurdod lleol, ynghyd â chynllun gwella unigryw i roi sylw i'r heriau penodol. Caiff cynnydd tuag at gyflawni'r deilliannau cytûn, ar lefel awdurdod lleol, ei adolygu'n gyson.

Cymeradwyodd y Bwrdd Rheoli a'r Cyd-Bwyllgor ein hamcanion strategol a'n blaenoriaethau ar gyfer 2020-2021. Mae chwe adran i'r Cynllun Busnes, ac mae'n cyd-fynd ag *'Addysg yng Nghymru: Cenhadaeth ein Cenedl'*. Nodir yn glir cyfraniad y gwasanaeth at yr agenda trawsnewid.

Dyma ein hamcanion strategol:

1. Datblygu proffesiwn addysg o safon uchel
2. Arweinwyr sy'n ysbrydoli ac sy'n cydweithio i godi safonau
3. Ysgolion cryf a chynhwysol sydd wedi ymrwymo i sicrhau rhagoriaeth, tegwch a lles
4. Trefniadau asesu, gwerthuso ac atebolrwydd cadarn i ategu system hunanwella.
5. Cwricwlwm trawsnewidiol
6. Busnes

Dyma ein prif flaenoriaethau gwella ar gyfer 2020-2021:

1: DATBLYGU PROFFESIWN ADDYSG O SAFON UCHEL
Blaenoriaethau gwella:
1.1 Cefnogi ysgolion uwchradd mewn categori statudol, a'r rheiny sy'n achosi pryder, i wella perfformiad
1.2 Cymraeg 2050 – darparu strategaeth ranbarthol i gefnogi cyflawni 'Miliwn o Siaradwyr'.
1.3 Cefnogi CaBan i ddatblygu darpariaeth AGA o safon uchel.

2: ARWEINWYR SY'N YSBRYDOLI AC SY'N CYDWEITHIO I GODI SAFONAU
Blaenoriaethau gwella:
2.1 Gweithio gyda rhanbarthau eraill i ddarparu rhaglenni datblygu ar draws y gweithlu i sicrhau arweinyddiaeth o safon uchel
2.2 Cefnogi ysgolion uwchradd i wella perfformiad arweinyddiaeth ganol
2.3 Datblygu model ymgysylltu â chymheiriaid efo ysgolion i sicrhau bod hunan arfarnu a chynllunio gwelliant yn gadarn ar bob lefel

3: YSGOLION CRYF A CHYNHWYSOL SYDD WEDI YMRWYMO I SICRHAU RHAGORIAETH, TEGWCH A LLES

Blaenoriaethau gwella:

3.1 Datblygu ymhellach y broses o weithredu Model Fframwaith y Grant Datblygu Disgyblion Rhanbarthol (GDD).

3.2 Datblygu ymhellach y strategaeth PMG.

3.3 Gweithio efo ALL ac ysgolion i weld sut orau i baratoi ar gyfer trawsnewid Anghenion Dysgu Ychwanegol

4: TREFNIADAU ASESU, GWERTHUSO AC ATEBOLRWYDD CADARN I ATEGU SYSTEM HUNANWELLA**Blaenoriaethau gwella:**

Cefnogi ysgolion i wella perfformiad yn y sector uwchradd:

4.1 Datblygu systemau tracio ac asesu

4.2 Datblygu atebolrwydd a systemau rheoli

4.3 Datblygu ymhellach trefniadau atebolrwydd a phrosesau ar gyfer hunan arfarnu a chynllunio gwelliant cadarn

5: CWRICWLWM TRAWSNEWIDIOL**Blaenoriaethau gwella:**

5.1 Cefnogi ysgolion a chlystyrau wrth iddynt baratoi i gynig Cwricwlwm Trawsnewidiol drwy raglen o ddysgu proffesiynol ar y themâu hyn:

- Arwain newid
- Datblygu gweledigaeth gytûn
- Creu amser a lle ar gyfer Dysgu Proffesiynol
- Cynllunio ar gyfer newid cwricwlwm/dylunio cwricwlwm
- Addysgeg arweiniol

6: BUSNES**Blaenoriaethau gwella:**

6.1 Cynnal adolygiad o'r gyllideb a'r gweithlu